

**MER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED –
2012**

GEMEENTE DOETINCHEM

20 december 2012
077092914:B - Definitief
B02047.000018.0100

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding	14
1.1 Aanleiding tot bestemmingsplan Buitengebied - 2012	14
1.2 Begrenzing van het plangebied	14
1.3 M.e.r.-plicht	15
1.4 Overzicht m.e.r.-procedure	17
1.5 Consultatie	19
1.6 Leeswijzer	20
2 Achtergrond en besluitvorming	21
2.1 Inleiding	21
2.2 Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied - 2012	21
2.2.1 Veehouderij	21
2.2.2 Co-vergisting	22
2.3 Overzicht kaderstellend beleid en wetgeving	22
3 Huidige situatie en ontwikkeling landbouw	23
3.1 Inleiding	23
3.2 Huidige situatie en ontwikkeling veehouderij	23
3.2.1 Landelijke situatie en ontwikkeling veehouderij	23
3.2.2 Huidige situatie en ontwikkeling veehouderij in Doetinchem	25
3.3 Referentiesituatie voor veehouderij	28
4 Milieugebruiksruimte	32
4.1 Veehouderij	32
4.1.1 Ammoniak	32
4.1.2 Geur	35
4.1.3 Fijn stof	37
5 Voornemen en alternatieven	41
5.1 Voornemen	41
5.2 Alternatieven	41
6 Milieubeoordeling	44
6.1 Inleiding	44
6.2 Studie- en plangebied	44
6.3 Planhorizon	44
6.4 Beoordelingsschaal	44
6.5 Relevante aspecten	45
6.6 Milieubeoordeling worst-case verkenning	45
6.6.1 Natuur (stikstof)	45
6.6.2 Geur	50
6.6.3 Fijn stof	52

6.7	Milieubeoordeling voorkeursalternatief (worst-case invulling).....	53
6.7.1	Natuur (stikstof).....	54
6.7.2	Geur.....	65
6.7.3	Fijn stof.....	67
6.7.4	Landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden.....	69
6.7.5	Geluid.....	75
6.7.6	Verkeer.....	76
6.7.7	Gezondheid.....	80
6.7.8	Water en bodem.....	83
6.8	Vergelijking alternatieven.....	87
7	Conclusies en aanbevelingen.....	89
7.1	Conclusies.....	89
7.2	Aanbevelingen.....	91
Bijlage 1	Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet 1998.....	92
Bijlage 2	Beleid en wetgeving.....	93
Bijlage 2.1	Europees niveau.....	93
Bijlage 2.2	Landelijk niveau.....	94
Bijlage 2.3	Provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau.....	97
Bijlage 3	Kaartmateriaal ammoniak en geur.....	103
Bijlage 4	Gezondheid.....	104
Bijlage 5	Mest- en Co-vergisting.....	108
Bijlage 6	Verklarende woordenlijst.....	113
Bijlage 7	Literatuurlijst.....	117
Colofon.....		119

Samenvatting

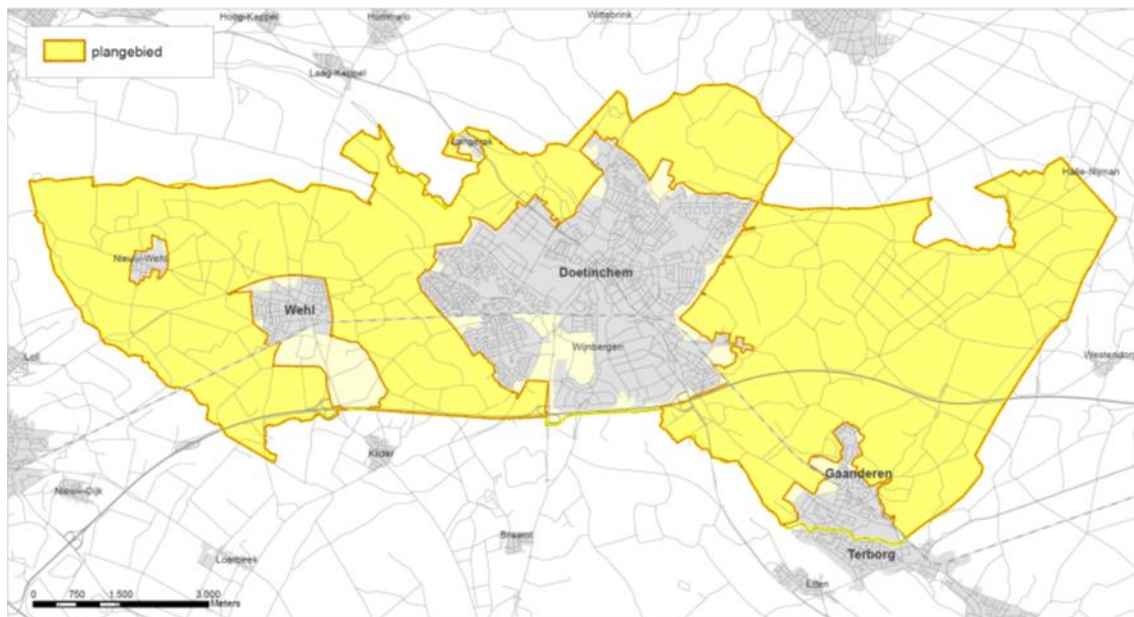
Aanleiding voor het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Doetinchem stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied (Buitengebied – 2012). De aanleiding is zowel juridisch als inhoudelijk.

Voor het buitengebied van de gemeente Doetinchem gelden op dit moment verschillende bestemmingsplannen, partiële herzieningen en wijzigingsplannen. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vervangt deze plannen tot één volledig bestemmingsplan voor alle betrokken burgers en belanghebbenden in het totale buitengebied.

Uitgangspunt is een actualisatie van de geldende bestemmingsplannen. Wijzigingen worden alleen op die plekken in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 doorgevoerd waar dit, vanuit wet-, regelgeving, beleid en thema's noodzakelijk is. Ook kleine aanpassingen op perceelsniveau zijn doorgevoerd, op verzoek van de eigenaar/gebruiker.

In onderstaande afbeelding is de begrenzing van het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 weergegeven.

M.e.r.-plicht

Het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is conserverend van aard met een beperkte ontwikkelingsruimte. Deze ruimte is nodig voor een flexibel plan. De ruimte voor de veehouderijlocaties in het plangebied maakt dat het plan m.e.r.-plichtig is omdat het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 kaderstellend is voor activiteiten die zijn genoemd in het Besluit m.e.r. Daarnaast is er sprake van m.e.r.-plicht omdat, volgens de Natuurbeschermingswet 1998, een Passende Beoordeling verplicht is. Deze Passende Beoordeling is noodzakelijk omdat de mogelijkheden voor de veehouderij significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, niet zijn uit te sluiten. Deze gebieden vallen onder de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet 1998.

Procedure voor dit MER

Nadat de gemeente Doetinchem eerst aan de hand van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau advies heeft ingewonnen, is vervolgens het MER opgesteld. Met het MER zijn de milieueffecten van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en de effecten van eventuele alternatieven inzichtelijk gemaakt. Het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en het MER worden formeel ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot het inbrengen van zienswijzen. Vervolgens worden de milieugevolgen van de alternatieven, de ingebrachte zienswijzen en adviezen meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Voornemen

Het voornemen bestaat uit alles wat planologisch mogelijk wordt gemaakt in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het voornemen is nader ingekaderd tot wat redelijkerwijs maximaal mogelijk wordt gemaakt voor veehouderij. Voor alle overige ontwikkelingsmogelijkheden geldt dat het plan niet kaderstellend is voor m.e.r.(beoordelings)-plichtige activiteiten of nadelig voor het milieu kan zijn.

Milieugebruiksruimte voor veehouderij

Voor agrarische bestemmingen is de beschikbare milieugebruiksruimte in beeld gebracht. Dit is de ruimte bepaald vanuit de sectorale wet- en regelgeving voor de (stal)emissies aan ammoniak, geur en fijn stof.

Stikstof

Voor de stikstofdepositie vanuit de veehouderij op Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten is een streng toetsingsregiem van kracht op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Met dit regiem is geen enkele ontwikkeling mogelijk in de buurt van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten waar in de bestaande situatie de voor vermesting gevoelige habitats overbelast zijn met stikstofdepositie. In de bestaande situatie is de achtergrondbelasting (het totaal van de neerslag aan stikstof) zo hoog, dat er zonder maatregelen geen mol aan stikstof meer bij mag. Om die reden mogen de stalemissies voor ammoniak in het plangebied niet toenemen. Zoals aangegeven is het vertrekpunt de vergunde emissies op basis van de feitelijke stalbezetting, gecorrigeerd op de emissieplafonds uit AMvB-Huisvesting. Hierdoor zitten veel bedrijven “op slot”, er kan vaak geen vergunning worden verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Om deze vastgelopen vergunningverlening aan veehouderij bedrijven weer vlot te trekken is het rijk samen met de provincies gestart met de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) gekoppeld aan het beleid en regelgeving voor het beschermen van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Vooruitlopend op de PAS heeft de provincie Gelderland een provinciale stikstofverordening vastgesteld met voor de Natura 2000-gebieden een beperkte ruimte aan extra stikstofemissies. Voor Beschermde Natuurmonumenten geldt deze beperkte ruimte niet.

Voor de milieugebruiksruimte aan stikstof is het Beschermde Natuurmonument De Zumpe maatgevend. Dit natuurmonument ligt in het buitengebied van Doetinchem en is overbelast. Verder zijn in de omgeving van het plangebied een aantal overbelaste Natura 2000 gebieden, zoals de Veluwe en Uiterwaarden IJssel, van invloed op de ontwikkelingsruimte ondanks de afstand. Hierdoor kan de ontwikkeling van veehouderijlocaties in het plangebied alleen binnen de bestaande emissieplafonds voor ammoniak.

Geur

De ruimte voor geurhinder in het plangebied wordt bepaald door de landelijke normen uit de Wet geurhinder en veehouderij. Gemeente Doetinchem heeft geen eigen geurverordening vastgesteld. Voor melkrundveebedrijven, paardenhouderijen en nertsbedrijven geldt een vaste afstand tot een woning als geurgevoelig object. Voor intensieve veehouderijen (hokdieren) wordt de norm niet uitgedrukt in een afstandsnorm, maar in een geurcontour met een grillige vorm. In het plangebied is de milieuruimte in en rondom de woonkern en woningen in het buitengebied beperkt is. De meest benutbare milieuruimte voor wat betreft geur is aanwezig ten noorden van Wehl en Gaanderen. Het gaat hier voornamelijk op bestaande bosgebieden en gebieden met de aanduiding EHS. Alle agrarische bouwblokken, met een aanduiding “intensieve veehouderij”, hebben geen of vrijwel geen ruimte voor extra geuremissies en zitten hierdoor (nagenoeg) op slot in de huidige vergunde situatie.

Fijn stof

Fijn stof bestaat uit in de lucht zwevende deeltjes die kleiner zijn dan 10 micrometer, die kunnen leiden tot gezondheidsproblemen. Wettelijk zijn grenswaarden vastgelegd, waarboven de fijn stof-concentratie in een bepaalde hoeveelheid tijd niet mag komen. De fijn stof-concentratie in Doetinchem ligt onder die norm. Een toename aan emissies fijn stof, door uitbreiding van veehouderij, is wettelijk mogelijk. Kanttekening is wel dat de norm van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) lager ligt dan de wettelijke Nederlandse norm. De WHO-norm wordt wel overschreden in het plangebied.

Stalmaatregelen

Voor de bovengenoemde milieubelastende stoffen (ammoniak, geur, fijn stof) bestaan in de veehouderij mogelijkheden om deze door stalinnovatie te beperken. Dit betekent dat uitbreiding toch mogelijk kan zijn, zonder dat er sprake is van een toename aan milieubelasting.

Alternatiefontwikkeling veehouderij

Het maximale milieueffect van de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bestemmingen uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is in het MER modelmatig verkent. Hiervoor zijn de planologische mogelijkheden maximaal ingevuld, ook al is dit niet echt realistisch. Voor deze zogenaamde worst-case verkenning zijn de milieueffecten op ammoniak, geur en fijn stof bepaald. Voornaamste doel van deze verkenning is het toetsen van de uitvoerbaarheid van het plan op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. De verkenning is in het volgende tekstkader nader toegelicht.

Worst-case verkenning ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

In de worst-case verkenning schakelen alle bedrijven op de agrarische bouwblokken in het verwevingsgebied om naar een bedrijf met intensieve veehouderij (iv) met 100.000 leghennen per agrarisch bouwblok. De bestaande pluimveehouders in het verwevingsgebied groeien ook door naar 100.000 leghennen per agrarisch bouwblok. Alle bedrijven op de agrarische bouwblokken in het extensiveringsgebied of het stedelijk gebied schakelen om naar 200 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per agrarisch bouwblok. De bestaande melkveebedrijven in het extensiveringsgebied groeien door naar 200 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per agrarisch bouwblok. In totaal ontstaan in deze worst-case verkenning 166 intensieve veehouderijen met 100.000 leghennen en 24 melkveebedrijven met 200 melk- en kalfkoeien.

Het resultaat van deze worst-case verkenning is gebruikt in een werksessie met de gemeente om het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vanuit milieu te optimaliseren. Het resultaat is modelmatig vertaald naar een worst-case en best-case invulling van het voorkeursalternatief.

Voor dit voorkeursalternatief, waarin de planologische mogelijkheden maximaal zijn benut, zijn ook de milieueffecten op landschap, cultuurhistorie, aardkunde, aardkunde, geluid, verkeer, externe veiligheid, gezondheid en water & bodem bepaald. Het voorkeursalternatief is in de volgende tekstkaders nader toegelicht vanuit een worst-case en best-case invulling.

Voorkeursalternatief (worst-case invulling) op basis van ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

In de worst-case invulling van het voorkeursalternatief groeien alle bedrijven met een bestemming Agrarisch door tot 1,5 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1,2 hectare. Alle bedrijven met een bestemming Agrarisch met waarden groeien door tot 1,25 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1 ha. In zowel de bestemming Agrarisch als Agrarisch met waarden bedraagt het gebruiksoppervlak aan intensieve veehouderij (iv) maximaal 1 ha tenzij het gebruiksoppervlak nu al groter is. In het plangebied liggen 134 bedrijven met een agrarisch bouwblok. Hiervan zijn 49 bedrijven als mogelijke iv-groeier en 69 bedrijven als mogelijke melkrundvee-groeier geclassificeerd¹. Van de overige 16 bedrijven zijn er 2 bedrijven geclassificeerd als stopper² en 14 bedrijven zijn geclassificeerd als blijver³. De melkrundvee-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge melk- en kalkkoeien met bijbehorend jongvee per hectare. De iv-groeiers kunnen groeien tot “een gebruiksoppervlakte van 1ha”. In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er rekenkundig vanuit gegaan dat een bouwblok van 1,5 hectare overeenkomt met een gebruiksoppervlakte van 1 hectare. Daarom is voor de iv-groeiers uitgegaan van de eerder bepaalde maximale omvang van het bouwblok, een bouwblok van maximaal 1,5 ha voor de bestemming Agrarisch en een bouwblok van maximaal 1,25 ha voor de bestemming Agrarisch met waarden. De iv-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge per ha bouwblok. De iv-groeiers groeien tot deze maximale bouwblokomvang of de grens van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder, in de diersoort van de nu aanwezige veestapel⁴. In dit voorkeursalternatief voldoen alle bedrijven aan de AMvB-Huisvesting.

** In het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer toegestaan. Derhalve zijn deze omschakelingsmogelijkheden in tegenstelling tot de worst-case verkenning geen onderdeel van het voorkeursalternatief (worst-case invulling).*

** Voor een aantal bedrijven welke in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 niet langer een agrarisch bouwblok krijgen heeft de gemeente aangegeven dat de vergunning zal worden ingetrokken. Deze bedrijven zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als stopper. De overige bedrijven zonder agrarisch bouwblok zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als blijver.*

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op basis van ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

In de best-case variant op de worst-case invulling van het voorkeursalternatief zijn de stalemissies voor ammoniak opnieuw doorgerekend op basis van de best beschikbare staltechnieken.

¹ Bedrijven zijn op basis van de vergunde situatie en beschikbare geurruimte geclassificeerd als groeier in melkrundvee of groeier in iv. Melkrundveebedrijven met een kleinere iv-tak zijn als groeier melkrundvee meegenomen.

² Twee bedrijven met een agrarisch bouwblok zijn geclassificeerd als stopper omdat de gemeente heeft aangegeven dat de vergunning wordt ingetrokken.

³ Het betreft 3 iv-bedrijven in het extensiveringsgebied of de Wav-zone. Hier hebben de iv-bedrijven geen uitbreidingsmogelijkheden). Vervolgens zijn 11 bedrijven met paarden of konijnen als hoofdtak of bedrijven van zeer geringe omvang geclassificeerd als blijver. Deze bedrijven hebben te weinig iv voor een iv-aanduiding, namelijk minder dan 9 nge, dit komt overeen met ongeveer 200 vleesvarkens, en geen melkrundvee.

⁴ Varkens groeien in de verhoudingen van een gesloten zeugenbedrijf, pluimveebedrijven in leghennen, vleeskalverhouderijen in vleeskalveren en geitenhouderijen in melkgeiten.

Wat is de referentiesituatie voor de effectbeoordeling?

Om de milieueffecten van de alternatieven voor veehouderij te kunnen beoordelen en vergelijken, heb je een referentie nodig. De referentiesituatie is de situatie die zou ontstaan als het plan niet wordt uitgevoerd: dus de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige feitelijke situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling is in dit MER de verplichte investering in stalsystemen die de uitstoot van ammoniak terugdringen in overeenstemming met de AMvB-Huisvesting.

De referentiesituatie in dit MER is gebaseerd op:

- (Het gedeelte van) de vergunningen voor veehouderijen in het plangebied die ingevuld zijn in de huidige situatie (dat is de feitelijke stalbezetting op basis van CBS-cijfers).
- De ontwikkelingen in de veehouderij in en rond het plangebied met de AMvB-Huisvesting.

In de periode 2005-2011 is het aantal bedrijven met graasdieren met 19% afgenomen en is het aantal bedrijven met hokdieren met 40% afgenomen (bron: CBS-Statline). Daarom is aangenomen dat het nog niet ingevulde deel van de vergunningen voor veehouderijen in het plangebied, niet wordt benut in de planperiode. Hiermee is de latente ruimte in vergunningen geen onderdeel van de autonome ontwikkeling en is de huidige situatie gebaseerd op de feitelijke stalbezetting.

Door de latente ruimte in vergunningen is er voor de stalemissies aan ammoniak en geur sprake van een ingeschatte afwijking tussen de huidige vergunde situatie en de feitelijke stalbezetting. Deze afwijking is 25% op basis van de CBS gegevens. De huidige vergunde situatie met toepassing van AMvB-Huisvesting en de ingeschatte afwijking op basis van ammoniak en geur vormt de referentiesituatie voor dit MER. Voor de Passende Beoordeling is de vergunde situatie met toepassing van de ingeschatte afwijking op basis van ammoniak de referentie. Hier wordt niet gecorrigeerd op AMvB-Huisvesting.

Er zijn verder geen nieuwe ontwikkelingen op veehouderijlocaties in en rond het plangebied vanuit het Actieplan Ammoniak Veehouderij, het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), het aflopen van de overgangstermijnen van het Legkippenbesluit (1 januari 2013). Ook andere relevante ontwikkelingen, zoals de aanleg van een weg of de ontwikkeling van een woningbouwlocatie, zijn niet aan de orde.

Effecten van de alternatieven

De milieueffecten van de worst-case verkenning zijn beoordeeld voor de aspecten ammoniak, geur en fijn stof. Voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn alle aspecten beoordeeld. De ammoniakdeposities op de beschermde natuurgebieden zijn modelmatig bepaald waarbij het beschermingsregiem volgens de Natuurbeschermingswet is gebruikt voor de Passende Beoordeling. Ook het effect van extra geuremissie is berekend. De effecten voor de overige aspecten zijn bepaald met expert judgement op basis van bestaande informatie. In onderstaande tabel is het resultaat van deze beoordeling weergegeven.

Aspect	Criterium	Worst-case verkenning	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Natuur	Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	--	-
	Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	Niet beoordeeld	-
	Soortenbescherming Flora- en faunawet	Niet beoordeeld	0/-

Aspect	Criterium	Worst-case verkenning	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Geur	Geur: Leefklimaat binnen de bebouwde kom	--	-
	Geur: Leefklimaat buiten de bebouwde kom	--	-
Fijn stof	Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	-	0/-
	Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	--	-
Landschap,	Visueel ruimtelijke beïnvloeding van het landschap	Niet beoordeeld	0/-
	Beïnvloeding van landschappelijke patronen en elementen		0
Cultuurhistorie	Beïnvloeding van historische geografische waarden		0
	Beïnvloeding historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden		0
	Beïnvloeding van archeologische waarden		0
Aardkunde	Beïnvloeding van aardkundige waarden		0
Geluid	Invloed op geluidhinder (bij gevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden)		-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling		0
	Gevolgen voor de verkeersveiligheid		0
Gezondheid	Invloed op gezondheid		p.m.
Water & Bodem	Invloed op bodemstructuur en geomorfologie		0/-
	Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem		0
	Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit		0

Passende Beoordeling (PB)

Op voorhand zijn significant negatieve effecten op Natura-2000 gebieden en Beschermde Natuurmonumenten niet uit te sluiten. Daarom is een Passende Beoordeling (PB) opgesteld voor de Natura 2000 gebieden Gelderse Poort, Uitwaarden IJssel, Veluwe, Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr und Regnieter Bach, NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung, VSG Unterer Niederrhein en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe. De invloed van het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied - 2012 op de Habitats van de beschermde natuurgebieden, in en binnen 10 kilometer rond het plangebied, is beoordeeld vanuit een 'worst-case' en 'best-case' invulling van het voorkeursalternatief.

Onderstaande tabel geeft aan dat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) de gemiddelde stikstofdepositie per habitattypen toeneemt in de Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Hierdoor zijn significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied Veluwe en het Beschermde Natuurmonument

De Zumpe niet uitgesloten. Tevens kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor de kwalificerende soorten van Natura 2000-gebied Veluwe.

Voor de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel kunnen significant negatieve effecten niet worden uitgesloten voor een aantal voor stikstof gevoelige tot zeer gevoelige habitattypen, en hieraan verbonden kwalificerende soorten. Voor de overige gevoelige habitattypen van deze Natura 2000-gebieden binnen het invloedsgebied wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie nog niet in alle gevallen overschreden door de achtergronddepositie. Het hangt af van de locatie en de inrichting van deze locatie of de depositietoename door het voorkeursalternatief leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde en daarmee tot een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen en daaraan verbonden kwalificerende soorten.

Voor de Duitse Natura 2000-gebieden Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach, NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung en VSG Unterer Niederrhein kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	Habitattypen	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie) voor de Passende Beoordeling (zie bijlage 1))	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie voor het MER)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	Voorkeursalternatief (best-case invulling)
Gelderse Poort	H3150	3.6	2,8	6.2	2.7
	H3270	2.5	2,0	4.5	1.9
	H6120	1.9	1,5	3.4	1.4
	H6430A	2.7	2,1	4.6	2.0
	H6510A	2.1	1,6	3.7	1.6
	H91E0A	4.2	3,3	7.3	3.2
	H91F0	3.6	2,9	6.4	2.8
Uiterwaarden IJssel	H3150	6.7	5,3	11.6	5.0
	H6510A	5.2	4,1	9.0	3.8
	H91E0A	6.6	5,2	11.4	4.9
	H91E0B	9.7	7,6	16.6	7.1
Veluwe	H2310	3.5	2,8	6.2	2.7
	H2330	2.3	1,8	4.1	1.7
	H4030	2.8	2,2	4.9	2.1
	H6230	1.5	1,2	2.7	1.2
	H9120	10.8	8,5	18.9	8.1
	H9190	9.9	7,8	17.6	7.5
De Zumpe		76.6	66,5	186.6	75.8
Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach		3.5	2,8	6.7	2.8
NSG Emmericher Ward		3.9	3,1	7.1	3.0
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung		3.3	2,6	6.2	2.6
VSG Unterer Niederrhein		3.2	2,5	5.9	2.5

Een groot deel van de toename aan stikstofdepositie wordt overigens veroorzaakt door de autonome ontwikkeling waarin de latente ruimte in milieuvergunningen (gemiddeld 25%) wordt benut met extra vee.

Omdat significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten voor een flink aantal habitats, gelegen in Natura 2000 gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe, is een maximale invulling van de mogelijkheden uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied - 2012, niet haalbaar op grond van de Natuurbeschermingswet.

Echter als in het voorkeursalternatief alle veehouderijen gebruik maken van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (voorkeursalternatief (best-case invulling)), neemt de stikstofdepositie op alle habitats in de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument De Zumpe juist af. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument De Zumpe zijn bij het voorkeursalternatief (best-case invulling) uit te sluiten.

Gelet op de zeer strikte regels van de (huidige) Natuurbeschermingswet is voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 nodig dat een toename van de depositie van stikstof op de overbelaste Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument De Zumpe, met zekerheid is uitgesloten. Het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 zal dit op een of andere manier moeten borgen. Het doorverwijzen naar andere regelingen, zoals de provinciale verordening en de toekomstige doorvertaling van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in de Natuurbeschermingswet, is niet afdoende.

Conclusies

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument De Zumpe. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 kan dus niet bij een dergelijke “ontwikkeling”. Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (best-case invulling van het voorkeursalternatief (worst-case invulling)) is er geen sprake meer van een toename, maar is sprake van een afname of gelijkblijvende stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en het Beschermd Natuurmonument De Zumpe. In de autonome ontwikkeling zal de depositie ook afnemen doordat de bedrijven moeten voldoen aan de emissieplafons uit de AMvB-Huisvesting. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Het voorkeursalternatief zorgt voor wat betreft de criteria stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur voor een negatief (-) effect ten opzichte van de referentiesituatie. Dit vanwege de grote depositietoename ten opzichte van de referentiesituatie in zowel de WAV-gebieden als de overige EHS gebieden. Het voorkeursalternatief heeft daarnaast een licht negatief (0/-) effect op soorten beschermd via de Flora- en faunawet. Dit aangezien de sloop van boerderijen en/of schuren en kap van aanwezige bomen kan leiden tot negatieve effecten op deze soorten.

Het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom verslechterd (beoordeeld als negatief (-)) in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie door de groei van intensieve veehouderij in het voorkeursalternatief (worst-case invulling). Ook treedt er een verslechtering op doordat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) er van uit is gegaan dat alle stallen voldoen aan AMvB-Huisvesting en door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt groei van intensieve veehouderij voor een toename aan fijn stof emissies. Het verschil tussen het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de referentiesituatie ontstaat echter ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen.

Gezien fijn stof in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) derhalve beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt voor een toename aan transportbewegingen in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt daarmee voor een toename aan fijn stof emissies. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op fijn stof (verkeer) is derhalve beoordeeld als negatief (-).

Het voorkeursalternatief zal vanwege de omvang waarmee bedrijven nog mogen groeien en het grote aantal bedrijven in het buitengebied effect hebben op de visueel ruimtelijke beleving. Te meer omdat aan deze uitbreidingen binnen bestaande bouwblokken, die vallen binnen de bestemmingsplanregels, geen inpassingseisen zijn verbonden (dit geldt wel voor de afwijkingen en wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan). De omvang is echter niet dusdanig van aard dat dit negatieve effecten op patronen en elementen met zich mee brengt. Daar komt bij dat het landschap in de gemeente een groot dragend vermogen heeft, vooral binnen de meer kleinschalige landschapstypen. Hiermee wordt bedoeld dat de maat en schaal van het landschap zo is dat ontwikkelingen hierin opgenomen kunnen worden zonder dat deze wezenlijk worden aangetast. Resumerend is de score voor de visueel-ruimtelijke beïnvloeding als licht negatief (0/-) beoordeeld en die voor beïnvloeding van patronen/elementen als neutraal (0) (geen noemenswaardig effect). Cultuurhistorische (o.a. archeologische waarden) en aardkundige waarden worden binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voldoende beschermd. Historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden worden niet binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 beschermd, maar hiervoor geldt de Monumentenwet met een lijst die actueel wordt gehouden. In dat opzicht is het een positief effect ten opzichte van het huidige bestemmingsplan, waarbij het gevaar bestond dat het overzicht van monumenten niet actueel was. Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 echter niet ten opzichte van het oude plan wordt beoordeeld maar ten opzichte van de referentiesituatie is de score neutraal (0) voor deze criteria.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vergroot de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Vanwege de ontwikkeling in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zal de toename aan veehouderij niet leiden tot een verslechtering van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid. Het voorkeursalternatief scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

De toename van het bebouwd oppervlak van veehouderijen zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt vanwege de toename van het bestaand bebouwd oppervlak voor een licht negatieve (0/-) score.

Uitgangspunt is dat uitbreidingen van bestaand bebouwd oppervlak waterneutraal worden gerealiseerd. Ook is als uitgangspunt gehanteerd dat de intensieve veehouderij en grondgebonden melkveehouderij door maatregelen (zoals vloeistofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het grond- en oppervlaktewatersysteem en op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is derhalve als neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het MER zijn aanbevelingen aan de gemeente Doetinchem geformuleerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan en algemene aanbevelingen.

Aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan Buitengebied - 2012

- De gemeente wordt aanbevolen om de waardevolle landschapselementen te bestemmen. Hierdoor kan het behoud van landschapswaarden sterker worden verankerd.
- De gemeente wordt aanbevolen om ook aan uitbreiding binnen de regels landschappelijke eisen te stellen of een bijdrage te vragen aan het landschapsfonds zodat elders ingezet kan worden op versterking.
- De gemeente wordt aanbevolen om in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 te verwijzen naar het landschapsonwikkelingsplan en de werkboeken. Op deze manier kunnen ontwikkelingen beter bijdragen aan versterking van het landschap.
- Voor een uitvoerbaar plan, op grond van de Natuurbeschermingswet, is het van belang om de inzet van best beschikbare staltechnieken te borgen of een andere maatregel op basis waarvan de stikstofdeposities afnemen ten opzichte van de huidige situatie op basis van feitelijke stalbezetting.

Algemene aanbevelingen

- De gemeente wordt aanbevolen om bij concrete initiatieven de toetsing op soorten uit de Flora- en faunawet te betrekken. Hierbij gaat het om alle activiteiten waarbij ruimtelijke herinrichting (sloop, afgravingen, bouwen, enz.) is voorzien. Het is noodzakelijk om de effecten op beschermde soorten te toetsen. Aanbevolen wordt (in sommige gevallen zelfs verplicht voor een ontheffing) om maatregelen te laten nemen. Hierbij gaat het om fasering en specifieke manier van uitvoering, maar zonnodig ook om het compenseren van ruimtebeslag op leefgebieden van beschermde soorten door activiteiten uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Vanuit dit oogpunt is het gunstig om zoveel mogelijk ruimtebeslag te beperken door mitigatie. Bijvoorbeeld door een toename aan bebouwd oppervlak ook op lokaal niveau in te passen binnen bestaande natuurwaarden.
- Aangezien de Natura 2000-gebieden in de omgeving van en het Beschermd Natuurmonument De Zumpe in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 liggen, wordt geadviseerd om bij nieuwe planologische procedures te toetsen aan de Natuurbeschermingswet en de uitwerking hiervan in de provinciale verordeningen voor stikstof en Natura 2000. Hierbij is raadzaam om de ontwikkelingen rond de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS; rijksbeleid) te volgen.
- Aanbevolen wordt om de kennisontwikkeling en adviezen op het gebied van gezondheid te volgen. Pas dit toe bij de vergunningverlening en het beoordelen van ruimtelijke initiatieven. Dit kan zeker nadat deze kennis is vastgelegd in beleid en/of wetgeving (o.a. eigen geurbeleid). Nieuwe kennis of regels kan worden vertaald naar planregels van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Daarnaast dienen de monitoring en evaluatie van de feitelijk optredende milieueffecten en de ontwikkeling van de veehouderij bijzondere aandachtspunten voor de gemeente te zijn. Aandachtspunten daarbij zijn o.a.:

- De ontwikkeling van de veestapel, toegepaste stalsystemen en de emissies van geur, ammoniak en fijn stof uit de veehouderij in Doetinchem en de concentraties/belasting van die stoffen.
- Monitor dat de gerealiseerde bebouwing en inpassing ervan voldoen aan de kaders zoals gesteld in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en de daaruit volgende wijzigingen in omgevingsvergunningen.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING TOT BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - 2012

De gemeente Doetinchem stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied (Buitengebied – 2012). De aanleiding is zowel juridisch als inhoudelijk.

Voor het buitengebied van de gemeente Doetinchem gelden op dit moment verschillende bestemmingsplannen, partiële herzieningen en wijzigingsplannen. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vervangt deze plannen tot één volledig bestemmingsplan voor alle betrokken burgers en belanghebbenden in het totale buitengebied.

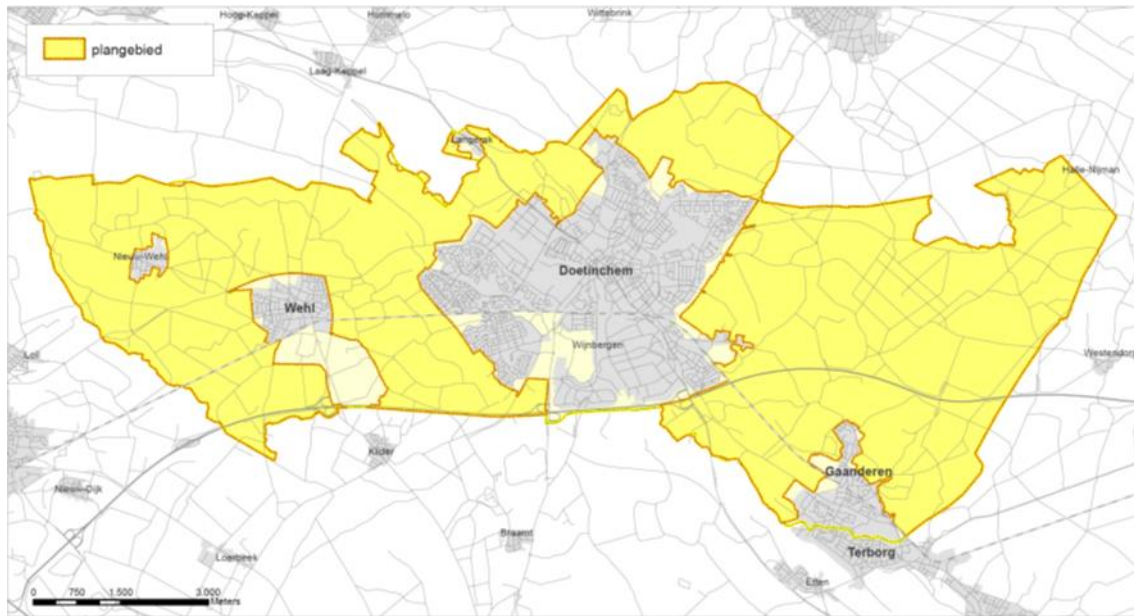
Uitgangspunt is een actualisatie van de geldende bestemmingsplannen. Wijzigingen worden alleen op die plekken in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 doorgevoerd waar dit, vanuit wet-, regelgeving, beleid en thema's noodzakelijk is. Ook kleine aanpassingen op perceelsniveau zijn doorgevoerd, op verzoek van de eigenaar/gebruiker.

Als voorloper op het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is op 4 april 2012 de nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vastgesteld. Deze nota biedt de randvoorwaarden en uitgangspunten waaraan het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 moet voldoen.

1.2 BEGRENZING VAN HET PLANGEBIED

Het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is weergegeven in Afbeelding 1. In het plangebied zijn verschillende functies aanwezig. Het gaat met name om natuur, landschap, (agrarische) bedrijven en woonpercelen.

Afbeelding 1: Plangebied bestemmingsplan Buitengebied – 2012

1.3 M.E.R.-PLICHT

Toelichting op de m.e.r.-procedure

Definities	
m.e.r.	Milieueffectrapportage = de procedure
MER	Milieueffectrapport = het product

Het opstellen van een milieueffectrapport (MER) is verplicht wanneer het bestemmingsplan ruimte biedt voor activiteiten die zijn genoemd in het Besluit m.e.r. en/of wanneer een Passende Beoordeling op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk is. De m.e.r.-plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen (zoals het bestemmingsplan Buitengebied – 2012) die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings-) plichtige besluiten (zoals agrarische bedrijven van een bepaald type en minimale omvang).

Het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is voornamelijk conserverend van aard. Echter via de gebruikelijke flexibiliteitsbepalingen is het plan wel kaderstellend voor een aantal activiteiten waarvoor een m.e.r.-procedure verplicht is. Ook is mogelijk sprake van beïnvloeding van Natura 2000-gebieden die vallen onder de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet 1998.

MER-PLICHT

M.e.r. voor plannen vloeit voort uit de Europese richtlijn 'betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's' (nr. 2001/42/EG). Deze richtlijn is in september 2006 omgezet in de Nederlandse wet- en regelgeving door wijziging van de Wet milieubeheer (Wm) en het hieraan gekoppelde Besluit m.e.r. Inmiddels is deze richtlijn op aangepaste wijze verwerkt in het nieuwe Besluit milieueffectrapportage. Het nieuwe Besluit is op 1 april 2011 in werking getreden. Het is verplicht om voorafgaand aan de vaststelling, door een overheid, van bepaalde plannen de m.e.r.-procedure te doorlopen. Het gaat daarbij om plannen met een wettelijke status die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete besluiten (projecten) met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Daarbij is het aangepaste artikel 2, vijfde lid, onder b van het nieuwe Besluit m.e.r. relevant.

Onder dit artikelonderdeel vallen in het Besluit m.e.r. genoemde activiteiten die beneden de voor de m.e.r.-beoordeling gedefinieerde drempel vallen. Ook voor deze gevallen zal het bevoegd gezag op grond van artikel 7.2, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer zich ervan moeten vergewissen of de activiteit daadwerkelijk geen aanzienlijke milieugevolgen kan hebben. In overleg met de gemeente zijn alle activiteiten die planologisch mogelijk worden gemaakt langs gelopen. Hierna wordt toegelicht welke activiteiten aan de orde dienen te komen in dit MER. Alle andere activiteiten vallen ver onder de grens van de m.e.r.-beoordelingsdrempel en hebben naar is ingeschat geen aanzienlijke milieugevolgen.

Veehouderij

In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 worden uitbreidingen van veehouderijen mogelijk gemaakt, voor zover in het huidige bestemmingsplan al mogelijk. Bestaande rechten worden dus gerespecteerd. Dit voorgenomen planologisch beleid van de gemeente voor veehouderijlocaties is kaderstellend voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten. Dit zijn besluiten waarmee een omgevingsvergunning wordt afgegeven voor veehouderijlocaties met een omvang van boven de m.e.r.-drempel. Om die reden dient voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 een m.e.r. te worden doorlopen (zie tekstkader hieronder).

M.E.R.-(BEOORDELINGS)PLICHTIGE PROJECTEN

Op grond van het nieuwe Besluit m.e.r. zijn veehouderijbedrijven m.e.r.-(beoordelings)plichtig als ze groter zijn dan volgende indicatieve drempels, categorie D14: 40.000 stuks pluimvee; 2000 stuks mestvarkens; 750 stuks zeugen; 2700 stuks gespeende biggen; 5000 stuks pelsdieren; 1000 stuks voedsters of 6000 vlees- en opfokkonijnen; 200 stuks melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar; 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 1200 stuks vleesrunderen; 2000 stuks schapen of geiten; 100 stuks paarden of pony's; 1000 stuks struisvogels.

Voor de ontwikkelingen in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 van de gemeente Doetinchem geldt dat uit een Passende Beoordeling moet blijken of significante gevolgen uit te sluiten zijn op de Natura 2000-gebieden. Deze Passende Beoordeling is onderdeel van dit MER en opgenomen in bijlage 1.

M.E.R.-PLICHT BIJ PASSENDE BEOORDELING

De Natuurbeschermingswet 1998 en de m.e.r.-plicht zijn aan elkaar gekoppeld. Wanneer een plan wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht is (zoals een bestemmingsplan) én hiervoor moet een Passende Beoordeling worden gemaakt, dan geldt automatisch een m.e.r.-plicht. Een Passende Beoordeling is vereist wanneer een wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht plan significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. In dit geval moeten MER en Passende Beoordeling worden geïntegreerd in één rapportage.

Co-vergisting

De gemeente Doetinchem is van plan in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 co-vergisting planologisch mogelijk te maken. Het gaat daarbij om co-vergisting als nevenactiviteit bij het agrarisch bedrijf onder voorwaarden toegelaten binnen het agrarisch bouwblok en met een wijziging onder voorwaarden buiten het agrarisch bouwblok.

Vanaf 1 april 2011 geldt het nieuwe Besluit m.e.r. (Staatsblad 28-2-2011, nr. 102), dat deels nieuwe drempels legt voor m.e.r.-plicht en m.e.r.-beoordelingsplicht. Hierin is de specifieke aanduiding “bewerken, verwerken of vernietigen van dierlijke of overige organische meststoffen, groenafval en GFT” niet meer opgenomen.

Dit betekent dat er geen m.e.r.-beoordelingsplicht geldt voor een co-vergistingsinstallatie. Echter, er zijn twee redenen die toch zouden kunnen impliceren dat voor mestvergisting m.e.r. aan de orde is:

1. Er is een categorie opgenomen met de aanduiding “chemische behandeling van niet-gevaarlijke afvalstoffen” (nieuwe categorieën C18.4 (directe m.e.r.-plicht bij capaciteit van > 100 ton/dag) en D18.7 (m.e.r.-beoordelingsplicht bij capaciteit van > 50 ton/dag).
2. Om aan het arrest van het Hof (Arrest C-255/08) tegemoet te komen, zijn de drempels voor de m.e.r.-beoordeling gewijzigd van absolute, in indicatieve waarden. Dit blijkt uit het aangepaste artikel 2, vijfde lid, onder b van het nieuwe Besluit m.e.r. Onder dit artikelonderdeel vallen in het Besluit m.e.r. genoemde activiteiten die beneden de voor de m.e.r.-beoordeling gedefinieerde drempel vallen. Ook voor deze gevallen zal het bevoegd gezag op grond van artikel 7.2, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer zich ervan moeten vergewissen of de activiteit daadwerkelijk geen aanzienlijke milieugevolgen kan hebben, waarbij het in het bijzonder moet nagaan of sprake is van de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de richtlijn. De criteria van bijlage III van de richtlijn bevatten onder andere de kenmerken en de plaats van het project en cumulatie.

Door een beschouwing van de ontwikkelingen rondom co-vergisting in dit MER, handelt de gemeente Doetinchem in de geest van het nieuwe Besluit-m.e.r. en van de Europese Richtlijn.

Het MER beschrijft ontwikkelingen en effecten op het schaalniveau van het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Het MER gaat dus niet in op individuele bedrijven.

M.E.R.-PLICHT VOOR INDIVIDUELE ACTIVITEITEN BLIJFT GEHANDHAAFD

Een misverstand is dat, na het doorlopen van een m.e.r. voor de ruimtelijke procedure, geen MER meer nodig zou zijn voor de individuele activiteiten. Dit is niet het geval: de m.e.r.-plicht blijft onverkort van kracht! Als een veehouderij of tuinder wil uitbreiden wordt de aanvraag voor een nieuwe vergunning getoetst op de m.e.r.-plicht. Basis daarvoor is het Besluit-m.e.r. In de bijlage bij dit besluit staan twee lijsten: de zogenaamde C-lijst met m.e.r.-plichtige activiteiten en de zogenaamde D-lijst voor activiteiten op basis waarvan het bevoegd gezag beoordeelt of er een MER moet worden gemaakt. (zie voor meer informatie: www.infomil.nl of www.vrom.nl).

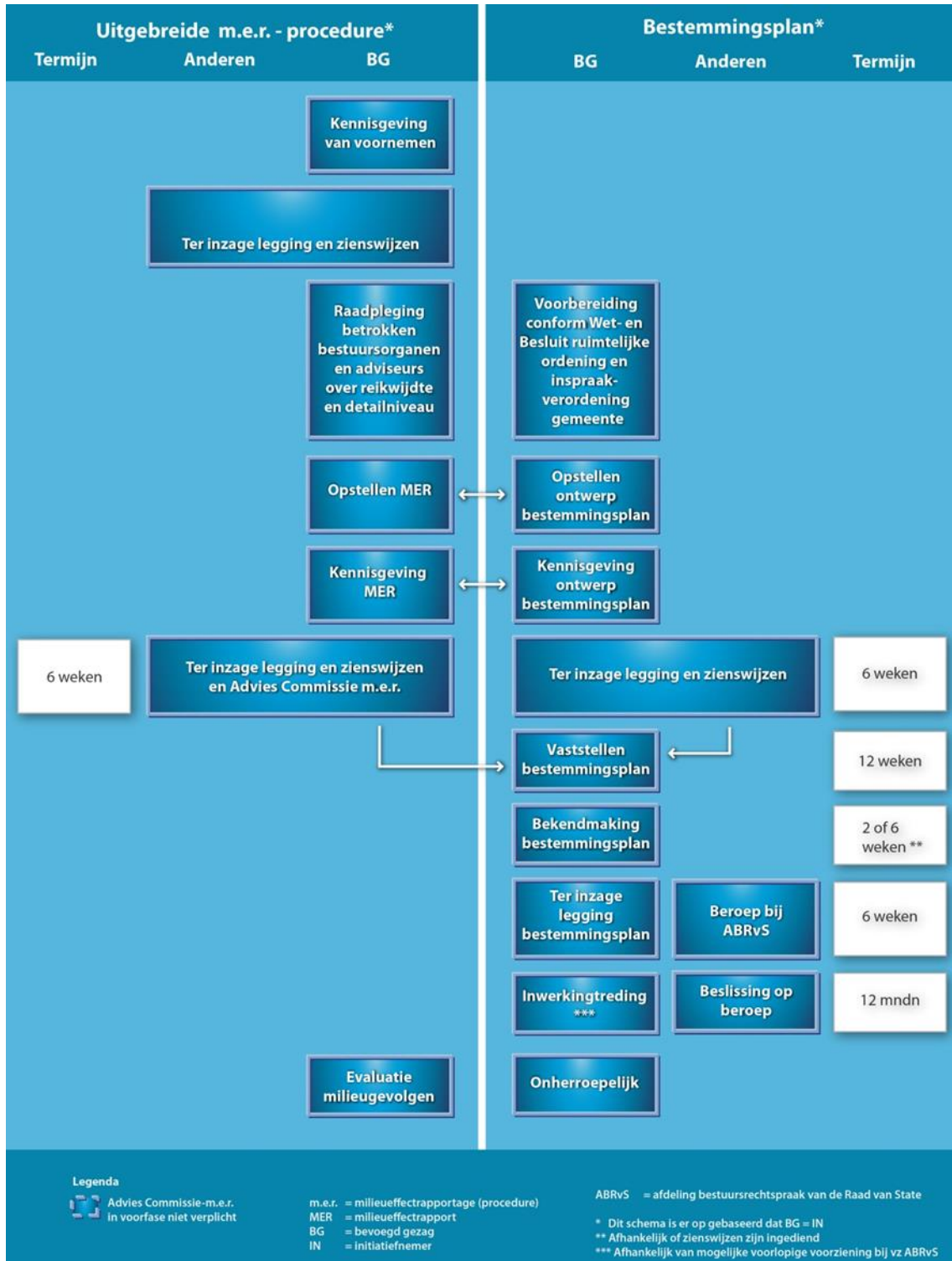
Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Voor deze m.e.r.-procedure is de gemeente Doetinchem zowel initiatiefnemer (IN) als bevoegd gezag (BG). Praktisch betekent dit dat het college van burgemeester en wethouders het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en het MER voorbereidt en dat de gemeenteraad het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 vaststelt. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 maakt de gemeenteraad gebruik van het tevens vastgestelde MER en de reacties en adviezen die worden gegeven naar aanleiding van de ter inzage legging van het voorontwerp en/of ontwerpbestemmingsplan Buitengebied – 2012.

1.4 OVERZICHT M.E.R.-PROCEDURE

Voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is de uitgebreide m.e.r.-procedure verplicht omdat hier geen sprake is van een milieuvergunning zonder Passende Beoordeling. In Afbeelding 2 is de m.e.r.-procedure in samenhang met de procedure voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 geschetst.

Afbeelding 2: De m.e.r.-procedure voor het MER bestemmingsplan Buitengebied – 2012

Stappen in de basisprocedure

Voor de m.e.r. van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is het proces als volgt doorlopen:

- De procedure startte met een bekendmaking van het voornemen via een openbare kennisgeving en met een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van het MER. De kennisgeving heeft plaatsgevonden op 20 juni 2012. De notitie heeft van 21 juni 2012 tot en met 1 augustus 2012 ter inzage gelegen.
- De gemeente stuurde een Notitie Reikwijdte en Detailniveau naar andere overheden en maatschappelijke organisaties, maar ook anderen konden een zienswijze indienen over de inhoud van het op te stellen MER. Bijvoorbeeld over de alternatieven, de beoordelingscriteria en suggesties voor de besluitvorming. Bij de m.e.r.-procedure voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 heeft de gemeente Doetinchem de organisaties en overheden geraadpleegd zoals genoemd in paragraaf 1.4. Raadpleging heeft plaatsgevonden bij brief van 13 juni 2012.
- Bij het opstellen van het MER is rekening gehouden met de ingebrachte zienswijzen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.
- Nadat het milieuonderzoek in het kader van het MER is afgerond, worden de resultaten daarvan meegenomen bij het formuleren van het beleid, het opstellen van de planregels en het maken van de verbeelding voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.
- Het MER wordt samen met het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 ter inzage gelegd. Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld zienswijzen over het MER en het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 naar voren te brengen. De Commissie voor de m.e.r. toetst tevens de kwaliteit van het MER. Ook beoordeelt de commissie of informatie aanwezig is (en juist is) om het besluit te kunnen nemen.

De wijze waarop rekening is gehouden met de mogelijke gevolgen voor het milieu, de alternatieven, de ingebrachte zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r., is verantwoord in de plantoelichting. Ook wordt beschreven op welke wijze de milieugevolgen worden geëvalueerd. In het MER is hiertoe een eerste aanzet voor een evaluatieprogramma opgenomen.

1.5 CONSULTATIE

Door de gemeente, als bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure, is advies ingewonnen omtrent de reikwijdte en het detailniveau voor het MER. Bij het bepalen van de reikwijdte en detailniveau van dit MER raadpleegt het bevoegd gezag minstens de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer). De volgende bestuursorganen en organisaties zijn geraadpleegd:

- Dorpsraad Gaanderen.
- Dorpsraad Wehl.
- Gemeente Bronckhorst.
- Gemeente Montferland.
- Gemeente Oude IJsselstreek.
- Gemeente Zevenaar.
- Gelderse Natuur en Milieufederatie.
- GGD Gelre IJssel.
- IVN Oude IJsselstreek.
- KNNV afdeling Regio Doetinchem.
- Landgoed het Jagershuis.
- LTO-Noord.
- Ministerie van I&M, Rijkswaterstaat Oost-Nederland, Afdeling WVP.
- N.V. Nederlandse Gasunie.
- Provincie Gelderland.
- ProRail.

- Recreatieschap Achterhoek en Liemers.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed .
- Stichting milieuwerkgroep de Oude IJsselstreek.
- Staatsbosbeheer regio Oost.
- Stichting het Geldersche Landschap.
- Stichting Langerak.
- Stichting IJzevoorde en omgeving.
- Stichting vrienden van het Wehlse bos en landschap.
- Vereniging Heerlijkheid Slangenburgh.
- Vereniging Agrarisch Landschapsbeheer Oude IJssel.
- Vitens Arnhem.
- Waterschap Rijn en IJssel.

Stichting Milieuwerkgroep 'de Oude IJsselstreek', Gelderse natuur- en milieufederatie en IVN, afdeling Oude IJsselstreek hebben inhoudelijk gereageerd. Beantwoording van deze inspraakreacties vindt plaats in de nota van inspraak welke is bijgevoegd bij het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Op dit MER kunnen wederom door een ieder zienswijzen worden ingediend. Onderstaand staat aan wie dat geadresseerd dient te worden. De gemeente zal in een kennisgeving de ter visieleggingstermijn vaststellen.

Eventuele reacties kunnen per post of e-mail worden aangeleverd aan:

Gemeente Doetinchem
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 9020
7000 HA Doetinchem
gemeente@doetinchem.nl

1.6 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 bevat de visie van de gemeente Doetinchem op het buitengebied. Het hoofdstuk besluit met een overzicht van relevante Europese, landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke beleidskaders. Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige situatie en trendmatige ontwikkelingen in de veehouderij en hoofdstuk 4 beschrijft de beschikbare milieuruimte voor deze ontwikkelingen. De informatie in de hoofdstukken 2 tot en met 4 zijn kaderstellend voor de alternatieven veehouderij die in hoofdstuk 5 zijn beschreven. Hoofdstuk 6 beschrijft de effecten van de alternatieven veehouderij. Hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en aanbevelingen op basis van de effectbeschrijving.

In bijlage 1 is de Passende Beoordeling als deelrapportage opgenomen. De hoofdconclusies hiervan zijn vertaald naar het hoofdrapport. Daarnaast is het van toepassing zijnde beleid en wetgeving uitgeschreven in bijlage 2. Voor ammoniak en geur zijn de effectkaarten opgenomen in bijlage 3, bijlage 4 gaat nader in op het aspect gezondheid en bijlage 5 gaat in op het aspect mestverging. In bijlage 6 is een verklarende woordenlijst opgenomen en de literatuurlijst is te vinden in bijlage 7. In het rapport is verwezen naar de bijlagen.

2 Achtergrond en besluitvorming

2.1 INLEIDING

Zoals beschreven in het vorige hoofdstuk staat de planologische regeling ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij in het op te stellen MER centraal.

In dit hoofdstuk is de besluitvorming rond het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 beschreven en gaat in op de nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 met de randvoorwaarden voor de totstandkoming van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

In bijlage 2 is een overzicht van relevante Europese, landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke beleidskaders opgenomen in relatie tot het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

2.2 UITGANGSPUNTEN VOOR HET BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - 2012

Het belangrijkste uitgangspunt voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is in eerste instantie alleen de actualisatie van de geldende bestemmingsplannen. Wijzigingen worden alleen op die plekken in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 doorgevoerd waar dit, vanuit wet-, regelgeving, beleid en thema's noodzakelijk is. De nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 gaat alleen in op deze onderdelen. Ook kleine aanpassingen op perceelniveau zijn doorgevoerd, op verzoek van de eigenaar/gebruiker.

Het doel van de nota Uitgangspunten voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is om:

Inzicht krijgen in de verschillende (beleids)thema's en visies voor het buitengebied en het inzichtelijk maken van keuzes en effecten die doorvertaald gaan worden in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Voor dit MER zijn met name de veehouderij en co-vergisting relevant. Deze thema's zijn in onderstaande paragrafen dan ook uitgewerkt.

2.2.1 VEEHOUDERIJ

Oppervlakte agrarisch bouwblok

In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 mag een agrarisch bouwblok door middel van een wijzigingsbevoegdheid 1,5 hectare gaan bedragen in het agrarische gebied of in geval het bouwblok groter is dan 1,2 hectare mag de oppervlakte maximaal 25% worden vergroot. Een agrarisch bouwblok mag door middel van een wijzigingsbevoegdheid 1,25 hectare bedragen in het agrarische gebied met waarden of in geval het bouwblok groter is dan 1 hectare mag de oppervlakte maximaal 25 % worden vergroot.

Oppervlakte bouwblok intensieve veehouderij

In de gemeente Doetinchem komen alleen verwevings- en extensiveringsgebieden voor. In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is er voor intensieve veehouderijen in verwevingsgebied de mogelijkheid tot omschakeling, hervestiging, overname en uitbreiden doormiddel van een wijzigingsbevoegdheid tot maximaal 1 hectare. Vergroting van de oppervlakte van (het deel) intensieve veehouderij groter dan 1 hectare is alleen mogelijk in het kader van dierenwelzijnseisen en/of veterinaire gezondheid. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is uitgesloten.⁵

In de extensiveringsgebieden geldt dat nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling naar intensieve veehouderij niet is toegestaan. Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij is in beginsel uitgesloten, tenzij de uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.

Naar aanleiding van het reconstructieplan Achterhoek en Liemers is in het verwevingsgebied van de gemeente Doetinchem één ontwikkellocatie voor de intensieve veehouderij aangewezen. Daarnaast ligt er een verzoek voor één ontwikkellocatie voor de intensieve veehouderij. Het beleid is erop gericht ook binnen het verwevingsgebied groei van de intensieve veehouderijbedrijven op daarvoor geschikte locaties mogelijk te maken, mits aan een aantal voorwaarden voldaan wordt. Nieuwe ontwikkellocaties zijn geen onderdeel van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het ontwikkelen van deze locaties kan uitsluitend buitenplans geregeld worden.

2.2.2 CO-VERGISTING

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 staat co-vergisting toe als nevenactiviteit bij het agrarisch bedrijf. Hiervoor is ruimte voor co-vergistingsinstallaties binnen het agrarisch bouwblok en via een wijzigingsbevoegdheid, dus onder voorwaarden, buiten het agrarische bouwblok. Door het risico op externe veiligheid zijn bij een bedrijf met een co-vergistingsinstallatie geen andere nevenactiviteiten toegelaten, die leiden tot verblijf van personen binnen de risicocontour van de biogasopslag. De maximale verwerkingscapaciteit van de installatie is 35.000 kg dierlijke mest per dag.

2.3 OVERZICHT KADERSTELLEND BELEID EN WETGEVING

Er zijn verschillende beleidskaders en wetten relevant voor het voorliggende MER en het bijbehorende bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het overheidsbeleid en wetgeving zijn zowel kaderstellend als sturend. In hoeverre beleid kaderstellend of sturend is hangt mede af van het niveau waarop het beleid ontwikkeld wordt. In bijlage 2 wordt relevant(e) beleid en regelgeving behandeld aan de hand van Europees, landelijk en provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau.

⁵ In bijlage 6 staat de definitie voor omschakeling, hervestiging en nieuwvestiging opgenomen.

3

Huidige situatie en ontwikkeling landbouw

3.1 INLEIDING

De huidige situatie en toekomstige ontwikkelingen waarover een besluit is genomen, vormen de referentie voor het beoordelen van de alternatieven in het MER. De ontwikkeling in de landbouw maakt geen deel uit van de referentie maar is als een belangrijke factor in het vormgeven van de alternatieven meegenomen. Daarom is de ontwikkeling van de landbouw in dit hoofdstuk beschreven. Hoofdstuk 4 beschrijft de milieugebruiksruimte voor ammoniak, geur en fijn stof. Deze milieuaspecten zijn bepalend voor wat mogelijk is in de ontwikkeling van veehouderijen. Binnen deze milieugebruiksruimte, en rekening houdend met de ontwikkeling in veehouderij zijn vervolgens in hoofdstuk 5 de alternatieven voor veehouderij ontwikkeld. De referentiesituatie voor de overige aspecten is beschreven in hoofdstuk 6 waarin de effecten zijn beoordeeld.

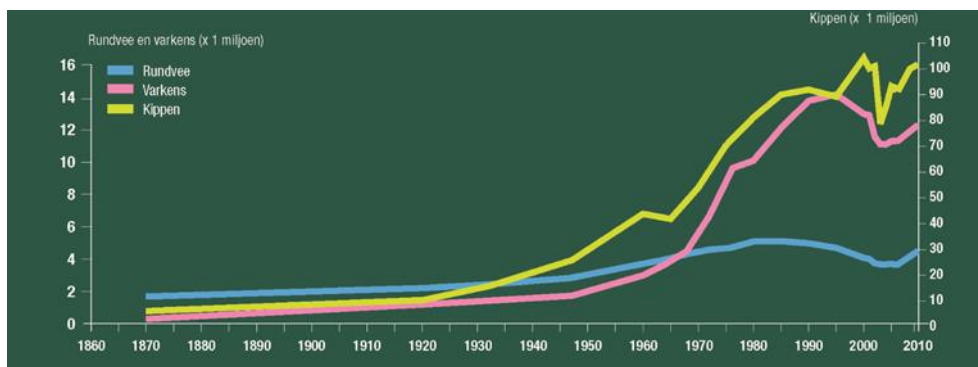
3.2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ

3.2.1 LANDELIJKE SITUATIE EN ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ

Huidige situatie Nederland

Afbeelding 3 laat de ontwikkeling van de Nederlandse veestapel zien tot 2010.

Afbeelding 3: Ontwikkeling Nederlandse veestapel

Ter toelichting op Afbeelding 3 is het volgende van belang:

- De veestapel in Nederland en ook in Doetinchem nam sinds het midden van de vorige eeuw sterk toe als gevolg van intensievere landbouwmethoden en de import van veevoer.

- Het aantal runderen daalt sinds de invoering van de melkquotering in 1984, om de zuiveloverschotten in Europa te beteugelen. Bij een gelijkblijvend nationaal melkquotum daalde sindsdien het aantal melkkoeien als gevolg van een steeds hogere melkproductie per koe. De laatste paar jaar stijgt het aantal melkkoeien weer als gevolg van verruiming van het melkquotum.
- Na het in 1987 instellen van mestproductierechten is het aantal varkens en kippen in Nederland sinds 1999 gemaximeerd door het invoeren van een systeem van varkens- en pluimveerechten wat sindsdien een plafond betekent voor de totale omvang van de pluimvee- en varkensstapel in Nederland. Dit om milieuredenen om het nationale mestoverschot beheersbaar te houden. De afname van het aantal varkens en kippen begin jaren 2000 komt vooral door de eenmalige opkoopregeling van varkens- en pluimveerechten om het Nederlandse mestoverschot te verminderen. In de periode 2003-2010 groeide de varkens- en kippenstapel weer. Deels komt dit door het uitgeven van extra dierrechten door het rijk, in ruil voor afzet van de mest buiten de Nederlandse landbouw en deels wellicht door een hogere benuttingsgraad van rechten.
- De schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven gaat gestaag door. Groeiende bedrijven nemen daarbij grond, melkquotum, varkens- of pluimveerechten over van stoppende bedrijven. Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) verwacht dat de komende 15 jaar het aantal landbouwbedrijven in Nederland met circa een derde zal afnemen. Dat betekent een (voortgaande) afname met enkele procenten per jaar (LEI rapport 2010.042).

Autonome ontwikkeling veehouderij in Nederland

Het economisch perspectief van de landbouw in de wereld en in Nederland is goed te noemen. De wereldbevolking groeit de komende decennia met circa een derde en zal bij gemiddeld toenemende welvaart meer gaan besteden aan voedsel en ook meer dierlijke producten gaan consumeren. Daarnaast neemt de vraag naar bio-energie en bio-plastics toe.

Ook het economisch perspectief van de veehouderijsector in Nederland is goed. De sector is de afgelopen jaren levenskrachtig gebleken en kan de concurrentie met het buitenland aan. De trend naar schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven zal doorzetten als gevolg van efficiency-voordelen, techniek en automatisering. Dat is een sterk autonoom proces waarop de overheid nauwelijks invloed kan uitoefenen, behalve het stellen van milieugrenzen en grenzen aan de omvang van bouwblokken en stallen. Voor zover de omvang van individuele bouwblokken beperkend zal zijn voor schaalvergroting zullen schaalvergroting bedrijven steeds vaker meerdere bedrijfslocaties omvatten. Het is niet aannemelijk dat de veestapel in Nederland afneemt door gebrek aan economisch perspectief of gebrek aan geschikte locaties. Binnen de huidige milieuregels en bouwblokken zijn er nog voldoende geschikte locaties om de huidige Nederlandse veestapel te huisvesten en te laten groeien op minder maar grotere bedrijven. De Nederlandse veestapel kan mogelijk gaan groeien door de volgende ontwikkelingen:

- Het afschaffen van de melkquotering in 2015. Dan kan de totale Nederlandse melkveestapel mogelijk toenemen. Het (LEI) heeft onderzocht dat de toename van de Nederlandse melkveestapel dan enkele tientallen procenten kan bedragen. Uitbreiden wordt dan goedkoper omdat melkveebedrijven voor die uitbreiding geen quotum meer hoeven te kopen van stoppende bedrijven.
- Het mogelijk vervallen van het systeem van pluimvee- en varkensrechten in 2015. Dit systeem vervalt als niet voor die tijd besloten wordt om het te handhaven. Als het systeem vervalt, kan de Nederlandse varkens- en pluimveestapel toenemen.

De toekomstige ontwikkeling van de omvang van de veestapel in Nederland en Doetinchem zal vooral afhangen van het mestbeleid na 2015 en de internationale concurrentiepositie van de Nederlandse veehouderij. Nederland is nu 200 tot 300% zelfvoorzienend voor melk, vlees en eieren. Tweederde van de productie moet dus geëxporteerd worden.

Gegeven de sterke Nederlandse concurrentiepositie enerzijds en de beperkte mestafzetruimte voor groei van de veestapel anderzijds is het voorshands niet aannemelijk dat de Nederlandse veestapel, ook na 2015, grote krimp of groei zal laten zien. Echter als het technisch en financieel de komende jaren haalbaar zal blijken om te komen tot mestverwerking waarbij meer mest kan worden afgezet, dan is het niet ondenkbaar dat de Nederlandse veestapel wel fors gaat groeien.

Bedrijven moeten in 2013 voldoen aan het Besluit Huisvesting. Dit Besluit is vanaf 1 april 2008 van kracht en bepaalt het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Met dit besluit moeten dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm worden uitgevoerd⁶. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Bedrijven die voor 2020 stoppen mogen vanaf 2013 aan de eisen voldoen door minder vee te gaan houden, in plaats van de stallen aan te passen.

In 2013 worden daarnaast de Europese dierenwelzijnseisen van kracht. Een consequentie hiervan is een verbod op legbatterijen.

Het is de verwachting dat de eisen aan huisvesting en welzijn er toe leiden dat een substantieel aantal intensieve veehouderijen zal stoppen waarbij de varkens- en pluimveerechten worden overgenomen door bedrijven die uitbreiden met stallen die wel aan de eisen voldoen.

3.2.2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ IN DOETINCHEM

Situatie en ontwikkeling veehouderij op basis van CBS-cijfers

Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal dieren en veehouderijbedrijven in Doetinchem in de periode 2000-2011, op basis van cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS). Deze cijfers zijn gebaseerd op de door agrariërs opgegeven metellingen van daadwerkelijke aanwezige dieraantallen.

In 2011 zijn er 151 bedrijven met graasdieren (rundvee en vleeskalveren) en 46 bedrijven met hokdieren (varkens en pluimvee). Tussen 2005 en 2011 is het aantal bedrijven met graasdieren afgenomen met 19%. Het aantal bedrijven met hokdieren is afgenomen met 40%. Het aandeel aan varkens, konijnen, paarden en pony's, kippen en in minder mate rundvee is in de gemeente Doetinchem afgenomen. Het aantal varkens en kippen is ongeveer gelijk gebleven tussen 2005 en 2011. Het aantal dieren van de overige diersoorten nam af. In Doetinchem zijn er op basis van CBS-cijfers geen kalkoenen, slachteenden, overig pluimvee, konijnen of edelpelsdieren aanwezig.

Tabel 1: Aantal bedrijven en aantal dieren (groter dan 3 nge) in Doetinchem in de periode 2005-2011 (bron: CBS)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011 in % van 2005*
Totaal aantal bedrijven								
Bedrijven met graasdieren (totaal)	187	185	180	174	166	159	151	81

⁶ Volgens het gedoogbeleid hebben veehouders tot 1 april 2010 de tijd gehad om in een plan aan te geven hoe en wanneer ze voldoen aan de eisen voor ammoniakuitstoot. Dat staat in het Actieplan ammoniak veehouderijen dat op 1 december 2009 bekend is gemaakt. Het actieplan is gericht op pluimvee-, varkens- en melkveehouderijen.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011 in % van 2005*
Bedrijven met hokdieren (totaal)	77	73	73	64	54	49	46	60
<i>Hokdieren: aantal bedrijven met varkens</i>	65	61	59	53	43	38	36	55
<i>Holdieren: aantal bedrijven met kippen</i>	12	12	14	12	11	11	9	75
Totaal aantal dieren								
Rundvee totaal	10 021	9 771	9 488	9 388	9 552	8 680	9 072	91
Melk- en fokvee totaal	7 552	7 287	7 088	6 945	7 318	7 141	7 279	96
Vlees- en weidevee totaal	2 469	2 484	2 400	2 443	2 234	1 539	1 793	73
Paarden en pony's	383	365	332	432	410	280	226	59
Kalkoenen	5 100	4 150	2 080	-	-	-	-	0
Slachteenden	-	-	-	-	-	-	-	0
Overig pluimvee	-	-	-	-	-	-	-	0
Konijnen	2 000	1 263	1 167	550	620	423	1 126	56
Edelpelsdieren	-	-	-	-	-	-	-	0
Varkens	87243	88700	92283	91424	101168	93021	89733	103
Kippen	234320	214780	188221	275726	246784	313793	235443	100

* Aantallen bedrijven en dieren 2011 zijn uitgedrukt in % van 2005 omdat 2005-2011 een stabiele trend weergeeft na de herindeling Doetinchem/Wehl (1 januari 2005).

Situatie en ontwikkeling veehouderij op basis van milieuvergunningen

Met behulp van het Bestand Veehouderij Bedrijven (BVB) is een overzicht beschikbaar van de veehouderijbedrijven⁷.

Er zijn in Doetinchem 204 bedrijven met een milieuvergunning (inclusief bedrijven die vallen onder een AMvB ingevolge de Wet milieubeheer) voor het houden van vee. Voor het merendeel betreft het Melk-/ov. rundvee (95) en varkens (62), voor een veel kleiner deel gaat het om bedrijven met vleeskalveren, pluimvee, paarden en overige of gemengde bedrijven. Van deze bedrijven hebben 94 bedrijven een omvang van meer dan 70 nge. Ook hiervan is het grootste deel rundveehouderij.

Op basis van het CBS is geconcludeerd dat er 197 bedrijven zijn met graasdieren of hokdieren terwijl het BVB uitgaat van 204 bedrijven met een milieuvergunning voor het houden van vee. Dit verschil in bedrijven kan ontstaan door wijze van registreren (locatie inrichting versus locatie eigenaar), functionele

⁷ Peildatum voor de gegevens is het BVB uit 2010. Dit zijn de door de gemeente ingevoerde vergunde/gemelde dieraantallen.

leegstand (afvoeren van slachtvee, schoonmaken van de stallen), doordat het CBS uitgaat van bedrijven groter dan 3 nge of omdat bedrijven gestopt zijn maar vergunningen nog niet zijn ingetrokken.

In Tabel 2 en Tabel 3 zijn op basis van het BVB de veehouderijbedrijven naar aard en omvang in de gemeente Doetinchem weergegeven en in Afbeelding 4 de ruimtelijke spreiding.

ONDERSCHIED VEEHOUDERIJEN-NGE

De Nederlandse grootte-eenheid (nge) is een reële economische maatstaf die gebaseerd is op het brutostandaardsaldo (bbs, opbrengst minus bepaalde specifieke kosten). Het is een maat voor de economische omvang van agrarische activiteiten. Een grens van 70 nge geldt veelal als maat voor een volwaardig bedrijf (bron: www.lei.wur.nl). Een bedrijf van 70 nge bestaat uit ongeveer 100 zeugen gesloten of 1600 vleesvarkens of 50 melk- en kalkkoeien met bijbehorend jongvee of 26000 leghennen.

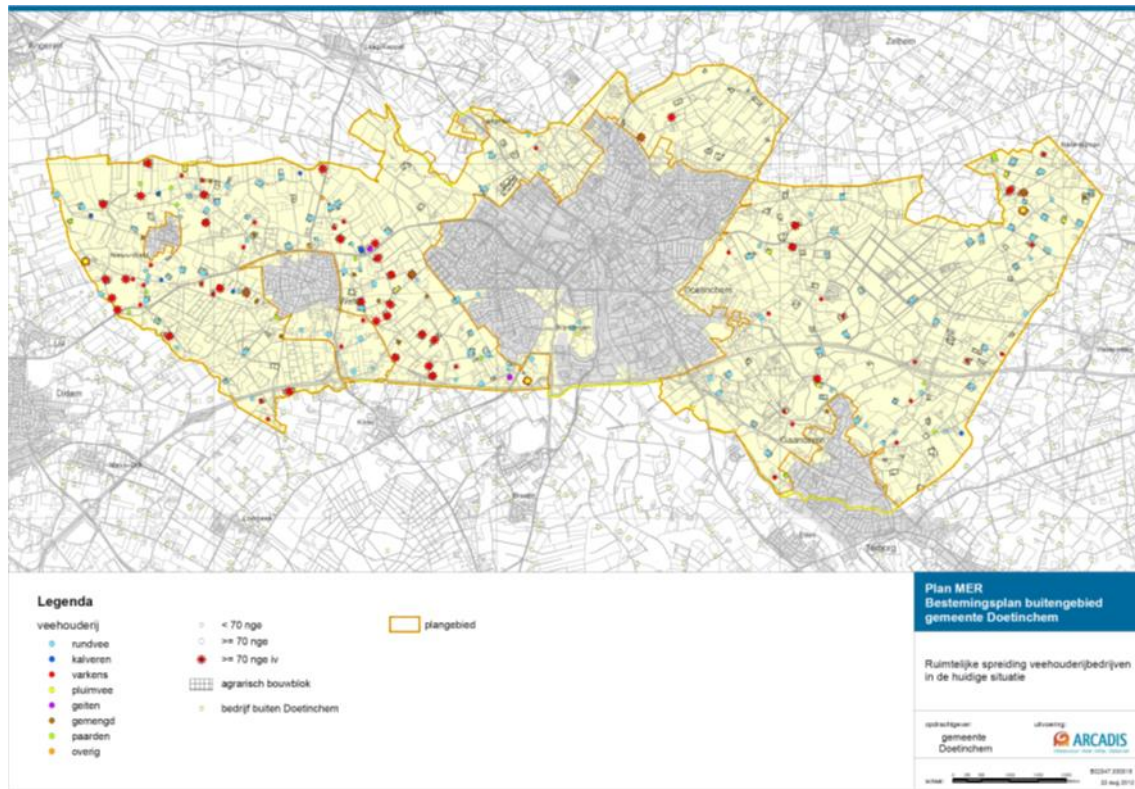
Tabel 2: Omvang veehouderijen in de gemeente Doetinchem

	0 – 40 nge	40 -70 nge	70 – 140 nge	140 -280 nge	> 280 nge	Totaal aantal bedrijven
Melk-/ov. rundvee	26	17	32	19	1	95
Vleeskalveren	6	0	1	0	0	7
Varkens	24	7	14	12	5	62
Pluimvee	4	2	1	1	1	9
Gemengd	8	3	2	1	1	15
Paarden	10	1	1	0	0	12
Overige	2	0	2	0	0	4
Totaal aantal bedrijven	80	30	53	33	8	204

Tabel 3: Nge per diersoort in de gemeente Doetinchem

Soort	Aantal dieren	Nge	Procentueel
Melk-/ov. rundvee	12264	10053	53%
Vleeskalveren	1673	255	1%
Schape	445	27	0%
Geiten	2337	155	1%
Varkens	119443	7088	37%
Kippen	537870	944	5%
Kalkoenen	5000	28	0%
Konijnen	2792	17	0%
Paarden/pony's	365	412	2%
Totaal		18979	100%

Afbeelding 4: Ruimtelijke spreiding veehouderijbedrijven in de huidige situatie

Te verwachten ontwikkeling veehouderij in Doetinchem

In de gemeente Doetinchem zal sprake zijn van een daling van het aantal veehouderijen. Het aantal bedrijven daalt veelal ook door bijvoorbeeld stads- en dorpsuitbreidingen en realisatie van de ecologische hoofdstructuur (indien bedrijven daarbij vertrekken naar buiten de gemeente), doch dat zal in Doetinchem niet of nauwelijks een reden meer zijn tot daling van het aantal bedrijven. De totale veestapel in Doetinchem zal ongeveer gelijk blijven.

3.3 REFERENTIESITUATIE VOOR VEEHOUDERIJ

De milieueffecten van de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling vormen gezamenlijk de referentiesituatie voor het MER, waarmee het voornemen en de alternatieven vergeleken moeten worden. Met name voor bestemmingsplannen buitengebied is het soms lastig om te bepalen welke elementen nu behoren tot de referentiesituatie en welke tot het voornemen.

Toegesplitst op de milieueffecten van de veehouderij, is de referentiesituatie opgebouwd uit:

- Bouwblokken en vergunningen voor de veehouderijen, voor zover die feitelijk zijn ingevuld.
- Bouwblokken en vergunningen die nog niet (volledig) zijn ingevuld, maar wel op korte termijn worden ingevuld.
- Ontwikkelingen in de veehouderij op basis van andere reeds genomen besluiten (de zogenaamde autonome ontwikkeling), zoals het Besluit Huisvesting dat eisen stelt aan de stalsystemen (maximale emissies per dier) die worden toegepast.

Het is lastig te bepalen welk deel van de vergunde ruimte (= milieuvergunningen dan wel vallend onder een AMvB ingevolge de Wet milieubeheer, hierna tezamen aangeduid als vergunningen) die nu nog niet is gerealiseerd op korte termijn (bijvoorbeeld binnen 3 jaar) wel zal zijn gerealiseerd. De vergunningen van veehouderijen worden systematisch door gemeenten en provincie geregistreerd; informatie over concrete initiatieven of plannen om te investeren (of juist niet) is veel minder goed toegankelijk.

Daarom zijn in dit MER de volgende referenties onderscheiden:

- *Huidige situatie vergund*
Op basis van de vergunde rechten van de veehouderijen in het plangebied en omgeving is de (vergunde) milieubelasting in beeld gebracht. Dit is de milieubelasting op basis van de vergunde stalsystemen en het vergunde aantal dieren (bron: milieuvergunningenbestand Web-BVB).
- *Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie Passende Beoordeling)*
In deze referentie is de feitelijke stalbezetting verwerkt. De gemiddelde stalbezetting voor de gehele gemeente is bepaald op basis van de Meitelling (bron: CBS-Statline). Vervolgens is een inschatting gemaakt van het gemiddeld aantal dierplaatsen zoals vastgelegd in de milieuvergunningen. Het verschil tussen feitelijk en vergunde stalbezetting is de CBS-correctie op de veestapel en dus ook op de milieubelasting in de referentiesituatie. Deze referentiesituatie is het vertrekpunt vanuit de Passende Beoordeling.
- *Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting*
Alle veehouderijlocaties moeten in de planperiode voldoen aan de maximale emissiewaarde per dierplaats zoals vastgelegd in de AMvB-Huisvesting. Daarom is in deze referentie gecorrigeerd op de maximale emissiewaarden van deze AMvB. De correctie vond plaats op de stalemissies berekend met het actuele milieuvergunningenbestand.
- *Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie MER).*
Deze referentie bestaat uit de stalemissies berekend met het actuele milieuvergunningenbestand, gecorrigeerd op de feitelijke stalbezetting en de maximale emissiewaarden van de AMvB-Huisvesting. Deze referentiesituatie is m.e.r.-methodisch het vertrekpunt.

Vergund versus werkelijk gebruik

Zoals ook de Commissie voor de m.e.r. in haar recente adviezen aangeeft, is de vergunde situatie voor veehouderij niet altijd in overeenstemming met het werkelijke aantal gehouden dieren. Daarom is inzichtelijk gemaakt hoe groot dit verschil gemiddeld is binnen de gemeente Doetinchem. De vergelijking is gemaakt aan de hand van de Meitelling waarvoor het Ministerie van economische zaken verantwoordelijk is.

Een verschil tussen beide cijfers, kan ontstaan door verschillen in wijze van registreren (locatie inrichting versus locatie eigenaar), functionele leegstand (afvoeren van slachtvee, schoonmaken van de stallen), het feit dat bedrijven in opbouw zijn en daarom de vergunde ruimte nog niet volledig benutten, bedrijven gestopt zijn maar vergunningen nog niet zijn ingetrokken of omdat bedrijven structureel of vanwege marktomstandigheden hun vergunde ruimte niet benutten.

Consequenties voor referentiesituatie ammoniak

In Tabel 4 is het verschil in de huidige (werkelijke) bezetting (bron: CBS-Statline) versus de vergunde situatie weergegeven voor ammoniak. Wanneer rekening wordt gehouden met de functionele leegstand die al is verdisconteerd in de wettelijke emissiefactoren per dier (gemiddeld 5 tot 10%) en bedrijven die in opbouw zijn, is de latente vergunde ruimte in Doetinchem op basis van deze vergelijking circa 23% tot 28%. In de berekeningen die verder in dit MER zijn opgenomen, is uitgegaan van een verschil van 25%.

Tabel 4: Verschil werkelijk gebruik versus vergunde situatie ammoniak (* Schapen op 100% gezet. ** Biggen feitelijk gerelateerd aan fokvarkens)

Diercategorie	CBS 2011 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund NH ₃	Bezetting %	Indicatie CBS emissie NH ₃ bezetting x emissie
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	3883	7287	69775	53%	37181
Zoogkoeien (>= 2 jaar)	316	186	987	170%	1677
Jongvee voor de melkveehouderij	3389	4759	18568	71%	13223
Vleeskalveren	1331	1673	7817	80%	6219
Fokstieren, ov rundvee (>= 2 jaar)	153	32	305	478%	1458
Schapen*	445	445	313	100%	313
Geiten	1295	2337	1683	55%	933
Biggen**	29202	29824	11070	98%	10839
Fokvarkens	8456	8636	31882	98%	31217
Vleesvarkens	48349	80983	128637	60%	76800
Leghennen	130830	160505	14560	82%	11868
Ouderdieren van vleeskuikens	95783	100470	25248	95%	24070
Vleeskuikens	8830	91220	6453	10%	625
Kalkoenen	0	5000	3400	0%	0
Konijnen	1126	2792	738	40%	298
Paarden en pony's	226	365	1487	62%	921
Totaal		322923			217641
Verschil tussen vergunningen en CBS			33%		
Gecorrigeerd percentage (gehanteerd in voorliggend MER)			25%		

Consequenties voor referentiesituatie geur

Ook voor geuremissies is in Tabel 5 het verschil in beeld gebracht van de huidige (werkelijke) bezetting (CBS-gegevens) versus de vergunde situatie. Deze zijn onderstaand weergegeven. Wanneer ook voor geur de functionele leegstand (5-10%) wordt verdisconteerd, dan is er een verschil van circa 22% tot 27% tussen de huidige situatie voor geur en de vergunde situatie voor geur. In de berekeningen die verder in dit MER zijn opgenomen, is uitgegaan van een verschil van 25%.

Tabel 5: Verschil werkelijk gebruik versus vergunde situatie geur (* Schapen op 100% gezet. ** Biggen feitelijk gerelateerd aan fokvarkens)

Diercategorie	CBS 2011 aantal dieren	Vergund aantal	Vergund geur	Bezetting %	Indicatie CBS emissie geur bezetting x emissie
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	3883	7287	0	53%	0
Zoogkoeien (>= 2 jaar)	316	186	0	170%	0
Jongvee voor de melkveehouderij	3389	4759	0	71%	0
Vleeskalveren	1331	1673	59558	80%	47383
Fokstieren, ov rundvee (>= 2 jaar)	153	32	0	478%	0
Schapen*	445	445	3472	100%	3472
Geiten	1295	2337	22687	55%	12572
Biggen**	29202	29824	190051	98%	186087
Fokvarkens	8456	8636	170727	98%	167169
Vleesvarkens	48349	80983	1497870	60%	894268
Leghennen	130830	160505	54572	82%	44482
Ouderdieren van vleeskuikens	95783	100470	42227	95%	40257
Vleeskuikens	8830	91220	21893	10%	2119
Kalkoenen	0	5000	7750	0%	0
Konijnen	1126	2792	0	40%	0
Paarden en pony's	226	365	0	62%	0
Totaal		2070807			1397809
Verschil tussen vergunningen en CBS			32%		
Gecorrigeerd percentage (gehanteerd in voorliggend MER)			25%		

4

Milieugebruiksruimte

4.1 VEEHOUDERIJ

De milieugebruiksruimte (hierna ook wel milieuruimte genoemd) is het verschil tussen de huidige milieubelasting en de maximale milieubelasting op basis van wettelijke normen. Ontwikkeling van de veehouderij binnen Doetinchem kan slechts binnen deze milieuruimte plaatsvinden. Dit hoofdstuk bevat een analyse van de milieuruimte voor de veehouderij in Doetinchem, die bepaald wordt door de milieuruimte op basis van ammoniak, geur, en fijn stof. De milieuruimte en planologische beleidsruimte vormen de basis van de invulling van de alternatieven. Dat neemt niet weg dat tussen de alternatieven binnen de maximale milieuruimte verschillen in milieubelasting kunnen blijken. Deze verschillen komen aan de orde in het hoofdstuk effectbeschrijving.

4.1.1 AMMONIAK

Beoordelingskader Stikstof en Natura 2000-gebieden in Nederland

Voor het toetsen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in Nederland is een streng toetsingsregiem van kracht op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Met dit regiem is geen enkele ontwikkeling mogelijk in de buurt van Natura 2000-gebieden waar de voor vermessing gevoelige habitats overbelast zijn in de bestaande situatie met stikstofdepositie.

Om de vastgelopen vergunningverlening aan veehouderij bedrijven weer vlot te trekken is het rijk samen met de provincies gestart met de Programmatie Aanpak Stikstof (PAS) gekoppeld aan het beleid en regelgeving voor het beschermen van Natura 2000. Natura 2000 is een Europees netwerk van natuurgebieden, maar het is ook de naam van het Europese beleid om de natuur en vooral biodiversiteit in die gebieden te beschermen. In Nederland heeft Natura 2000 geleid tot het aanwijzen van 162 natuurgebieden. Om de natuurdoelen in een groot aantal van die gebieden te kunnen halen moet de neerslag van stikstof - de stikstofdepositie - minder worden. Die depositie daalt weliswaar al tientallen jaren maar is in veel gevallen nog steeds te groot om de stikstofgevoelige leefgebieden van planten en dieren - habitats in de Natura 2000-taal - weer een vitaal bestaan te bezorgen. Dat is slecht voor die habitats, maar het is ook slecht voor de plaatselijke en regionale economie.

Vooruitlopend op de PAS heeft de provincies Gelderland een provinciale stikstofverordening vastgesteld.

Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland

De Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland heeft als doel de vastgelopen vergunningverlening aan veehouderijbedrijven weer vlot te trekken. Bedrijven die willen uitbreiden kunnen alleen een vergunning krijgen als ook de stikstofbelasting op de Natura 2000-gebieden daalt. De verordening bereikt deze twee doelen met behulp van een salderingssysteem.

Het salderingssysteem, dat wordt beheerd door de provincie, registreert de stikstofuitstoot door veehouderijbedrijven, ook wel depositieruimte genoemd, en houdt de ontwikkeling daarvan bij. Als de depositieruimte van een bedrijf afneemt door het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de activiteiten, kan een ander bedrijf deze depositieruimte voor een deel overnemen. Het salderingssysteem is gemeentegrens overstijgend.

Als de stikstofuitstoot door de uitbreiding een bepaalde drempelwaarde overschrijdt, is het bedrijf dat de vergunning aanvraagt verplicht om gebruik te maken van het salderingssysteem. De drempelwaarde is gerelateerd aan de stikstofgevoeligheid van het nabijgelegen Natura 2000-gebied en is 0,5% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelig habitat, met uitzondering van de Natura 2000-gebieden Rijntakken, waarvoor een waarde van 1% van de kritische depositiewaarde geldt. Beneden deze drempelwaarde hoeft er niet gesaldeerd te worden en krijgt het bedrijf de Nb-wetvergunning zonder extra voorwaarden ten aanzien van de stikstofuitstoot. Boven deze drempelwaarde treedt het salderingssysteem in werking. Dit systeem garandeert een afname aan stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

De Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland geldt niet voor Beschermden Natuurmonumenten. Voor het Nb-wet gebied de Zumpe zijn de hierin opgenomen drempelwaarden dus niet van toepassing. Voor de Zumpe is daarom alleen de Natuurbeschermingswet 1998 van toepassing. Aangezien de huidige achtergronddepositie de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitatype overschrijdt en er dus reeds sprake is van een overbelaste situatie, is elke verdere verhoging van stikstofdepositie ongewenst. Er is ten aanzien van stikstofdepositie dan ook geen milieugebruiksruimte voor veehouderijen.

Beoordelingskader stikstof op Natura 2000 en Beschermden natuurmonumenten in voorliggende Passende Beoordeling
De provinciale verordening zoals hierboven beschreven is van toepassing bij het indienen van vergunningaanvragen door individuele bedrijven. In voorliggend MER beoordelen we de effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten direct op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij is het oordeel of significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de kwalificerende habitatypes of soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten bepalend voor de beoordeling en daaraan verbonden effectscore van het alternatief.

Beoordelingswijze Stikstof en Natura 2000-gebieden in Duitsland

In een uitspraak (BVerwG 9 A 5.08, 14 april 2010) heeft het Duitse Bundesverwaltungsgericht, de hoogste federale administratieve rechtbank, de methode volgens KIfL (2008)⁸ goedgekeurd. Deze methode gaat er van uit dat een extra stikstofdepositie van 3% van de kritische depositiewaarde (KDW) als verwaarloosbaar te beschouwen is, waarbij het onderzoeksgebied is begrensd tot het gebied waar de toename van stikstofdepositie 100 gram (7,14 mol) N/ha/jaar of meer is. Bij de toetsing in Duitsland worden de volgende stappen doorlopen wanneer de achtergronddepositie hoger is dan de KDW van een habitatype:

1. Het onderzoek wordt beperkt tot de gebieden waar de depositie van stikstof meer dan 100 g of 7,14 mol N/ha/jaar bedraagt. Beneden deze waarde zijn de berekeningen van de depositie niet meer (betrouwbaar) uit te voeren en kunnen effecten derhalve niet meer worden bepaald.

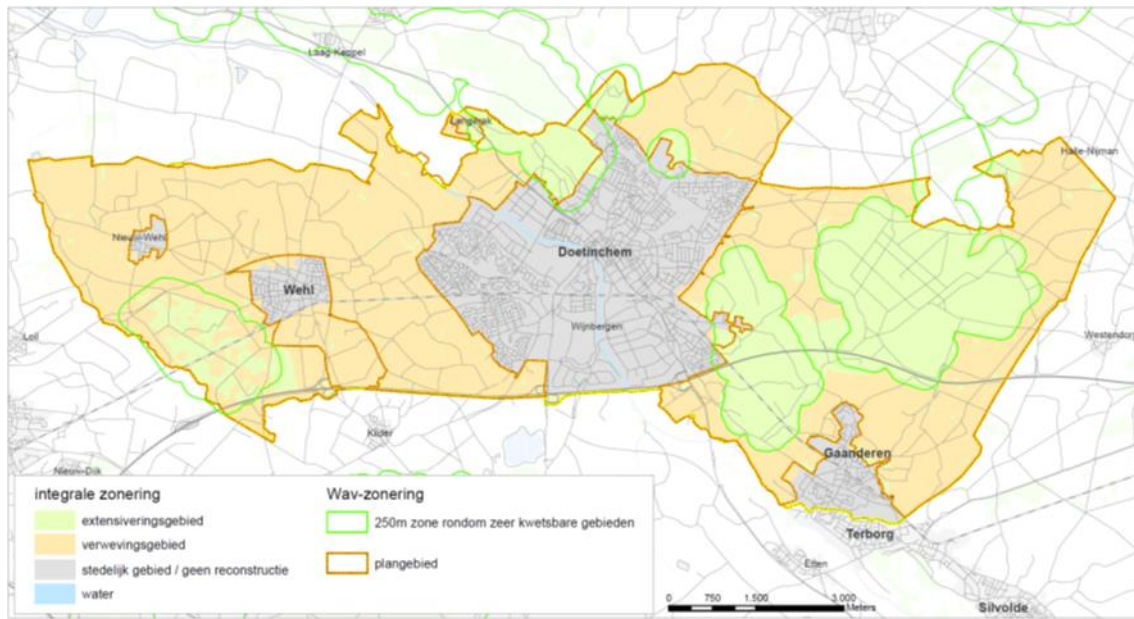
⁸ KIfL (Kieler Institut für Landschaftsökologie) 2008. Bewertung von Stickstoffeinträgen in FFH-Verträglichkeitsstudien.

2. Op grond van de Habitatrictlijn wordt de inbedding van de belangen van Natura 2000 in een maatschappelijke context erkend. Daarom is het gerechtvaardigd dat er ondanks een overschrijding van de KDW een extra, projectgerelateerde stikstofdepositie tot een bepaalde drempelwaarde mogelijk is, totdat maatregelen van algemeen (landelijk of internationaal) stikstofreductiebeleid effect hebben. Een extra stikstofdepositie van 3% van de KDW is op grond van wetenschappelijke onderbouwde drempelwaarde verwaarloosbaar; deze waarde is lager dan grootte van de afvoer van stikstofverbindingen uit de bodem die diverse natuurlijke processen (zoals uitspoeling van stikstofverbindingen) bewerkstelligen. Voorwaarde daarbij is dat de habitattypen binnen een gebied de instandhoudingstoestand A of B hebben en dat de achtergronddepositie de kritische depositiewaarde meer dan twee maal overschrijdt.
3. Tussen de 3% en 5% van de KDW kunnen significante effecten op habitattypen worden uitgesloten wanneer het beïnvloede oppervlakte van een habitatype binnen een Natura 2000-gebied kleiner is dan 1% van de totale oppervlakte van het habitatype. Boven 1% van het oppervlak kunnen significante effecten niet worden uitgesloten.
4. Na deze selectiestappen moet op grond van systeemeigenschappen en lokale omstandigheden (vegetatie, beheer, dynamiek, begrazing, bodemgesteldheid etc.) worden beredeneerd waarom een toename van de stikstofdepositie wel of niet tot een significant effect leidt op de instandhoudingsdoelstellingen.

Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Ook het beschermingsregime voor Wav-gebieden (gebieden die op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn aangewezen als zeer kwetsbare natuur) en overige natuurgebieden kunnen beperkend werken voor de milieugebruiksruimte. Op nationaal niveau is de bescherming van de voor ammoniakdepositie gevoelige bos- en natuurgebieden geregeld in de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Deze wet geeft de Provincie de bevoegdheid om bepaalde afwegingen te maken ten aanzien van de te beschermen gebieden. De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) is bedoeld als basis voor het beoordelen van het aspect ammoniak afkomstig van dierenverblijven van veehouderijen. De Wav heeft alleen betrekking op de ammoniakemissie uit dierenverblijven van een veehouderij en niet op andere bronnen van ammoniak binnen een veehouderij. Bij beslissingen inzake het oprichten of veranderen van een veehouderij moet op grond van de Wav worden besloten of de aangevraagde vergunning kan worden verleend of moet worden geweigerd. In de Wav-gebieden en in een zone van 250 meter daaromheen hebben bedrijven te maken met een gecorrigeerd emissieplafond (vergunde emissie gecorrigeerd voor de AMvB-Huisvesting). Saldering is hierbij niet aan de orde. Op Afbeelding 5 is de ligging van de Wav-gebieden weergegeven.

Afbeelding 5: Wav-gebieden in Doetinchem

In Doetinchem liggen enkele veehouderijen in een Wav-zone. Als een veehouderij is gelegen in een zeer kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter daaromheen, kan een bedrijf slechts zeer beperkt worden opgericht of uitgebreid. De ligging van de dierenverblijven is bepalend voor de vraag of een veehouderij binnen of buiten de zone ligt.

4.1.2 GEUR

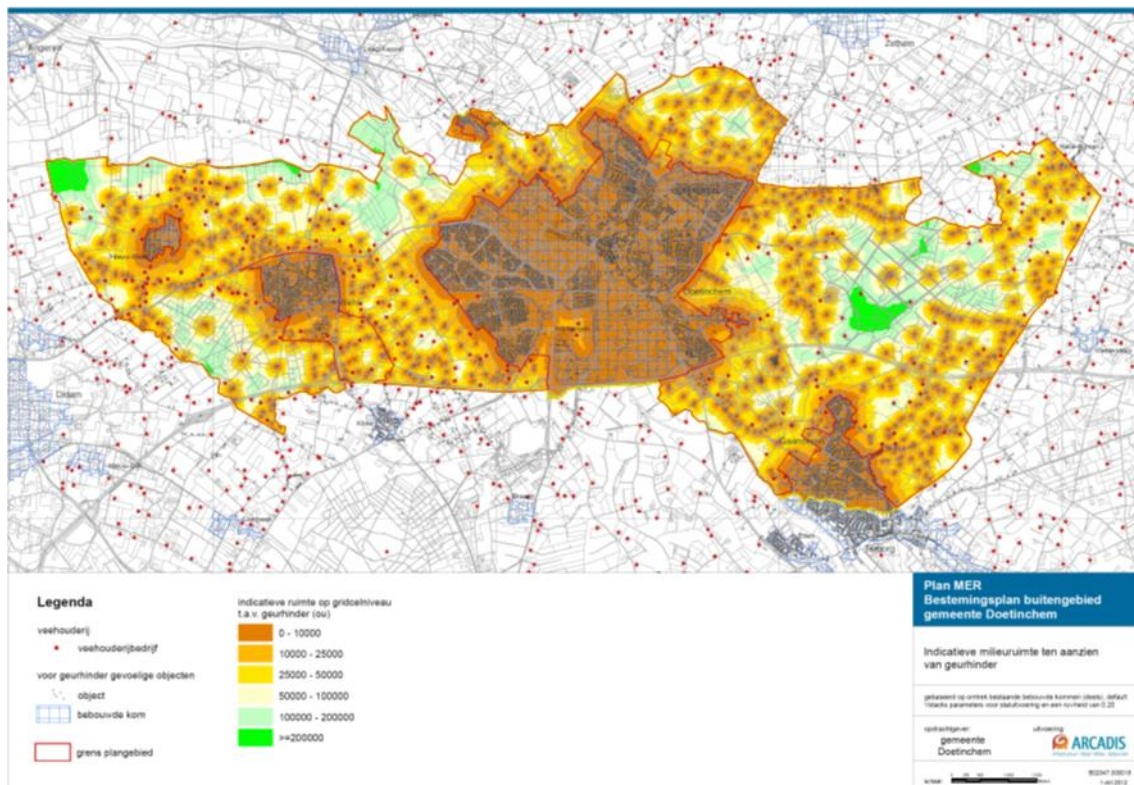
Bij het verlenen van omgevingsvergunningen voor de activiteit milieu voor veehouderijen en in de ruimtelijke ordening moet rekening worden gehouden met geuroverlast van veehouderijen. De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt hiervoor het beoordelingskader.

De Wgv stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning. De geuremissie en -belasting worden uitgedrukt in zogenaamde Odour Units (OU's). De in de wet opgenomen maximale geurbelastingsnormen zijn maximaal 14 OU/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en maximaal 3 OU/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (dit bij 98% percentiel, oftewel 98% van de tijd) in Doetinchem. Voor bepaalde veehouderijbedrijven (geen intensieve veehouderij, zoals melkrundveebedrijven) geldt een vaste afstand die in acht genomen moet worden. Deze afstand bedraagt ten aanzien van geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom 100 meter en voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom 50 meter. Onverminderd de bovengenoemde geurbelastingsnormen en vaste afstanden bedraagt de afstand van de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object ten minste 50 meter binnen de bebouwde kom en 25 meter buiten de bebouwde kom.

De gemeente Doetinchem heeft geen geurverordening vastgesteld waarmee ze afwijkt van de landelijke normering.

De Wgv verbiedt het overschrijden van de geurnorm bij gevoelige objecten en beperkt daarmee de milieugebruiksruimte voor veehouderijen. De geurbelasting is afhankelijk van de afstand van gevoelige objecten tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden. Afbeelding 6 laat de indicatieve ruimte voor geuremissie in Doetinchem zien. Deze afbeelding geeft indicatief aan hoeveel OU veehouderijbedrijven (met dieren waarvoor een emissiefactor geldt, zoals varkens, pluimvee en vleeskalveren) mogen uitstoten, voordat zij tegen de OU-norm 'aanlopen'. In Afbeelding 6 is te zien dat de milieuruimte in en rondom de woonkern en woningen in het buitengebied beperkt is. De meest benutbare milieuruimte voor wat betreft geur is aanwezig ten noorden van Wehl en Gaanderen. Het gaat hier voornamelijk op bestaande bosgebieden en gebieden met de aanduiding EHS.

Afbeelding 6: Afbeelding indicatieve milieuruimte ten aanzien van geurhinder

Op basis van bovenstaande informatie kan gesteld worden dat de milieuruimte m.b.t. geur dus beperkt is voor de meeste veehouderijen (met dieren met een geuremissiefactor). Echter kunnen veel veehouderijen die willen groeien in het aantal dierplaatsen, gebruik maken van technieken om de geur emissie of belasting te beperken. Die technieken zijn beschikbaar en vergunbaar, maar zullen ook vanuit bedrijfseconomisch oogpunt betaalbaar moeten zijn. In de regel zijn bedrijven met een grotere omvang hiertoe beter in staat dan kleinere bedrijven.

Voor bepaalde veehouderijenbedrijven (zoals melkveehouderijen met alleen melkvee) geldt een vaste afstand. De milieuruimte voor deze bedrijven is niet geregeld via de geurnormen uit de Wgv. Voor deze bedrijven moet een vaste afstand van 100 meter binnen de bebouwde kom en 50 meter buiten de bebouwde kom ten aanzien van geurgevoelige objecten aangehouden worden.

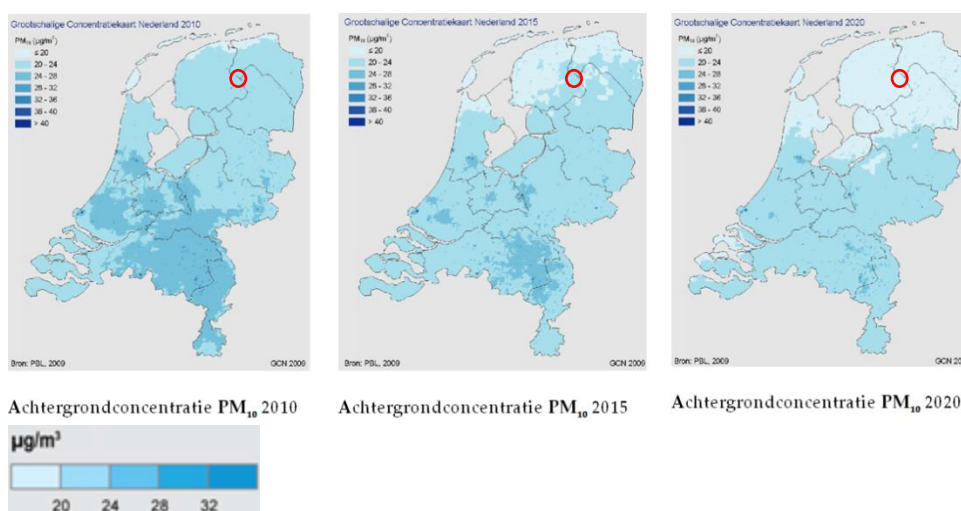
4.1.3 FIJN STOF

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Tot fijn stof worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 micrometer (PM₁₀) gerekend. Fijn stof blijft in de lucht zweven en bestaat uit deeltjes van verschillende grootte, van verschillende herkomst, met een verschillende chemische samenstelling. Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. Mogelijk vormt dit een beletsel bij de vergunningverlening voor grotere intensieve veehouderijen.

Het voorkomen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt van de wet- en regelgeving. In het kader van vergunningverlening zal de gemeente Doetinchem rekening houden met de wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof. Deze wet- en regelgeving is relatief nieuw. Inmiddels is er een toetsingskader, een verspreidingsmodel en een handreiking over fijn stof en de landbouw. Voor fijn stof gelden de volgende normen:

- Een jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m³ fijn stof in de buitenlucht.
- Een daggemiddelde concentratie van 50 µg/m³ welke maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden.

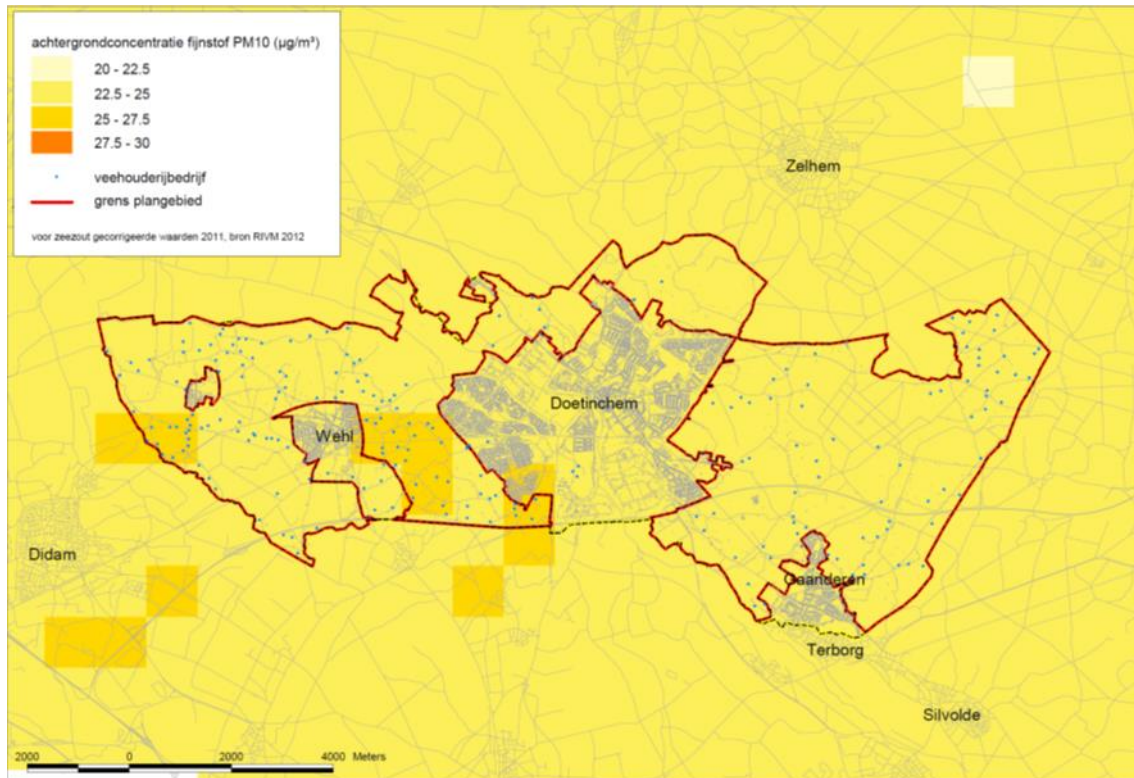
Afbeelding 7: Achtergrondconcentraties PM₁₀ 2010, 2015 en 2020

Medio 2008 is het verspreidingsmodel uitgekomen, aangevuld met de handreiking en per 24 december 2008 is ook het te hanteren toetsingskader vastgelegd in de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. In het toetsingskader is opgenomen dat de concentratie van fijn stof uitsluitend wordt beoordeeld op woonlocaties en op locaties die voor het publiek toegankelijk zijn. Met behulp van dit toetsingskader en de tabel met emissiefactoren fijn stof kan en zal de gemeente de milieuanvragen toetsen op het onderwerp fijn stof.

De totale emissie van fijn stof in Nederland bedroeg in het jaar 2000 circa 50 Kton aan PM₁₀. Hiervan was circa 10 Kton (20%) afkomstig uit de landbouw. Van de fijn stof uit de landbouw is het overgrote deel afkomstig van pluimvee- en varkensstallen (geschatte bijdrage circa 9 Kton). In Afbeelding 7 zijn de achtergrondconcentraties fijn stof (PM₁₀) voor Nederland, waaronder Doetinchem in 2010, 2015 en 2020 weergegeven.

Afbeelding 8: Afbeelding achtergrondconcentraties fijn stof voor de gemeente Doetinchem

Uit Afbeelding 8 blijkt dat in 2011 de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Doetinchem nergens hoger is dan $27,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dit ligt ruim onder de maximaal toegestane jaargemiddelde concentratie van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ fijn stof in de buitenlucht. Echter, het gezondheidsadvies van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor fijn stof bestaat uit een maximum jaargemiddelde concentratie van $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Het WHO advies stelt de gezondheid van de mens centraal en is scherper dan die van de EU. De EU hanteert ook $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ maar hanteert wel een scherpere streefwaarde dan de norm zelf. In dit MER wordt voor de jaargemiddelde achtergrondconcentratie getoetst aan de wettelijk norm van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zoals vastgelegd in de Wet Milieubeheer.

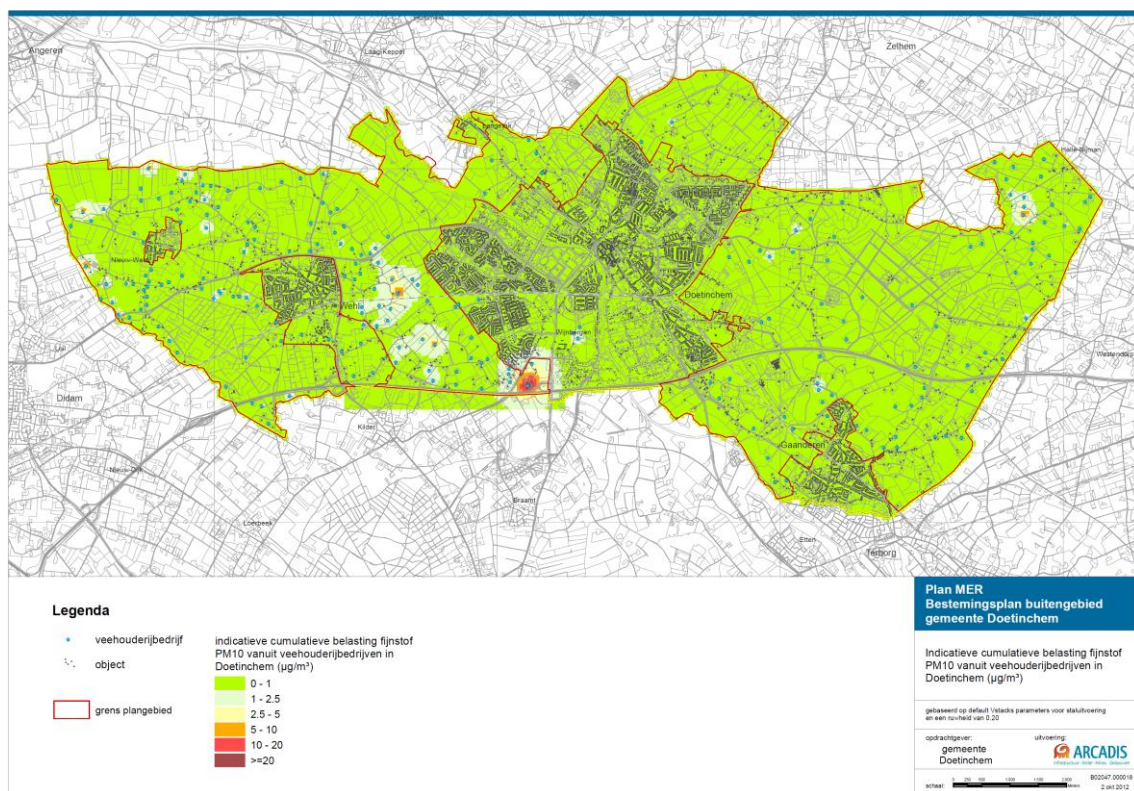
In het referentiejaar 2022 (zie paragraaf 6.3) zullen de concentraties mogelijk lager zijn, doordat de emissies uit verkeer mogelijk afnemen. Of de emissies uit de veehouderij afnemen hangt af van de bedrijfsontwikkeling. Enerzijds is waarschijnlijk sprake van afname door de maatregelen vanwege de AMvB-Huisvesting (vooral voor intensieve veehouderijen), anderzijds zal door het legbatterijverbod en de omschakeling naar scharrelhuisvesting of andere systemen (pluimvee, leghennen) de emissie van fijn stof kunnen gaan toenemen.

De jaargemiddelde achtergrondconcentraties van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Doetinchem is maximaal $27,55 \mu\text{g}/\text{m}^3$, nergens hoger dan de norm van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Naast deze norm geldt nog dat de grenswaarde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niet meer dan 35 keer per jaar wordt overschreden. Als richtwaarde voor de achtergrondconcentratie waarbij dit dreigt te gebeuren wordt in het algemeen een achtergrondconcentratie van $32 \mu\text{g}/\text{m}^3$ gehanteerd.

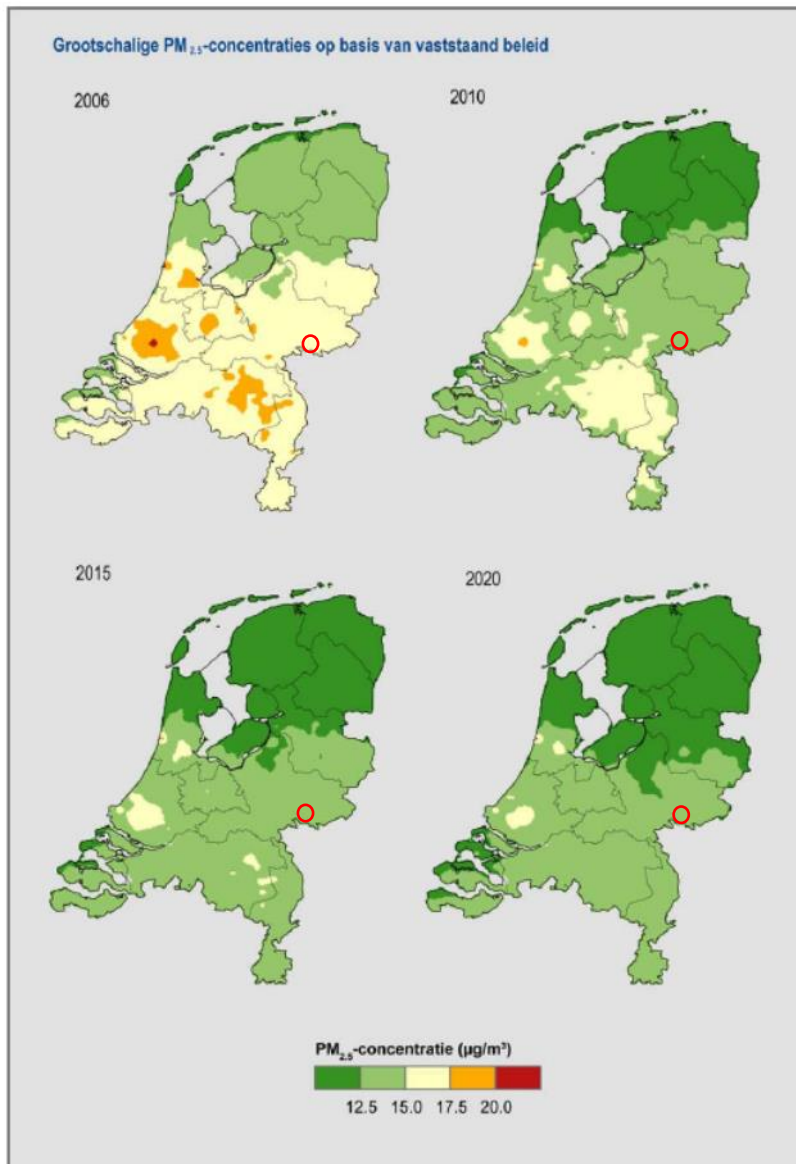
De maximale concentratie van $27,55 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ligt ook hier ruim onder, zodat ook ten aanzien van de overschrijdingsdagen vanuit de achtergrondconcentratie geen problemen te verwachten zijn.

Afbeelding 9 geeft de indicatieve cumulatieve belasting van fijn stof uit de veehouderij weer in de gemeente Doetinchem. Op de afbeelding is te zien dat er slechts lokaal sprake is van een piekbelasting bij enkele bedrijven, voornamelijk pluimvee bedrijven en in minder mate bedrijven met varkens. Het effect van deze bedrijven reikt nauwelijks verder dan het eigen bouwblok. Van fijn stof problemen m.b.t. veehouderij is in het algemeen alleen sprake bij grote pluimveebedrijven, met name bij concentraties van grote pluimveebedrijven en in gebieden waar er door andere bronnen al sprake is van een hoge achtergrondconcentratie. In Doetinchem is geen sprake van een hoge achtergrondconcentratie (Afbeelding 8) noch zijn er grootschalige ontwikkelingen in pluimvee of een concentratie van grote pluimveebedrijven voorzien of mogelijk. Cumulatieve effecten vanuit de veehouderij en daaruit voortvloeiende problemen m.b.t. fijn stof zijn dan ook niet te verwachten.

Afbeelding 9: Afbeelding indicatieve cumulatieve belasting van fijn stof vanuit veehouderijen in de gemeente Doetinchem

Voor $\text{PM}_{2,5}$ (zwevende deeltjes kleiner dan 2,5 micrometer) is nog geen Grootschalige Concentratiekaart Nederland vastgesteld. Wel is een indicatieve kaart beschikbaar (zie Afbeelding 10). Hieruit is af te leiden dat in 2010 de achtergrondconcentratie $\text{PM}_{2,5}$ in Doetinchem vanuit alle fijn stof bronnen rond de $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$ bedraagt. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de richtwaarde $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ voor 2010. Er is nog geen nauwkeurige informatie beschikbaar van de emissie van $\text{PM}_{2,5}$ van veehouderijen, maar uit informatie van de Commissie voor de m.e.r. blijkt dat de emissie voor primair $\text{PM}_{2,5}$ grofweg gelijkgesteld kan worden aan 20% van de PM_{10} emissies. Daarnaast is er nog een geringe bijdrage van secundair $\text{PM}_{2,5}$ dat ontstaat door de omzetting van geëmitteerd NH_3 in NH_4 -deeltjes. De richtwaarde voor $\text{PM}_{2,5}$ vanuit de veehouderij komt effectief overeen met 77 % van de grenswaarde voor PM_{10} , circa $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Afbeelding 10: Achtergrondconcentraties fijn stof PM_{2,5}

In het buitengebied van de gemeente Doetinchem vinden geen projecten plaats die zijn opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Het NSL is een samenwerkingsprogramma van de Rijksoverheid en lokale overheden om de luchtkwaliteit te verbeteren ten behoeve van de volksgezondheid.

Op basis van bovenstaande informatie kan gesteld worden dat er op het thema fijn stof geen belemmeringen (beperking milieuruimte door te hoge wettelijke concentratie en/of veel overschrijdingsdagen) zijn te verwachten.

5

Voornemen en alternatieven

5.1 VOORNEMEN

In paragraaf 2.2 zijn voor de veehouderij en co-vergisting de randvoorwaarden voor de totstandkoming van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied – 2012 weergegeven. De planologische ruimte voor de veehouderij en co-vergisting uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 komt overeen met de beschreven randvoorwaarden uit paragraaf 2.2. De mogelijkheden uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn in m.e.r.-termen het voornemen.

5.2 ALTERNATIEVEN

Om de milieugevolgen van de mogelijkheden voor de veehouderij uit het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 te bepalen, is in het MER een worst-case verkenning geformuleerd. Het uitwerken van deze worst-case verkenning is een vereiste in de te doorlopen m.e.r.-procedure. In de worst-case verkenning staat omschreven wat er zou gebeuren als de veehouderij de geboden fysieke ruimte volledig zou benutten. Bij deze methode zijn echter de nodige kanttekeningen te plaatsen en het risico dat het zal plaatsvinden is naar verwachting klein. Voor de worst-case verkenning zijn de milieueffecten op stikstof, geur en fijn stof bepaald (zie paragraaf 6.6). Tabel 6 geeft een overzicht van de te verkennen worst-case.

Tabel 6: Worst-case verkenning op basis van ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

Worst-case verkenning
In de worst-case verkenning schakelen alle bedrijven op de agrarische bouwblokken in het verwevingsgebied om naar een bedrijf met intensieve veehouderij (iv) met 100.000 leghennen per agrarisch bouwblok. De bestaande pluimveehouders in het verwevingsgebied groeien ook door naar 100.000 leghennen per agrarisch bouwblok. Alle bedrijven op de agrarische bouwblokken in het extensiveringsgebied of het stedelijk gebied schakelen om naar 200 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per agrarisch bouwblok. De bestaande melkveebedrijven in het extensiveringsgebied groeien door naar 200 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee per agrarisch bouwblok. In totaal ontstaan in deze worst-case verkenning 166 intensieve veehouderijen met 100.000 leghennen en 24 melkveebedrijven met 200 melk- en kalfkoeien.

Het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 biedt veel ruimte voor uitbreiding van de veehouderij, zeker als hierbij ook rekening gehouden wordt met de mogelijkheid tot omschakeling naar veehouderij of intensieve veehouderij. De mogelijkheden zullen op het niveau van individuele bedrijven nog enigszins beperkt worden door de beschikbare milieuruimte t.a.v. de depositie van ammoniak en geurhinder en ruimtelijke beperkingen. In de worst-case verkenning is hier vooralsnog geen rekening mee gehouden.

Voor de milieuruimte t.a.v. ammoniak is alleen het Nb-wet gebied de Zumpe relevant. De Natura 2000-gebieden liggen op dermate afstand dat de drempelwaarde voor depositie van de depositiebank niet wordt overschreden. Deze drempelwaarde is gerelateerd aan de stikstofgevoeligheid van het nabijgelegen Natura 2000-gebied/Nb-wet gebied en is 0,5% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelig habitat, met uitzondering van de Natura 2000-gebieden Rijntakken, waarvoor een waarde van 1% van de kritische depositiewaarde geldt. Beneden deze drempelwaarde hoeft er niet gesaldeerd te worden en krijgt het bedrijf de Nb-wetvergunning zonder extra voorwaarden ten aanzien van de stikstofuitstoot. Boven deze drempelwaarde treedt het salderingssysteem in werking.

Dit systeem garandeert een afname aan stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Voor het Nb-wet gebied de Zumpe is de achtergronddepositie tussen de 2150 en 3080 mol N/ha/jr. De aanwezige natuurwaarden waarvoor het gebied is aangewezen kunnen worden vertaald naar overeenkomstige habitattypen. Het meest kritische habitat heeft een kritische depositiewaarde van 1860 mol/ha/jr. Er is in de huidige situatie dus al sprake van een overschrijding van de kritische depositiewaarde. In dergelijke gevallen is elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, zoals veehouderijen maar ook wegverkeer, zeer ongewenst.

Uit de worst-case verkenning van het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 blijkt dat significante effecten op beschermde natuurgebieden niet zijn uit te sluiten. Daarmee is het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 niet uitvoerbaar binnen de mogelijkheden van de Natuurbeschermingswet 1998. Daarom is aan de “knoppen” gedraaid van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 om het risico op een onuitvoerbaar plan te beperken. De ontwikkelingsmogelijkheden op de bouwblokken met een agrarische bestemming zijn hierdoor nader beperkt en vertaald naar het voorkeursalternatief (worst-case invulling). Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is vervolgens beoordeeld op alle milieuaspecten. Voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn, naast natuur (stikstof), fijn stof en geur, ook de milieueffecten op landschap, cultuurhistorie, aardkunde, geluid, verkeer, gezondheid en water & bodem bepaald (zie paragraaf 6.7). Tabel 7 beschrijft het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Tabel 7: Voorkeursalternatief (worst-case invulling) op basis van ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
In de worst-case invulling van het voorkeursalternatief groeien alle bedrijven met een bestemming Agrarisch door tot 1,5 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1,2 hectare. Alle bedrijven met een bestemming Agrarisch met waarden groeien door tot 1,25 ha of met 25% indien ze nu al groter zijn dan 1 ha. In zowel de bestemming Agrarisch als Agrarisch met waarden bedraagt het gebruiksooppervlak aan intensieve veehouderij (iv) maximaal 1 ha tenzij het gebruiksooppervlak nu al groter is. In het plangebied liggen 134 bedrijven met een agrarisch bouwblok. Hiervan zijn 49 bedrijven als mogelijke iv-groeier en 69 bedrijven als mogelijke melkrundvee-groeier geclassificeerd ⁹ . Van de overige 16 bedrijven zijn er 2 bedrijven geclassificeerd als stopper ¹⁰ en 14 bedrijven zijn geclassificeerd als blijver ¹¹ . De melkrundvee-groeiers breiden uit tot een bedrijf van 200 nge melk- en kalkkoeien met bijbehorend jongvee per

⁹ Bedrijven zijn op basis van de vergunde situatie en beschikbare geurruimte geclassificeerd als groeier in melkrundvee of groeier in iv. Melkrundveebedrijven met een kleinere iv-tak zijn als groeier melkrundvee meegenomen.

¹⁰ Twee bedrijven met een agrarisch bouwblok zijn geclassificeerd als stopper omdat de gemeente heeft aangegeven dat de vergunning wordt ingetrokken.

¹¹ Het betreft 3 iv-bedrijven in het extensiveringsgebied of de Wav-zone. Hier hebben de iv-bedrijven geen uitbreidingsmogelijkheden). Vervolgens zijn 11 bedrijven met paarden of konijnen als hoofdtak of bedrijven van zeer geringe omvang geclassificeerd als blijver. Deze bedrijven hebben te weinig iv voor een iv-aanduiding, namelijk minder dan 9 nge, dit komt overeen met ongeveer 200 vleesvarkens, en geen melkrundvee.

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

hectare. De iv-groeiërs kunnen groeien tot “een gebruiksoppervlakte van 1ha”. In dit voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er rekenkundig vanuit gegaan dat een bouwblok van 1,5 hectare overeenkomt met een gebruiksoppervlakte van 1 hectare. Daarom is voor de iv-groeiërs uitgegaan van de eerder bepaalde maximale omvang van het bouwblok, een bouwblok van maximaal 1,5 ha voor de bestemming Agrarisch en een bouwblok van maximaal 1,25 ha voor de bestemming Agrarisch met waarden. De iv-groeiërs breiden uit tot een bedrijf van 200 nge per ha bouwblok. De iv-groeiërs groeien tot deze maximale bouwblok omvang of de grens van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder, in de diersoort van de nu aanwezige veestapel¹². In dit voorkeursalternatief voldoen alle bedrijven aan de AMvB-Huisvesting.

* In het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer toegestaan. Derhalve zijn deze omschakelingsmogelijkheden in tegenstelling tot de worst-case verkenning geen onderdeel van het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

* Voor een aantal bedrijven welke in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 niet langer een agrarisch bouwblok krijgen heeft de gemeente aangegeven dat de vergunning zal worden ingetrokken. Deze bedrijven zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als stopper. De overige bedrijven zonder agrarisch bouwblok zijn in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) geclassificeerd als blijver.

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Hierbij is uitgegaan van aanpassingen van de bestaande stallen, verdergaand dan de eisen uit het Besluit Huisvesting. Per diersoort is de minimale ammoniakemissie bepaald die op dit moment vergunbaar is (Regeling ammoniak en veehouderij (2012)) en vervolgens zijn emissies van bestaande bedrijven bepaald, indien ze hun dieren zouden houden op de stalsystemen met deze minimale emissies. Deze variant is voor het aspect ammoniak (stikstofbelasting) extra onderzocht en beschreven, om aan te geven of en hoe via bronmaatregelen aan de stallen significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden voorkomen kunnen worden. Dit betreft een modelmatige benadering en is bedoeld om te onderzoeken en te onderbouwen dat dat het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 uitvoerbaar is binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998.

Het resultaat van de best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) staat beschreven in paragraaf 6.7.1.

Co-vergisting

In bijlage 5 van dit MER zijn de milieueffecten van mest vergisten in het algemeen beschreven. Daarin is geconcludeerd dat door het toepassen van vergisting de stikstofemissie – en depositie per saldo niet zal toenemen in Doetinchem. Dit omdat mestvergisting en verwerking zal zorgen voor een kortere verblijftijd van de mest in de stal wat zal zorgen voor minder ammoniakemissie uit de stal. Dat compenseert eventuele emissie van ammoniak uit de vergistingsinstallaties. Mogelijk wordt mestvergisting in de PAS aangemerkt als activiteit met “niet in betekende mate” effecten op milieu. Overigens wordt op het niveau van vergunningen luchtmissie-eisen gesteld aan de installaties, waaronder eisen voor maximale geuremissies.

¹² Varkens groeien in de verhoudingen van een gesloten zeugenbedrijf, pluimveebedrijven in leghennen, vleeskalverhouderijen in vleeskalveren en geitenhouderijen in melkgeiten.

6

Milieubeoordeling

6.1 INLEIDING

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van de alternatieven op de verschillende milieuaspecten. De effecten zijn getoetst op basis van verschillende criteria. Onderstaande subparagrafen beschrijven respectievelijk het studie- en plangebied, de planhorizon, de beoordelingsschaal en de relevante aspecten. De daaropvolgende paragrafen geven per aspect de effectbeschrijving weer.

6.2 STUDIE- EN PLANGEBIED

In het MER wordt onderscheid gemaakt in het plangebied en het studiegebied. Het plangebied is het gebied dat valt binnen de grenzen van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 daar waar relevant. De effecten van de m.e.r.-plichtige activiteiten kunnen verder reiken dan dit plangebied, dit is afhankelijk van het milieuaspect. De omvang van dit zogenaamde studiegebied verschilt daarom per milieuaspect.

6.3 PLANHORIZON

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 maximaal 10 jaar geldig. De planhorizon ligt dus 10 jaar na vaststellen van het plan. De effecten van deze ontwikkelingen worden in het MER beschreven.

6.4 BEOORDELINGSSCHAAL

In het MER worden de effecten (positief en negatief) van de te onderzoeken ontwikkelingen (zoals de alternatieven voor de schaalvergroting in de landbouw) op verschillende aspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling. De effecten worden kwalitatief beoordeeld met zevenpunt beoordelingsschaal zoals weergegeven in Tabel 8.

Tabel 8: Tabel effectscores

Score	Toelichting
++	Zeer positieve bijdrage / effect
+	Positieve bijdrage / effect
0/+	Licht positieve bijdrage / effect
0	Gelijkblijvende bijdrage / geen of neutraal effect
0/-	Licht negatieve bijdrage / effect
-	Negatieve bijdrage / effect
--	Zeer negatieve bijdrage / effect

6.5 RELEVANTE ASPECTEN

De ontwikkeling van de veehouderij kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in het MER aan de orde zullen komen.

Het betreft, min of meer in afnemende volgorde van impact:

- Natuur (stikstof).
- Geur.
- Fijn stof.
- Landschap
- Cultuurhistorie.
- Aardkunde.
- Geluid.
- Verkeer.
- Gezondheid.
- Water en bodem.

Deze aspecten worden in navolgende subparagrafen nader uitgewerkt.

6.6 MILIEUBEOORDELING WORST-CASE VERKENNING

Voor de worst-case verkenning zijn alleen de milieueffecten op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998 (stikstof), geur en fijn stof bepaald. Dit zijn namelijk de meest kritische beoordelingscriteria voor wat betreft de te verwachten milieueffecten.

6.6.1 NATUUR (STIKSTOF)

Methodiek

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998.

Voor wat betreft stikstofdepositie op beschermingsgebieden is de ontwikkeling van de veehouderij van belang. In deze paragraaf wordt de ammoniakemissie en – depositie op beschermingsgebieden weergegeven. De ammoniakemissie en – depositie op Wav-gebieden (Wet ammoniak en veehouderij) en overige natuur en het effect op de Flora- en faunawet komt aan bod bij toetsing van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) in paragraaf 6.7.1.

Wettelijk kader: Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde Natuurmonumenten.

Natura 2000-gebieden

Omdat het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 een plan is met potentieel significante effecten op Natura 2000-gebieden, is volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19j) een Passende Beoordeling vereist als significante effecten niet zijn uit te sluiten met een voortoets.

Passende beoordeling Natura 2000

Bij de Passende Beoordeling wordt gedetailleerd in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. De significantie van de gevolgen moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied. Omkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook significant zijn.

De Passende Beoordeling die op plan-m.e.r.-niveau wordt uitgevoerd, richt zich op het niveau van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Voor gedetailleerd locatieonderzoek is het plan te globaal. Locatie, omvang en type van de veehouderijbedrijven die worden doorgerekend, zijn immers grotendeels modelmatig. Het onderzoek relateert de depositieberekeningen voor de relevante gebieden aan de gevoeligheid voor stikstofdepositie van habitattypen en natuurdoelen binnen de beschermde gebieden. Het betreft een globale beoordeling op basis van de mogelijkheden die het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 biedt.

Bij de effectbeschrijving op de Natura 2000-gebieden wordt gebruik gemaakt van de kritische depositiewaarden van de habitattypen binnen deze gebieden. Deze waarde is gedefinieerd als de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie (Van Dobben & Van Hinsberg, 2009). In de huidige situatie is echter de achtergronddepositie, dat wil zeggen de depositie ten gevolge van de huidige luchtkwaliteit, ter plekke van alle Natura 2000-gebieden, al hoger dan de kritische depositiewaarde van deze gebieden. Er is dus al sprake van een overbelaste situatie ten aanzien van stikstof.

De effectbeschrijving zal zich vooral toespitsen op het effect op de instandhoudingsdoelen voor habitattypen, aangezien voor deze doelen een duidelijke, kwantitatief te onderbouwen, relatie aanwezig is met de hoeveelheid stikstofdepositie. De effecten van stikstofdepositie op habitatrictlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten is indirect. Deze effecten zullen alleen kwalitatief aan de orde komen.

Beschermde Natuurmonumenten

Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als Beschermde Natuurmonument of Staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden.

Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden dat de doelen voor het voormalig Beschermd Natuurmonument onderdeel worden van de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied. Waar de gebieden niet samen vallen, blijven Beschermd Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht.

Beoordelingskader van Beschermd Natuurmonumenten

De status Beschermd Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Tenzij er zwaarwegende openbare belangen zijn ('dwingende reden van openbaar belang') die het verlenen van een vergunning 'noodzaken'. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Ook een passende beoordeling is niet verplicht.

Bij Beschermd Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingsdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden.

Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd Natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden. Voor handelingen buiten het Beschermd Natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Nbwet¹³). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermd Natuurmonument die negatieve gevolgen kunnen hebben.

Omdat artikel 19d en artikel 47b alleen ingaan op Gebieden ter uitvoering van Europeesrechtelijke verplichtingen (Natura 2000-gebieden), vallen de Beschermd Natuurmonumenten onder art. 16 en artikel 46 in de Natuurbeschermingswet. De Verordening Stikstof en Natura 2000 Gelderland geldt dus niet voor Beschermd Natuurmonumenten, daarom moeten deze gebieden worden beoordeeld zonder drempelwaardes. Hierdoor is al sprake van een aantasting van aangewezen waarden bij toename van stikstofdepositie op een overbelast gebied.

De ontwikkeling oostelijke randweg en het regionale bedrijventerrein A18 zijn niet meegenomen als autonome ontwikkeling. Dit omdat er buiten het plangebied ook een groot aantal ontwikkelingen spelen.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Binnen het grondgebied van de gemeente Doetinchem is een Beschermd Natuurmonument gelegen, 'De Zumpe' (zie

). Binnen het grondgebied van de gemeente Doetinchem zijn geen Natura 2000-gebieden aanwezig. In staan de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden in Nederland en Duitsland aangegeven:

- Gelderse Poort.
- Uiterwaarden IJssel.
- Veluwe.
- Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach.
- NSG¹⁴ Emmericher Ward.
- NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung.
- VSG¹⁵ Unterer Niederrhein.

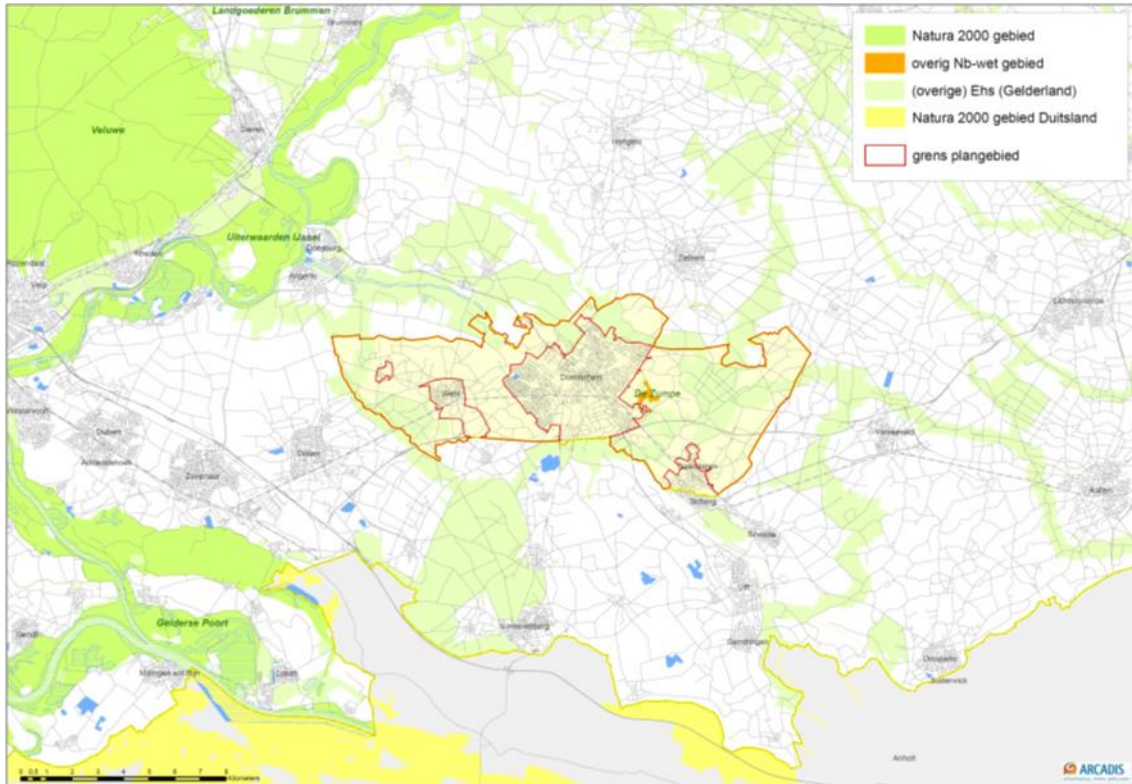
¹³ In artikel 16 staat dat externe werking alleen geldt voor in het aanwijzingsbesluit beschreven activiteiten. Uit art. 65 blijkt echter dat dit alleen geldt voor beschermde natuurmonumenten die na 1 oktober 2005 zijn aangewezen en die zijn er (nog) niet.

¹⁴ NSG = Naturschutzgebiet.

¹⁵ VSG = Vogelschutzgebiet.

Deze Natura 2000-gebieden liggen binnen de invloedssfeer van het buitengebied van de gemeente. De invloedssfeer is gedefinieerd als een zone van 10 km om het plangebied.

Afbeelding 11: Afbeelding beschermde natuurgebieden in en in de omgeving van de gemeente Doetinchem

Ammoniakemissie door veehouderijen

In Tabel 9 is de ammoniakemissie in de worst-case verkenning, in vergelijking met de ammoniakemissies in de huidige situatie vergund en huidige situatie vergund met CBS-correctie.

Tabel 9: Ammoniakemissie (kg/NH₃/jaar) in verschillende situaties

Situatie	Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie voor de Passende Beoordeling (zie bijlage 1))	Worst-case verkenning
Totale ammoniak-emissie vanuit het plangebied	311.359	233.519	1.864.584

Effecten

Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

- In de referentiesituatie is de stikstofdepositie op Beschermd natuurmonument De Zumpe zeer hoog, met 76,6 mol N/ha/jr. In de overige beschermde gebieden ligt de depositie in de referentiesituatie tussen de 1,5 en 10,8 mol N/ha/jr.
- De worst-case verkenning heeft een grote toename van de emissie van veehouderijbedrijven tot gevolg. De grootte van de toename bedraagt circa 6 maal de emissie van veehouderijen in de huidige situatie, en circa 8 maal de emissie van veehouderijen in de huidige situatie met CBS-correctie. Gezien deze toename is ook een forse toename van depositie op de beschermde gebieden in het invloedsgebied te verwachten.

Effectbeoordeling

- In de huidige situatie wordt de kritische depositiewaarde (KDW) van de voor stikstof meest gevoelige habitats al overschreden door de achtergronddepositie bij de volgende gebieden:
 - Gelderse Poort: H6120 Stroomdalgraslanden, KDW: 1250 mol N/ha/jr.;
 - Uiterwaarden IJssel: H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver), KDW: 1400 mol N/ha/jr.;
 - Veluwe: H2330 Zandverstuivingen, KDW: 740 mol N/ha/jr.;
 - De Zumpe: H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen), KDW: 1860 mol N/ha/jr.;
 - NSG Emmericher Ward : H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver), KDW: 1400 mol N/ha/jr.
 - NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung : H6510A Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver). KDW: 1400 mol N/ha/jr.
- Voor de overige habitattypen wordt de kritische depositiewaarde op sommige locaties wel, en op andere nog (net) niet overschreden. Afhankelijk van depositieberekeningen en orde van grootte is er wel of geen sprake van overschrijding van de kritische depositiewaarde. Tevens zijn er een aantal habitattypen niet gevoelig voor stikstofdepositie, of worden de kritische depositiewaarden in het geheel niet overschreden.
- De Natura 2000-gebieden Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach en VSG Unterer Niederrhein zijn alleen voor Habitatrichtlijn- of Vogelrichtlijnsoorten aangewezen. De effecten van stikstofdepositie op soorten worden kwalitatief in paragraaf 6.7.1 (effectbeoordeling voorkeursalternatief (worst-case invulling)) beoordeeld.
- De worst-case verkenning heeft een forse toename van emissies tot gevolg, gezien deze toename is ook een forse toename van depositie op Natura 2000-gebieden en Beschermd natuurmonumenten te verwachten. Aangezien de kritische depositiewaarde van de meest gevoelige habitattypen in de huidige situatie al worden overschreden door de achtergronddepositie, zorgt de huidige achtergronddepositie daarmee dus al voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen kan elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, leiden tot significante effecten. Significante negatieve effecten kunnen daarom niet worden uitgesloten. Voor minder gevoelige habitattypen wordt de kritische depositie in de huidige situatie nog niet altijd overschreden, afhankelijk van locaties van depositie zal de worst-case verkenning soms wel en soms niet leiden tot een overschrijding.

Conclusie

Aangezien op geen van de Natura 2000-gebieden en Beschermd natuurmonumenten in het invloedsgebied significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten als gevolg van de stikstofdepositietoename door de worst-case verkenning, worden de effecten van de worst-case verkenning als zeer negatief (- -) beoordeeld.

Tabel 10: Totale effectscores stikstof

Criterium	Worst-case verkenning
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	--

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; -- = zeer negatief

6.6.2 GEUR

Methodiek

Op basis van het gemeentelijke vergunningenbestand is voor de huidige situaties/referenties met een door ARCADIS ontwikkelde GIS-applicatie (gecombineerd met het programma V-stacks-gebied) berekend en in kaart gebracht welke achtergrondbelasting aan geur optreedt ten gevolge van de stalemissies in gemeente Doetinchem. Deze achtergrondbelasting geeft samen met onderstaande milieukwaliteitscriteria (Tabel 11) een beeld van het leefklimaat in het buitengebied van de gemeente.

De volgende criteria zijn gehanteerd:

- Ontwikkeling woon- en leefklimaat a.d.h.v. de geurbelasting binnen de bebouwde kom (achtergrondbelasting).
- Ontwikkeling woon- en leefklimaat a.d.h.v. de geurbelasting in het buitengebied (achtergrondbelasting).

Tabel 11: Milieukwaliteit criteria voor geurhinder

Achtergrondbelasting (OU/m ³)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0 – 3	<5%	Zeer goed
3.1 – 7.4	5-10%	Goed
7.5 – 13.1	10-15%	Redelijk goed
13.2 – 20.0	15-20%	Matig
20.1 – 28.3	20-25%	Tamelijk slecht
28.4 – 38.5	25-30%	Slecht
38.6 – 50.7	30-35%	Zeer slecht
>50.7	>35%	Extreem slecht

Voor het aspect geur wordt er gekeken naar de ontwikkelingen van de intensieve veehouderij. Deze levert namelijk een bijdrage aan geurhinder door middel van stalemissies. Voor melkveehouderijen is geen geuremissiefactor vastgesteld, hiervoor geldt een minimum afstand van 100 meter tussen het dichtstbij gelegen emissiepunt van de melkveehouderij en een geurgevoelig object in de bebouwde kom. Ten opzichte van geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom geldt een afstand van 50 meter. De melkveehouderij is daarom niet meegenomen in onderstaande beoordeling.

Ontwikkeling achtergrondbelasting

De afbeeldingen in bijlage 3 van het MER geven de achtergrondbelasting weer voor de verschillende huidige situaties/referenties, op basis van de modelmatige uitgangspunten. Een beschrijving van de modelmatige uitgangspunten is opgenomen in paragraaf 4.1.2.

De kaarten geven een beeld van een mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting. Daarbij is het nodig om de achtergrondbelasting te relateren aan milieukwaliteitscriteria (zie hierboven) en het aantal geurgehinderden (de blootstelling aan de geurbelasting).

In onderstaande tabellen (Tabel 12 en Tabel 13) zijn de resultaten weergegeven ten opzichte van de geurvoelige objecten (zoals woningen in het buitengebied).

Tabel 12: Achtergrondbelasting geur binnen de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor de verschillende huidige situaties/referentiesituaties (in absolute aantallen geurgehinderden)

		Binnen bebouwde kom			
Classificatie*		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)
	Zeer goed	17643	18298	17720	18955
	Goed	7864	8607	8408	8035
	Redelijk goed	1580	182	959	97
	Totaal	27087	27087	27087	27087
	Hinder-percentag**	4,2	3,5	4,0	3,3

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren per huidige situatie/referentiesituatie.

Tabel 13: Achtergrondbelasting geur buiten de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor de verschillende huidige situaties/referentiesituaties (in absolute aantallen geurgehinderden)

		Buiten bebouwde kom			
Classificatie*		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)
	Zeer goed	701	774	726	807
	Goed	427	453	438	449
	Redelijk goed	198	149	178	131
	Matig	66	34	54	29
	Tamelijk slecht	19	10	22	4
	Slecht	9	0	2	0
	Totaal	1420	1420	1420	1420
	Hinder-percentag**	6,7	5,6	6,3	5,2

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren per huidige situatie/referentiesituatie.

In Tabel 14 zijn het aantal Odour Units weergegeven voor de verschillende huidige situaties/referentiesituatie en de worst-case verkenning.

Tabel 14: Odour Units in de verschillende huidige situaties/referentiesituaties en de worst-case verkenning

	Odour Units
Huidige situatie vergund	2.002.063
Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	1.844.073
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	1.501.547
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	1.383.055
Worst-case verkenning	5.644.000

Effecten en effectbeoordeling

Tabel 15 geeft een overzicht van de totale effectscores geur met betrekking tot de worst-case verkenning en de criteria leefklimaat binnen de bebouwde kom en leefklimaat buiten de bebouwde kom.

Het aantal Odour Units neemt in de worst-case verkenning toe met een factor 4 ten opzichte van de referentiesituatie, dus huidige situatie vergund inclusief CBS-correctie en AMvB-Huisvesting. Het is aannemelijk dat daarmee ook het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom in de worst-case verkenning verslechterd ten opzichte van de referentiesituatie. Deze verslechtering ontstaat door de groei van intensieve veehouderij in verwevingsgebied. De groei van melkveehouderij in extensiveringsgebied is niet relevant omdat voor melkveehouderijen geen geuremissiefactor is vastgesteld maar minimale afstanden gelden. Ook treedt er een verslechtering op doordat er in de worst-verkenning van uit is gegaan dat alle stallen voldoen aan AMvB-Huisvesting en door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. De veestapel groeit dan met de nog beschikbare ruimte in de vergunningen, als gevolg waarvan de geurbelasting met 25% toeneemt.

Vanwege de verslechtering scoort de worst-case verkenning zeer negatief (- -) voor het effect op het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 15: Totale effectscores geur

Criterium	Worst-case verkenning
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	- -
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	- -

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

6.6.3 FIJN STOF

Methodiek

Voor emissies van fijn stof zijn onderscheidend het type bedrijf en de verkeersbewegingen die daarbij een rol spelen. Daarom is luchtkwaliteit beoordeeld op de volgende criteria:

- Bedrijfsvoering: fijn stof (PM₁₀).
- Verkeer: fijn stof (PM₁₀).

Voor wat betreft de invloed op fijn stof is de veehouderij relevant. In de worst-case verkenning kan er een toename ontstaan aan (vracht)verkeer. Daarnaast kan een concentratie aan veehouderijen de concentratie aan fijn stof verhogen. In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande veehouderijen al inbegrepen. Nieuwe overschrijdingen van de wettelijke normen in de toekomst kunnen bij een adequate vergunningverlening in principe niet plaatsvinden, tenzij de normen worden bijgesteld op basis van nieuwe inzichten bijvoorbeeld de dosis-effectrelatie.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In paragraaf 4.1.3 is ingegaan op de fijn stof situatie in de gemeente Doetinchem. Er kan gesteld worden dat in de gemeente de normen voor fijn stof niet worden overschreden, althans op globaal niveau. Fijn stof is voor veehouderijen in de gemeente Doetinchem geen bepalend of beperkend criterium voor wat betreft de milieuruimte voor alle veehouderijen, maar lokaal kunnen er wel knelpunten zijn of ontstaan door een relatief hoge concentratie. Vooral pluimveebedrijven stoten fijn stof uit. Het invloedsgebied van dergelijke lokale bronnen is relatief beperkt.

Effecten en effectbeoordeling*Bedrijfsvoering*

In de worst-case verkenning is uitbreiding in intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij voorzien, ten opzichte van de vergunde situatie. De fijn stof-emissie van melkrundvee is verwaarloosbaar klein t.o.v. de fijn stof-emissie van pluimvee (de fijn stof emissie van één leghen is van dezelfde orde van grootte als die van een melkkoe, maar leghennen worden in veel grotere aantallen gehouden). In de worst-case verkenning zorgt de uitbreiding in intensieve veehouderij dan ook voor een toename aan fijn stof emissies. Het verschil tussen de worst-case verkenning en de referentiesituatie ontstaat echter ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Gezien fijn stof in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt de worst-case verkenning op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) derhalve beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Verkeer

De worst-case verkenning zorgt voor een toename aan transportbewegingen in het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Deze toename aan transportbewegingen veroorzaakt daarmee ook een toename aan fijn stof emissies. Het effect van verkeer op fijn stof voor de worst-case verkenning is beoordeeld als zeer negatief (- -).

Bij bovenstaande effectbeoordeling dient de kanttekening geplaatst te worden dat de toename aan verkeersbewegingen en fijn stof emissies slechts een zeer beperkt aandeel vormen in de reeds aanwezige verkeersbewegingen en fijn stof emissies. Eventuele hoge concentraties zijn dan ook alleen merkbaar op lokaal niveau.

Tabel 16: Totale effectscores fijn stof

Criterion	Worst-case verkenning
Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	-
Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	- -

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

6.7 MILIEUBEOORDELING VOORKEURSALTERNATIEF (WORST-CASE INVULLING)

Voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn, naast natuur (stikstof), fijn stof en geur, ook de milieueffecten op landschap, cultuurhistorie, aardkunde, geluid, verkeer, gezondheid en water & bodem bepaald.

6.7.1 NATUUR (STIKSTOF)

Methodiek

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998.
- Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur.
- Soortbescherming Flora- en faunawet.

Natuurbeschermingswet1998

Voor de effecten op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998 geldt het eerder geschetste toetsingskader en beoordelingskader (zie paragraaf 6.6.1).

Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Om de natuur in Nederland tot een goed functionerend ecologisch netwerk te maken, wordt de EHS begrensd en aangelegd als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het wettelijke kader voor het aanwijzen (begrenzen) en beschermen van de EHS is de Nota Ruimte. De EHS wordt op provinciaal niveau uitgewerkt in provinciale structuurvisies en verordening ruimte (wettelijk toetsingskader en ruimtelijke ordening) en natuurbeheerplannen (financieel kader en uitvoering). Op de EHS is ook de Wav van toepassing. De Wav is het wettelijke kader dat van toepassing is bij de toetsing van ammoniakinvloeden op de EHS.

Op 1 mei 2007 is de gewijzigde Wav in werking getreden. De Wav is bedoeld ter bescherming van de zeer kwetsbare gebieden tegen de effecten van ammoniakdepositie. Provinciale Staten wijzen deze zeer kwetsbare gebieden aan op basis van criteria die in de wet staan vermeld. De Wav bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit dierenverblijven. Het bevoegd gezag moet die regels toepassen bij beslissingen over de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen. De wet geeft regels voor veehouderijen die in een zeer kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter rondom zo'n kwetsbaar gebied liggen. Hoofddlijn hierbij is dat vestiging in deze zones niet mogelijk is en dat uitbreiding slechts mogelijk is binnen een bedrijfsemissieplafond. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden, of delen daarvan, die zijn gelegen in de EHS kunnen als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen (art. 2, lid 2 Wav). Alle voor verzuring gevoelige gebieden, die in Beschermd Natuurmonumenten of Natura 2000-gebieden liggen, moeten worden aangewezen als zeer kwetsbaar gebied, op voorwaarde dat ze binnen de EHS liggen. Provinciale Staten zijn hiertoe verplicht (art. 2, lid 3 Wav).

Voor de effecten op EHS-gebieden wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in de voor stikstof gevoelige delen van de EHS die begrensd zijn als voor zeer gevoelig in het kader van de Wav. Daarnaast wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in overige delen van de EHS, die niet zijn aangewezen als Wav-gebied of Natura 2000-gebied. De effectbeoordeling van EHS-gebieden wordt vooral bepaald door de effecten op Wav-gebieden. De effecten op overige EHS-gebieden worden wel meegenomen maar tellen minder zwaar mee in de totale effectbeoordeling van EHS-gebieden.

Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient in Nederland te worden getoetst aan de Flora- en faunawet. Deze wet regelt de bescherming van inheemse dier- en plantensoorten. Voor de algemene soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Voor soorten die voorkomen in Tabel 2 van de Flora- en faunawet geldt een vrijstelling voor bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, mits er een goedgekeurde gedragscode wordt gevolgd. In dat geval hoeft er voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden. Voor strikt beschermde soorten van Tabel 3 (Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB art. 75 Flora- en faunawet) geldt geen vrijstelling, ook niet op basis van een gedragscode. Voor deze soorten is een ontheffing alleen mogelijk indien er een belang is op grond van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten¹⁶ (bijlage 1 soorten) of een belang uit de Habitatrichtlijn (bijlage 4 soorten)¹⁷.

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3 van de Flora- en faunawet: alle vogels zijn in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen. Sommige soorten hebben jaarrond beschermde nesten. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij broedvogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord zijn verboden. Voor vogels kan alleen een ontheffing aangevraagd worden volgens een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn¹⁸. Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Er is in dit MER een overzicht gegeven van het voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied. De effecten op beschermde soorten door invloed van de (uitbreiding van de) veehouderij zijn vervolgens op hoofdlijnen getoetst. Bij concrete initiatieven dienen de aanwezige soorten van de betreffende planlocatie te worden geïnventariseerd en effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Flora- en faunawet.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Voor een beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling voor beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar paragraaf 6.6.1.

Wav-gebieden

In Afbeelding 12 zijn de Wav-gebieden weergegeven die gelegen zijn in en rondom het plangebied. Alleen 'voor verzuring gevoelige' gebieden die liggen in de EHS kunnen als zeer kwetsbaar worden aangewezen.

¹⁶ Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 kan een ontheffing aanvragen worden op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

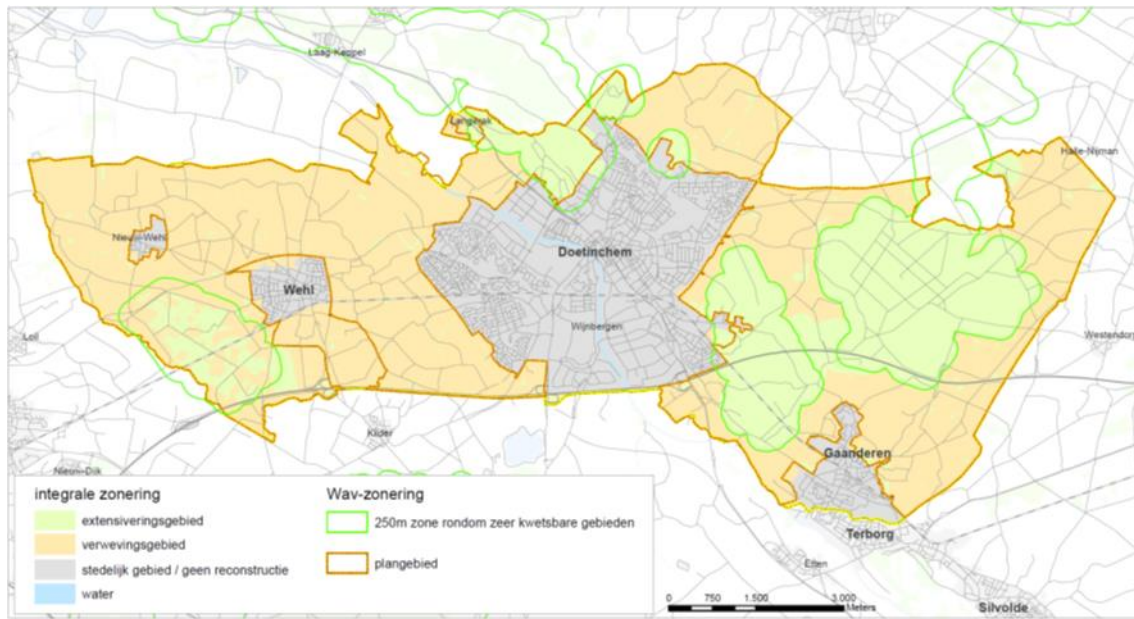
- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

¹⁷ Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 geldt dat voor een ruimtelijke ingreep alleen een ontheffing verkregen kan worden op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

¹⁸ Een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn kan zijn: Bescherming van flora en fauna (b), Veiligheid van het luchtverkeer (c) en Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

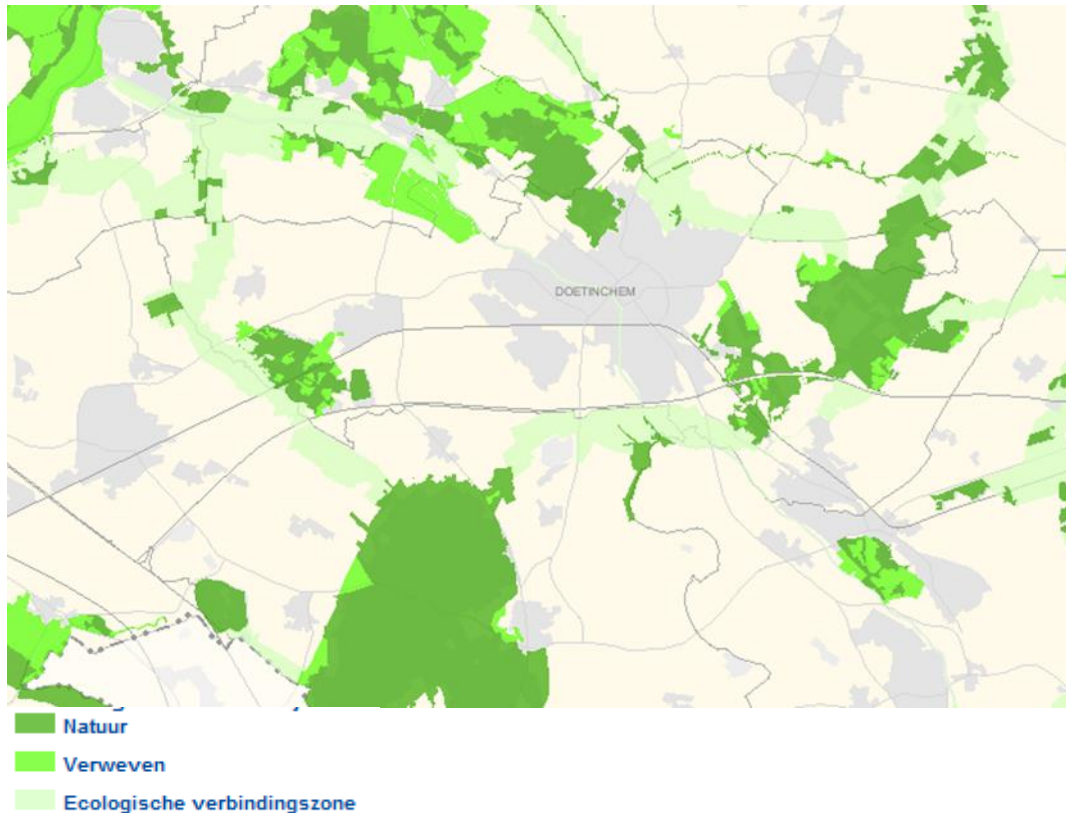
Afbeelding 12: Wav-gebieden in Doetinchem

Overige natuur

De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Het vormt de basis voor het Nederlandse natuurbeleid. In de gemeente Doetinchem is een deel van het buitengebied aangewezen als EHS-natuur. EHS-natuur bestaat uit bestaande natuurgebieden, en voor een kleiner deel uit natuurontwikkelingsgebieden die momenteel agrarische cultuurgrond zijn. EHS-verweven omvat landgoederen onder de Natuurschoonwet (daarop aanwezige grotere natuur- en bosgebieden zijn tot de EHS-natuur gerekend), landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bouselementen. Ook zijn er Ecologische Verbindingszones (EVZ) gelegen in het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Ter verbinding van EHS-natuur en EHS-verweven worden ecologische verbindingen gerealiseerd. Deze EHS-gebieden zijn weergegeven in Afbeelding 13.

Afbeelding 13: EHS gemeente Doetinchem (bron: ags.prvgl.nl)

In het Natuurbeheerplan Gelderland 2013 heeft de provincie Gelderland de natuurdoelen voor de EHS-gebieden vastgesteld. De basis van dit plan bestaat uit een tweetal kaarten:

- Beheertypenkaart (huidige natuurbeheertypen).
- Ambitiekaart (gewenste natuurbeheertypen).

Op de natuurambitiekaart (Afbeelding 14) staan de natuurbeheertypen weergegeven voor de gemeente Doetinchem zoals gesteld in het Natuurbeheerplan Gelderland 2013.

In het grootste gedeelte van de gemeente Doetinchem is het natuurdoeltypen “botanisch waardevol grasland” vastgesteld.

Daarnaast kent het westelijk gedeelte van de gemeente enkele locaties met de natuurdoeltypen:

- “Droog bos met productie”.
- “Vochtig bos met productie”.
- “Dennen-, eiken- en beukenbos”.

Ten noorden van Doetinchem liggen de natuurdoeltypen:

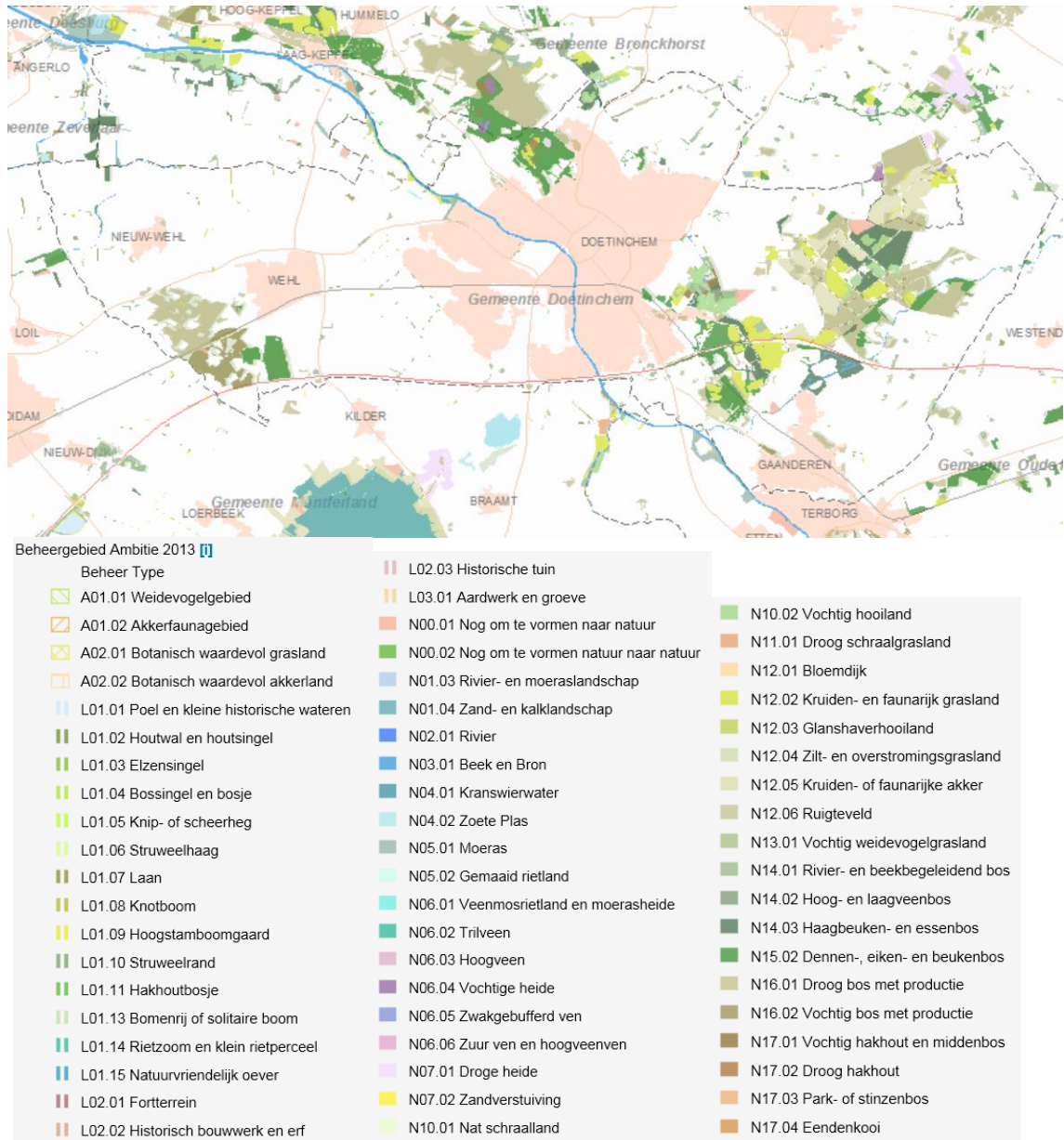
- “Droog hakhout”.
- “Vochtig hakhout en middenbos”.
- “Dennen-, eiken- en beukenbos”.
- “Vochtige heide”.
- “Droog bos met productie”.

Ten oosten van Doetinchem liggen de natuurdoeltypen:

- “Vochtig hooiland”.
- “Vochtig hakhout en middenbos”.
- “Kruiden- en faunarijk grasland”.

- “Kruiden- of faunarijke akker”.
- “Droog bos met productie”.
- “Haagbeuken- en essenbos”.

Afbeelding 14: Natuurbeheerplan – Beheergebied Ambitie 2013, uitsnede van de gemeente Doetinchem (bron: geodata2.prvgl.nl)

Soorten in de gemeente Doetinchem

Met behulp van verspreidingsgegevens uit verspreidingsatlassen en openbare websites (www.waarneming.nl, www.telmeel.nl) is bepaald dat onderstaande beschermde soorten van de Flora- en faunawet in en/of nabij het plangebied voorkomen¹⁹. De nadruk is hierbij gelegd op de zwaarder beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

¹⁹ Deze tabel betreft geen uitputtende lijst. Bij concrete initiatieven dienen de aanwezige soorten van de betreffende planlocatie te worden geïnventariseerd en effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Flora- en faunawet.

Tabel 17: Relatie tussen soorten aanwezig in en/of nabij het plangebied en de bescherming hiervan op grond van de Flora- en faunawet (tabel 2 t/m 3)

Soortgroep/soorten	Flora- en faunawet
Zoogdieren	
Diverse soorten vleermuizen (o.a. laatvlieger, gewone dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis)	Tabel 3
Boommarter	Tabel 3, bijlage I AMvB
Das	Tabel 3, bijlage I AMvB
Eekhoorn	Tabel 2
Otter	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Steenmarter	Tabel 2
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	
Boomvalk	Vogels, categorie 4
Buizerd	Vogels, categorie 4
Gierzwaluw	Vogels, categorie 2
Havik	Vogels, categorie 4
Huismus	Vogels, categorie 2
Kerkuil	Vogels, categorie 3
Ransuil	Vogels, categorie 4
Roek	Vogels, categorie 2
Steenuil	Vogels, categorie 1
Sperwer	Vogels, categorie 4
Reptielen	
Hazelworm	Tabel 3, bijlage I AMvB
Levendbarende hagedis	Tabel 2
Amfibieën	
Boomkikker	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Kamsalamander	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Poelkikker	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Rugstreeppad	Tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn
Vissen	
Kleine modderkruiper	Tabel 2
Vaatplanten	
Klokjesgentiaan	Tabel 2
Schubvaren	Tabel 2
Steenanjer	Tabel 2
Tongvaren	Tabel 2
Wilde marjolein	Tabel 2

Effecten

Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Resultaten Passende beoordeling

In de Passende beoordeling (bijlage 1) zijn de effecten van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op de Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten in het invloedsgebied beoordeeld.

Daarbij is het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vergeleken met de referentiesituatie “Huidige situatie vergund + CBS-correctie veestapel”.

De conclusies van de Passende beoordeling zijn als volgt:

- De huidige achtergronddepositie zorgt voor veel habitattypen voor een overbelaste situatie. In dergelijke gevallen kan elke verdere verhoging van stikstofdepositie door activiteiten die emissie van stikstof met zich mee brengen, tot significant negatieve effecten leiden.
- Voor Natura 2000-gebied Veluwe kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor alle voor stikstofgevoelige habitattypen en de hieraan verbonden kwalificerende soorten binnen het invloedsgebied.
- Voor de Natura 2000-gebieden Gelderse Poort en Uiterwaarden IJssel kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) niet worden uitgesloten voor een aantal voor stikstof gevoelige tot zeer gevoelige habitattypen, en hieraan verbonden kwalificerende soorten. Voor de overige gevoelige habitattypen van deze Natura 2000-gebieden binnen het invloedsgebied wordt de kritische depositiewaarde in de huidige situatie nog niet in alle gevallen overschreden door de achtergronddepositie. Het hangt af van de locatie of de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde en daarmee tot een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen en daaraan verbonden kwalificerende soorten.
- Voor het Beschermd natuurmonument De Zumpe kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de grote stikstofdepositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ter plaatse van dit gebied een aantasting optreedt van de wezenlijke kenmerken en waarden.
- Voor het Duitse Natura 2000-gebied Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach kunnen significant negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.
- Voor de Duitse Natura 2000-gebieden NSG Emmericher Ward, NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung en VSG Unterer Niederrhein wordt de kritische depositiewaarde van een aantal stikstofgevoelige habitattypen overschreden. Volgens het Duitse beoordelingskader worden effecten van stikstofdepositie pas beoordeeld bij een depositietoename van 7,14 mol N/ha/jaar. Onder deze waarde worden effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar geacht. Aangezien deze gebieden onder de Duitse wet- en regelgeving vallen, worden de effecten in dit kader beoordeeld. Aangezien de stikstofdepositietoename bij alle gebieden lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van de depositietoename op deze gebieden worden uitgesloten.

Effectbeoordeling ten opzichte van referentiesituatie MER

Zoals hierboven is aangegeven zijn in de Passende beoordeling de effecten vergeleken met de referentiesituatie "Huidige situatie vergund + CBS-correctie veestapel". In voorliggend MER dienen de effecten echter beoordeeld te worden ten opzichte van de referentiesituatie "Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel"; dit is een benadering van de autonome situatie. In Tabel 18 zijn de depositiewaarden van beide referentiesituaties en het voorkeursalternatief (worst-case invulling) opgenomen. Hieruit blijkt dat de depositiewaarden in de referentiesituatie voor het MER bij alle Natura 2000-gebieden voor alle habitattypen gelijk is aan of maximaal 2,4 mol N/ha/jaar lager is dan de referentiesituatie in de Passende beoordeling. Bij Beschermd natuurmonument De Zumpe is de depositiewaarde van de referentiesituatie in het MER 10,1 mol N/ha/jaar lager dan de depositiewaarde van de referentiesituatie in de passende beoordeling. De effectbeoordeling in voorliggend MER valt daardoor iets negatiever uit ten opzichte van de Passende beoordeling. De verschillen tussen de referentiesituaties zijn echter niet zodanig groot, dat dit zal leiden tot een wijziging in de effectbeoordeling van het voorkeursalternatief (worst-case invulling). De conclusie van deze effectbeoordeling is daardoor gelijk aan de conclusie zoals hierboven en in de Passende beoordeling omschreven.

Aangezien significant negatieve effecten door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op de instandhoudingsdoelen van de meeste Nederlandse Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten in het invloedsgebied niet kunnen worden uitgesloten, maar significant negatieve effecten voor de Duitse Natura 2000-gebieden wel kunnen worden uitgesloten, worden de effecten negatief (-) beoordeeld.

Tabel 18: Gemiddelde stikstofdepositie (mol/ha/jaar) op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998

Beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	Habitattypen	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie) voor de Passende Beoordeling (zie bijlage 1)	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie voor het MER)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	Voorkeursalternatief (best-case invulling)
Gelderse Poort	H3150	3.6	2,8	6.2	2.7
	H3270	2.5	2,0	4.5	1.9
	H6120	1.9	1,5	3.4	1.4
	H6430A	2.7	2,1	4.6	2.0
	H6510A	2.1	1,6	3.7	1.6
	H91E0A	4.2	3,3	7.3	3.2
	H91F0	3.6	2,9	6.4	2.8
Uiterwaarden IJssel	H3150	6.7	5,3	11.6	5.0
	H6510A	5.2	4,1	9.0	3.8
	H91E0A	6.6	5,2	11.4	4.9
	H91E0B	9.7	7,6	16.6	7.1
Veluwe	H2310	3.5	2,8	6.2	2.7
	H2330	2.3	1,8	4.1	1.7
	H4030	2.8	2,2	4.9	2.1
	H6230	1.5	1,2	2.7	1.2
	H9120	10.8	8,5	18.9	8.1
	H9190	9.9	7,8	17.6	7.5
De Zumpe		76.6	66,5	186.6	75.8
Klevsche Landwehr, Anholt. Issel Feldschlaggr. u. Regnieter Bach		3.5	2,8	6.7	2.8
NSG Emmericher Ward		3.9	3,1	7.1	3.0
NSG Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung		3.3	2,6	6.2	2.6
VSG Unterer Niederrhein		3.2	2,5	5.9	2.5

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Uit de beoordeling van het voorkeursalternatief (best-case invulling) blijkt het volgende:

De voorkeursalternatief (best-case invulling) leidt tot een afname van de stikstofdepositie op alle Natura 2000-gebieden en het Beschermd natuurmonument De Zumpe ten opzichte van zowel de referentiesituatie voor de Passende beoordeling als het MER. De afname van stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie voor de Passende beoordeling ligt daarbij tussen de 0,3 en 2,7 mol N/ha/jaar. Ten opzichte van de referentiesituatie voor het MER ligt de afname van stikstofdepositie tussen de 0 en 0,5 mol N/ha/jaar voor de Natura 2000-gebieden. Voor Beschermd natuurmonument De Zumpe leidt het voorkeursalternatief (best-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie voor het MER echter tot een toename van 9,3 mol N/ha/jaar. Aangezien voor de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 de referentiesituatie in de Passende beoordeling geldend is, kan dit worden aangehouden bij de toetsing van effecten aan de wet.

In relatie tot de berekende stikstofdepositie bij het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zijn de volgende conclusies af te leiden:

- Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet 1998. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied - 2012, is dus niet mogelijk bij een dergelijke ontwikkeling.
- Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken, wat als uitgangspunt is genomen in het voorkeursalternatief (best-case invulling), is er geen sprake meer van een toename, maar een afname van stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten in vergelijking met het referentieniveau van de Natuurbeschermingswet (Vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke bezetting via de CBS-correctie). Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur

Voorkeursalternatief (worst-case invulling)

Uit Tabel 19 blijkt dat in de Wav-gebieden het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een hogere depositie van stikstof ten opzichte van de referentiesituatie (huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel). De gemiddelde depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) bedraagt met 149 mol/ha/jaar 2,5 maal de referentiesituatie. De Wav-gebieden zijn aangewezen vanwege de aanwezigheid van voor stikstof zeer gevoelige natuurdoeltypen. In deze gebieden ligt de achtergronddepositiewaarde tussen de 1960 en 3180 mol N/ha/jaar (in het jaar 2011, berekening 2012 van het PBL/ RIVM). Aangezien de kritische depositiewaarden van de zeer gevoelige habitattypen (waaronder vochtige heide) lager is dan 1400 mol N/ha/ jaar, leidt de achtergronddepositiewaarde in de huidige situatie al tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde.

In de overige EHS-gebieden (buiten de Wav-gebieden, en buiten Natura 2000-gebied) leidt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) eveneens tot een hogere depositie van stikstof ten opzichte van de referentiesituatie (zie tabel 20). De gemiddelde depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) bedraagt met 139 mol/ha/jaar 2,5 maal de referentiesituatie. In deze overige EHS-gebieden zijn natuurdoeltypen aanwezig die gevoelig of minder/ niet gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De kritische depositiewaarde van deze natuurdoeltypen bedraagt 1400 mol N/ha/jaar of hoger. Het hangt af van het habitatype en de locatie of de kritische depositiewaarde van het betreffende habitatype wordt overschreden.

Aangezien de stikstofdepositietoename als gevolg van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) in zowel de wav-gebieden als in de overige EHS-gebieden zeer groot is, leidt dit tot een negatief (-) effect op de natuurdoeltypen in de gebieden die zijn aangewezen onder de WAV en op overige EHS-gebieden.

Tabel 19: Stikstofdepositie (mol N/ha/jaar) op Wav-gebieden binnen 1 km van het plangebied (voor zover geen Natura 2000)

Wav-gebieden	Minimaal	Maximaal	Gemiddeld
Huidige situatie vergund	48	648	159
Huidige situatie vergund + CBS-correctie veestapel	36	486	119
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	37	619	130
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel	28	464	97
Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	55	1063	246
Voorkeursalternatief (best-case invulling)	23	655	112

Tabel 20: Stikstofdepositie (mol N/ha/jaar) op EHS binnen 1 km van het plangebied (voor zover geen Natura 2000 of Wav-gebied)

EHS-gebieden (geen Natura 2000 of Wav-gebied)	Minimaal	Maximaal	Gemiddeld
Huidige situatie vergund	19	881	130
Huidige situatie vergund + CBS-correctie veestapel	14	661	98
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	15	867	109
Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel	12	650	82
Voorkeursalternatief (worst-case invulling)	29	1767	221
Voorkeursalternatief (best-case invulling)	13	976	100

Best-case variant op het voorkeursalternatief (worst-case invulling)

In aanvulling op het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is er voor het aspect ammoniak een extra variant gedefinieerd en doorgerekend: het voorkeursalternatief (best-case invulling).

Het voorkeursalternatief (best-case invulling) leidt in de Wav-gebieden tot een toename van 15 mol N/ha/jaar ten opzichte van de referentiesituatie. Aangezien de kritische depositiewaarde van de voor stikstof zeer gevoelige habitats reeds in de huidige situatie is overschreden, kunnen negatieve effecten op deze habitattypen niet worden uitgesloten.

In de overige EHS-gebieden leidt het voorkeursalternatief (best-case invulling) tot een toename van 18 mol N/ha/jaar ten opzichte van de referentiesituatie. Het hangt af van het habitatype en de locatie of de kritische depositiewaarde van het betreffende habitatype wordt overschreden.

Uit de vergelijking van de depositietoenames door het voorkeursalternatief (best-case invulling) ten opzichte van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) blijkt dat de depositietoename door het voorkeursalternatief (best-case invulling) veel kleiner is ten opzichte van de referentiesituatie dan de depositietoename door het voorkeursalternatief (worst-case invulling). De effecten op de Wav-gebieden en overige EHS-gebieden zullen daardoor veel kleiner zijn bij het voorkeursalternatief (best-case invulling) in vergelijking met het voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Effecten op soorten

De ingrepen vanuit het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vinden veelal plaats op bestaande bouwblokken van agrarische bedrijven. Op deze bouwblokken en in de omgeving van de bouwblokken komen gebouw bewonende vogelsoorten zoals steenuil en huismus voor. Ook broeden deze soorten vaak in de agrarische bedrijfsgebouwen. Verder gebruiken vleermuizen en steenmarters boerderijen of schuren als verblijfplaats. Vleermuizen gebruiken tevens bomen en bos in de omgeving van boerderijen als verblijfplaats, foerageergebied of vliegroute. Andere zwaarder beschermde soorten zijn niet direct te verwachten op agrarische bouwkvelds.

Wanneer boerderijen en/of schuren gesloopt worden en aanwezige bomen gekapt worden, kunnen eventuele verblijfplaatsen van beschermde soorten verloren gaan. Bij uitbreiding van bebouwing kan er tevens verlies van habitat van beschermde soorten optreden.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) maakt het mogelijk dat bestaande bebouwing wordt gesloopt. Ook maakt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) een toename aan bebouwing mogelijk. Deze ontwikkelingsmogelijkheden vanuit het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leiden ertoe dat licht negatieve (0/-) effecten op kunnen treden op de aanwezige beschermde soorten, ten opzichte van de referentiesituatie. Bij concrete initiatieven dienen de effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Flora- en faunawet. Mogelijk optredende negatieve effecten op beschermde soorten dienen in eerste instantie te worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is dan dienen deze effecten te worden gemitigeerd.

Effectbeoordeling

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) leidt tot een negatief (-) effect voor wat betreft het criterium stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998. Dit aangezien significant negatieve effecten door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op de instandhoudingsdoelen van de meeste Nederlandse Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten in het invloedsgebied niet kunnen worden uitgesloten, maar significant negatieve effecten voor de Duitse Natura 2000-gebieden wel kunnen worden uitgesloten. Op het criterium ammoniakdepositie op Wav-gebieden en overige natuur scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-), gezien de grote depositietoename ten opzichte van de referentiesituatie in zowel de WAV-gebieden als de overige EHS gebieden. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) heeft daarnaast een licht negatief (0/-) effect op soorten beschermd via de Flora- en faunawet. Dit aangezien de sloop van boerderijen en/of schuren en kap van aanwezige bomen kan leiden tot negatieve effecten op deze soorten.

Tabel 21: Totale effectscores natuur

criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	-
Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	-
Soortenbescherming Flora- en faunawet	0/-

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Beschermingsgebieden i.k.v. de NBwet, Wav-gebieden en overige natuur

Het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel, in aanvulling op het gebruik van de best beschikbare technieken (zie toelichting voorkeursalternatief, best-case invulling). Indien de gemeente hiertoe besluit, is het voor de hand liggend om dit toe te passen bij omgevingsvergunningen (Wabo). Ook kan de gemeente een bijdrage leveren aan de implementatie van het generiek beleid gericht op een versnelde afname van de emissie van ammoniak, o.a. door het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen en te beperken te stimuleren en, waar deze verplicht zijn, te controleren op een goede werking. Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen de vergunde emissie van ammoniak nog verder te doen dalen. Gezien de afstand tussen de veehouderijen in Doetinchem en de Natura 2000-gebieden, Wav- en overige EHS-gebieden zullen positieve effecten van een gemeentelijk gebiedsgericht beleid groot zijn.

Soorten

Indien het bij ingrepen ter plaatse van bestaande of nieuw te ontwikkelen agrarische bedrijven niet mogelijk is om negatieve effecten in het kader van de Flora- en faunawet te voorkomen, dan dienen deze effecten te worden gemitigeerd. De mitigerende maatregelen dienen specifiek te worden uitgewerkt voor de betreffende soort en populatie die negatieve effecten ondervindt. Als effecten niet te mitigeren zijn dient compensatie plaats te vinden van het leefgebied van de betreffende soort(en) dat wordt aangetast. In dat geval dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de effectbeoordeling.

6.7.2 GEUR

Methodiek

De methodiek welke is gehanteerd voor de beoordeling van het woon- en leefmilieu van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) komt overeen met de methodiek gehanteerd voor de beoordeling van het woon- en leefmilieu bij de worst-case verkenning (zie paragraaf 6.6.2).

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De afbeeldingen in bijlage 3 van het MER geven de achtergrondbelasting weer voor de verschillende huidige situaties en het voorkeursalternatief (worst-case invulling), op basis van de modelmatige uitgangspunten. Een beschrijving van de modelmatige uitgangspunten is opgenomen in paragraaf 4.1.2.

De kaarten geven een beeld van een mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting. Daarbij is het nodig om de achtergrondbelasting te relateren aan milieukwaliteitscriteria (zie hierboven) en het aantal geurgehinderden (de blootstelling aan de geurbelasting). In onderstaande tabellen (Tabel 22 en Tabel 23) zijn de resultaten weergegeven ten opzichte van de geurgevoelige objecten (zoals woningen in het buitengebied).

Tabel 22: Achtergrondbelasting geur binnen de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling)(in absolute aantallen geurgehinderden)

Binnen bebouwde kom						
Classificatie*		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
		Zeer goed	17643	18298	17720	18955
	Goed	7864	8607	8408	8035	7150
	Redelijk goed	1580	182	959	97	2243
	Matig	0	0	0	0	6
	Totaal	27087	27087	27087	27087	27087
	Hinderpercentage**	4,2	3,5	4,0	3,3	4,3

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren per huidige situatie/voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Tabel 23: Achtergrondbelasting geur buiten de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor het voorkeursalternatief (worst-case invulling)(in absolute aantallen geurgehinderden)

Buiten bebouwde kom						
Classificatie*		Huidige situatie vergund	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting	Huidige situatie vergund + AMvB-Huisvesting + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie)	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
		Zeer goed	701	774	726	807
	Goed	427	453	438	449	467
	Redelijk goed	198	149	178	131	213
	Matig	66	34	54	29	89
	Tamelijk slecht	19	10	22	4	31
	Slecht	9	0	2	0	3
	Totaal	1420	1420	1420	1420	1420
	Hinderpercentage**	6,7	5,6	6,3	5,2	7,2

* Niet alle classificaties zijn aanwezig en om die reden zijn deze dan ook niet meegenomen in deze tabel.

** Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren per huidige situatie/voorkeursalternatief (worst-case invulling).

Effecten en effectbeoordeling

Tabel 24 geeft een overzicht van de effectscores van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) voor wat betreft het leefklimaat binnen en buiten de bebouwde kom.

Net zoals bij de worst-case verkenning verslechterd het woon- en leefmilieu in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie. Deze verslechtering ontstaat door de groei van intensieve veehouderij. Deze groei van intensieve veehouderij is in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) een stuk minder groot dan bij de worst-case verkenning voornamelijk omdat omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer is toegestaan. De groei van melkveehouderij is niet relevant omdat voor melkveehouderijen geen geuremissiefactor is vastgesteld maar minimale afstanden gelden. Ook treedt er een verslechtering op doordat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) er van uit is gegaan dat alle stallen voldoen aan AMvB-Huisvesting en door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. De veestapel groeit dan met de nog beschikbare ruimte in de vergunningen, als gevolg waarvan de geurbelasting met 25% toeneemt.

Vanwege de verslechtering van het woon- en leefmilieu scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-) voor het effect op het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom ten opzichte van de referentie.

Tabel 24: Totale effectscores geur

criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	-
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	-

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregel dan wettelijk vereist volgens de AMvB-Huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

6.7.3 FIJN STOF

Methodiek

De methodiek welke is gehanteerd voor de beoordeling van effecten op fijn stof van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) komt overeen met de methodiek gehanteerd voor de beoordeling van effecten op fijn stof door de worst-case verkenning (zie paragraaf 6.6.3).

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Voor een beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling voor fijn stof wordt verwezen naar paragraaf 6.6.3.

Effecten en effectbeoordeling

Bedrijfsvoering

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is uitbreiding in intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij voorzien, ten opzichte van de vergunde situatie. Ook in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt de uitbreiding in intensieve veehouderij voor een toename aan fijn stof emissies. Deze toename aan fijn stof emissie is beperkter dan in de worst-case verkenning voornamelijk omdat omschakeling van niet-iv naar iv of van akkerbouw naar veehouderij niet langer is toegestaan. Het verschil tussen het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de referentiesituatie ontstaat echter ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Gezien fijn stof in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) derhalve beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Verkeer

Ook het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt vanwege de uitbreiding in intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij voor een toename aan transportbewegingen in het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt daarmee voor een toename aan fijn stof emissies. De toename aan transportbewegingen is in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kleiner dan in de worst-case verkenning. Het effect van verkeer op fijn stof door het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is derhalve beoordeeld als negatief (-).

Bij bovenstaande effectbeoordeling dient de kanttekening geplaatst te worden dat de toename aan verkeersbewegingen en fijn stof emissies slechts een zeer beperkt aandeel vormen in de reeds aanwezige verkeersbewegingen en fijn stof emissies. Eventuele hoge concentraties zijn dan ook alleen merkbaar op lokaal niveau.

Tabel 25: Totale effectscores fijn stof

Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	0/-
Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	-

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor beperking van fijn stof emissies uit de veehouderij bestaan desgewenst de volgende mogelijkheden:

- Aanpak van de bron: voermaatregelen (gebruik coating tegen stofverspreiding) & huisvesting (strooisel, mest afdekken).
- Aanpak luchtkwaliteit in de stal: vernevelen (olie/water), elektrostatisch filter. Aanpak luchtkwaliteit bij de uitlaat: (combi-)wasser, watergordijn, filters, groensingels. Bij toepassing van een chemische of biologische luchtwasser kan de emissie van fijn stof met circa 60% worden gereduceerd. Bij toepassing van de gecombineerde luchtwasser bedraagt de reductie circa 80%.

Leemten in kennis en informatie

De effectscores zijn bepaald op basis van expertbeoordeling. De modelberekeningen (cumulatieve concentratie fijn stof door veehouderijen (zie Afbeelding 9) zijn uitgevoerd op basis van standaard stalparameters. De uitvoering van stallen zoals de exacte ligging van emissiepunten en de wijze van de uitstroom van lucht uit de stallen, bepalen in sterke mate lokale concentraties.

Net als de aanwezigheid van andere lokale bronnen, die onvoldoende zichtbaar zijn in de landelijke gegevens m.b.t. de achtergrondbelasting. In het kader van dit onderzoek zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om een betere prognose te maken. Het voldoen aan de grenswaarde van een uitbreiding wordt nader getoetst in het kader van de daarvoor benodigde vergunningaanvraag. Er zijn geen leemten die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

6.7.4 LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN AARDKUNDIGE WAARDEN

Methodiek

De aspecten landschap, cultuurhistorie en aardkunde liggen dicht bij elkaar. Aspecten uit de ondergrond hebben vaak geleid tot cultuurhistorische patronen, welke nu nog onderdeel uit maken van een waardevolle beleving van het landschap. Toch zijn de aspecten niet hetzelfde en zullen ze zowel apart als in samenhang worden geduid. Een landschap kan visueel ruimtelijk aantrekkelijk zijn, terwijl het weinig historische kenmerken bevat. Voor de drie aspecten gaat het om de mate waarin ruimtelijke veranderingen die binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 mogelijk worden gemaakt tot aantasting van waardes leidt en om de mate waarin door de hierbij benodigde graafwerkzaamheden het bodemarchief kan worden aangetast. Alle afwegingen zijn gedaan door een landschapsarchitect van ARCADIS op basis van expert judgement. Hiervoor is gebruik gemaakt van bestaande bronnen:

- Uitgangpunten voor het bestemmingsplan, april 2012.
- Landschapsonwikkelingsplan+ (en bijbehorende werkboeken).
- Onderzoek industrieel erfgoed.
- Catalogus van AMK terreinen.
- Archeologische beleidskaart oost en west.
- Archeologische waarden en verwachtingskaart oost en west.
- Rapportage archeologische waarden en verwachtingskaart.
- Regionale structuurvisie Achterhoek.
- Structuurvisie Doetinchem Cultuurhistorierijk!.
- Structuurvisie land van Wehl, deel 1&2.

Voor landschap zullen twee criteria worden beschouwd:

1. De visueel ruimtelijke beïnvloeding van het landschap: invloed van verstening/bouwmassa op de beleving van het landschap.
2. De beïnvloeding van landschappelijke patronen en elementen: invloed van verstening/ bouwmassa op waardevolle landschapselementen in het landschap, bijvoorbeeld monumentale bomen, (hak)houtsingels etc.

Afgeleid van de Handreiking cultuurhistorie in milieueffectrapportages en Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Projectbureau Belvédère zullen voor cultuurhistorie drie criteria worden beschouwd:

1. De beïnvloeding historisch geografische waarden: invloed van verstening/ bouwmassa op historisch geografische waarden, bijvoorbeeld historische kavelpatronen.
2. Beïnvloeding historische stedenbouwkundige/ architectonische waarden: invloed van verstening/ bouwmassa op waardevolle historische stedenbouwkundige/ architectonische waarden, bijvoorbeeld aantasting van historische boerderijen, hooibergen of erfensembles.
3. Beïnvloeding van de archeologische waarden.

Voor aardkunde zal worden gekeken in welke mate geologische, geomorfologische en/of bodemkundige waarden kunnen worden aangetast. Bijzonder aan dit aspect is dat elke aantasting per definitie onherstelbaar en dus permanent is. Vaak gaat het echter om zeer grote eenheden, waardoor een enkele aantasting vaak een beperkte invloed heeft.

Op het niveau van een bestemmingplan is geen gedetailleerde effectbepaling mogelijk. Hiervoor wordt de methodiek van een gevoeligheidsanalyse gehanteerd. Op basis van de kenmerken van het huidige landschap (aanwezige waarden, uniekheid en gaafheid van deze waarden) zal worden aangegeven of en zo ja in welke mate de ontwikkeling effecten heeft in relatie tot de kans dat deze effecten kunnen plaatsvinden. Voor de beoordeling van de effecten voor landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden wordt onderzocht wat de ruimtelijke impact kan zijn van de ontwikkelingen die binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 mogelijk zijn. Hierbij wordt standaard uitgegaan van de ‘worst-case invulling’ van het voorkeursalternatief, waarbij de maximale grenzen worden opgezocht van het toelaatbare.

Voorschriften of randvoorwaarden met betrekking tot het beperken van de aantasting van landschappelijke en andere waarden – bijvoorbeeld een verplichte landschappelijke inpassing die aan bepaalde eisen dient te voldoen – zal worden meegewogen in de effectbeoordeling.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De gemeenten Doetinchem ligt op de overgang van het rivierengebied van Rijn en IJssel naar het zandgebied van Oost-Nederland. Op de strategische plaats waar de Oude IJssel tussen de rivierduinen en de stuwwal van Montferland stroomt, is de stad Doetinchem ontstaan.

Dit deel van de Achterhoek kent een keur aan landschappelijke verschijningsvormen. Het is een cultuurlandschap met een goede economische basis voor de toekomst én bijzondere natuur- en landschapswaarden. Het gebied kent voor Nederlandse begrippen veel hoogteverschillen, met de stuwwal van Montferland als hoogtepunt.

In de loop van de geschiedenis hebben mensen het landschap gevormd en tot het begin van de twintigste eeuw verliep dit proces vrij geleidelijk. Op de kaarten uit die tijd zijn de historische cultuurlandschappen nog duidelijk te herkennen aan verkaveling, wegenpatroon en beplantingen. De afgelopen eeuw zijn de veranderingen ingrijpender geweest, omdat het grondgebruik intensiever en grootschaliger is geworden. Ook de stad en de dorpen zijn sterk uitgebreid en de snelweg A18 is, los van de patronen die bij de historische cultuurlandschappen horen, in het landschap komen te liggen. Toch zijn er op basis van de landschappelijke karakteristieken nog steeds landschappelijke deelgebieden herkenbaar. Dit zijn:

- Het essenlandschap rond Wehl, Nieuw Wehl en ten oosten van Doetinchem.
- Het kampenlandschap op de overgangen van de essen naar de beekdalen, rond Wehl/Nieuw Wehl en aan de oostgrens van de gemeente.
- De natte broek- en heide ontginningen tussen Wehl en Doetinchem en ten noorden en oosten van Doetinchem.
- Het rivierweidelandschap rond de Oude IJssel.
- De Bos en landgoederenzones, 4 gebieden verspreid over de gehele gemeente, veelal op de overgang van hogere zandgronden (oeverwallen, rivierduinen) naar lagere rivierweiden of broekontginningen.

Hieronder volgen kort de karakteristieken:

Essenlandschap

- Grote, aaneengesloten open bouwlanden, veelal met een bolle ligging.
- Kleinschalige landschap aan de randen door erven, tuinen, bosjes en houtwallen.
- Slingerende wegen.
- Erven vaak niet aan de weg gelegen.

Kampenlandschap

- Kleinschalig en afwisselend.
- Kleine opbollende akkers omkaderd door landschapselementen.
- Erven vormen een langgerekt lint evenwijdig aan de beekdalen.
- Grillig wegenpatroon.

Broek- en heideontginningen

- Grootschalige, open gebieden .
- Vooral graslanden.
- Rechte wegen met laanbeplanting.
- Relatief weinig en/of transparante landschapselementen .
- Erven langs de wegen met windsingels of houtwallen rondom.

Rivierweidelandschap

- Extensief gebruik als wei- of hooiland.
- Open.
- Weinig bebouwing en wegen.

Bos- en landgoederenlandschap

- Aaneengesloten bosgebieden.
- Productiebossen op de zandgronden met een rationele verkaveling.
- Afwisseling van open en besloten delen .
- 1 oud landgoed: de Slangenburg.

Doetinchem is een landelijke gemeente, waarbij de agrarische activiteiten en bouwwerken van grote invloed zijn op de landschapsbeleving. De agrarische bedrijven komen zeer verspreid over de gemeente voor, binnen alle voorkomende landschapstypen. Rondom Wehl en tussen Doetinchem en Wehl liggen grote concentraties van agrarische bedrijven. Ten oosten van Doetinchem liggen veel bedrijven binnen door de provincie aangewezen waardevol landschap. Rond Wehl liggen ze buiten waardevol landschap.

Aardkundige waarden

Gebieden met aardkundige waarden zijn gebieden, waar de bodem, ondergrond en reliëf kenmerkende of bijzondere kwaliteiten van regionaal of zelfs nationaal belang bevatten. De kwaliteiten hangen samen met de cultuurhistorische en landschapsvisuele verschijnselen. In Doetinchem zijn aardkundige waarden aanwezig, zoals de uitlopers van het Oost-Nederlandse zandplateau en rivierduinen.

Beleid

Grote delen van het landschap van Doetinchem zijn waardevol. Dit wordt onderkend in provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid. De gebieden “Hummelo en Keppel” en “Slangenburg” zijn op provinciaal niveau aangeduid als waardevolle landschappen. Doetinchem kent geen gebieden met de provinciale toekenning waardevol opengebied en/of nationaal landschap.

Om het landschap te koesteren en verder te ontwikkelen, heeft de gemeente Doetinchem samen met buurgemeenten Montferland en Oude IJsselstreek een Landschapsontwikkelingsplan (LOP) opgesteld. In het LOP zijn de kernkwaliteiten omschreven en zijn de landschappelijk te beschermen waarden en te ontwikkelen kwaliteiten geformuleerd in een werkboek. De te beschermen waarden zijn zowel bestaande landschapselementen als aardkundige en archeologische waarden, landschapshistorie en monumenten. De te ontwikkelen kwaliteiten zijn o.a. ruimtelijke openheid en beslotenheid in het landschap.

De gemeente heeft een archeologische waarden- en verwachtingenkaart gemaakt op basis waarvan een beleidskaart is gemaakt. Deze kaart met het bijbehorend rapport vormt de basis voor het gemeentelijke archeologiebeleid.

De gemeente heeft het belang van cultuurhistorie vastgelegd in de nota Doetinchem Cultuurhistorierijk!. Met de erfgoedverordening is de verplichting ingevoerd om aanwezige cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 te beschermen.

Geconcludeerd kan worden dat het beleid is gericht op behouden en versterken van landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden. Het uitvoeringsprogramma hiervan is echter niet helder.

Autonome ontwikkelingen

Op 12 december 2006 is de Streekplanuitwerking zoekzones stedelijke functies en landschappelijke versterking door Gedeputeerde Staten vastgesteld, waarin gebieden zijn aangegeven die gereserveerd zijn voor (mogelijke) stedelijke functies als wonen, werken en voorzieningen. In het buitengebied van de gemeente Doetinchem zijn verschillende locaties aangewezen als zoekzone voor stedelijke functies. Deze zoekzones zijn inmiddels vertaald in concrete ontwikkelingen en bestemmingsplannen en maken geen onderdeel meer uit van het buitengebied van Doetinchem (en vallen dus niet onder het bestemmingsplan Buitengebied – 2012). Het betreft woonuitbreidingen bij Doetinchem en Wehl²⁰ en bedrijventerreinen aan de A18 bij Wehl en Doetinchem. Voor de landschappelijke beoordeling in de gebieden binnen de visuele invloedssfeer zijn deze autonome ontwikkelingen meegenomen in de afweging van de effecten.

Effecten

Het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is in eerste instantie conserverend van aard. Nieuwe agrarische bedrijven worden niet toegestaan. Bestaande agrarische bedrijven mogen nog wel uitbreiden. Er is nauwelijks sprake van krimp. In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) groeien bestaande bedrijven binnen bestemming agrarisch door tot 1,5 hectare (of met 25% als ze u groter zijn dan 1,2 hectare) en binnen bestemming agrarisch met waarden door tot 1,25 hectare ((of met 25% als ze u groter zijn dan 1 hectare).

Van de 134 bedrijven met agrarisch bouwblok zijn er 49 mogelijk intensieve veehouderij groeier en 69 mogelijk melkrundvee groeier, 14 bedrijven blijven in de huidige hoedanigheid doorboeren en slechts twee zijn geclassificeerd als stopper.

Van de waardevolle landschappen zijn voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 opnieuw de kenmerken en waarden geïnventariseerd. Voor de cultuurhistorisch waardevolle landschappen en landschapskenmerken is een omgevingsvergunningstelsel van kracht, danwel een directe regeling. De omgevingsvergunning is noodzakelijk bij het uitvoeren van werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op landschappelijke waarden. Voor cultuurhistorisch waardevolle bebouwing is de aanduiding cultuurhistorische waarde opgenomen. Aan deze aanduiding is een sloopvergunningstelsel gekoppeld.

Historisch stedenbouwkundig erfgoed

Bescherming van monumenten is geregeld in de Monumentenwet. Bij de gemeente is altijd een actuele monumentenlijst voorhanden. In het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is daarom geen aanduiding meer opgenomen voor monumenten.

²⁰ In tegenstelling tot wat is aangegeven in de Streekplanuitwerking zoekzones stedelijke functies en landschappelijke versterking is de woninguitbreiding bij Wehl gelegen tot aan de Beekseweg en niet ten westen van de Beekseweg.

Voor de bescherming van archeologisch erfgoed is een dubbelbestemming opgenomen. De onderhoudsplicht en het aanlegvergunningenstelsel moet voorkomende archeologische waarden in de ondergrond beschermen. Voor stedenbouwkundig erfgoed is de monumentenwet van toepassing. Er is aandacht voor ensembles bij cultuurhistorisch waardevolle bebouwing.

Bescherming van landschappelijk erfgoed is meegenomen met de bescherming van de landschappelijke waarden. De gemeente heeft voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 een actuele inventarisatie van kenmerken, waarden en landschapselementen laten uitvoeren.

Aan de groeimogelijkheden binnen huidige bestemming worden geen voorwaarden ten aanzien van landschappelijke inpassing gesteld. Binnen de bestemming Agrarisch met waarden geldt wel instandhouding van de aanwezige voorkomende dan wel daaraan eigen landschapswaarden. Bij afwijkingen van de bouwregels of functiewijzigingen geldt de voorwaarde voor landschappelijke inpassing. Zo kan een kampeerterrein bij een agrarisch bedrijf worden toegestaan onder voorwaarde dat (o.a.) de landschappelijke inpassing is gewaarborgd in een landschapsplan. Dit geldt ook voor de wijzigingsbevoegdheid naar productiegerichte paardenhouderij of functieverandering naar wonen.

Effectbeoordeling

In Tabel 26 is de beoordeling van de effecten voor landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden weergegeven. Onder de tabel worden de score toegelicht.

Tabel 26: Totale effectscores landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden

Aspect	Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Landschap	Visueel ruimtelijke beïnvloeding van het landschap	0/-
	Beïnvloeding van landschappelijke patronen en elementen	0
Cultuurhistorie	Beïnvloeding van historische geografische waarden	0
	Beïnvloeding van stedenbouwkundige/architectonische waarden	0
	Beïnvloeding van archeologische waarden	0
Aardkundige waarden	Beïnvloeding van aardkundige waarden	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voor Doetinchem conserverend van aard is, zullen de ruimtelijke effecten in zijn algemeenheid beperkt zijn. De structuur en herkenbaarheid van het landschap zullen niet wezenlijk veranderen. Er wordt wel ruimte gegeven aan agrarische bedrijven om nog te groeien. Vanwege de omvang waarmee bedrijven nog mogen groeien en het grote aantal bedrijven in het buitengebied zal dit effect hebben op de visueel ruimtelijke beleving. Te meer omdat aan deze uitbreidingen binnen bestaande bouwblokken, die vallen binnen de bestemmingsplanregels, geen inpassingseisen zijn verbonden (dit geldt wel voor de afwijkingen en wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan).

De omvang is echter niet dusdanig van aard dat dit negatieve effecten op patronen en elementen met zich mee brengt. Daar komt bij dat het landschap in de gemeente een groot dragend vermogen heeft, vooral binnen de meer kleinschalige landschapstypen. Hiermee wordt bedoeld dat de maat en schaal van het landschap zo is dat ontwikkelingen hierin opgenomen kunnen worden zonder dat deze wezenlijk worden aangetast. Resumerend is de score voor de visueel-ruimtelijke beïnvloeding als licht negatief (0/-) beoordeeld en die voor beïnvloeding van patronen/elementen als neutraal (0) (geen noemenswaardig effect).

Huidige landschappelijke en historisch geografische waardes worden binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voldoende beschermd. Hoewel waardevolle landschapselementen niet zijn vastgelegd op de bestemmingsplankaarten is in de bestemmingsregels bij nadere detaillering van de bestemming wel de landschapskarakteristiek opgenomen.

Ingrepen die vergunning plichtig zijn kunnen door de hieraan gekoppelde randvoorwaarden met betrekking tot landschappelijke inpassing mogelijk leiden tot een licht positief effect, aangezien hiermee het landschap versterkt zou kunnen worden. Het is echter vooraf onvoldoende te beoordelen of de inpassing ten opzichte van de ingreep en in de context een dusdanig positief effect zal hebben dat dit tot een (licht)positieve beoordeling zou leiden.

Ook cultuurhistorische (o.a archeologische waarden) en aardkundige waarden worden binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voldoende beschermd. Historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden worden niet binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 beschermd, maar hiervoor geldt de Monumentenwet met een lijst die actueel wordt gehouden. In dat opzicht is het een positief effect ten opzichte van het huidige bestemmingsplan, waarbij het gevaar bestond dat het overzicht van monumenten niet actueel was. Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 echter niet ten opzichte van het oude plan wordt beoordeeld maar ten opzichte van de referentiesituatie is de score neutraal (0) voor deze criteria.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er wordt binnen de gemeente gestreefd naar behoud en herstel van landschapswaarden. Het behoud zou nog sterker kunnen worden verankerd door waardevolle landschapselementen te bestemmen.

Het beleid is naast behoud en herstel duidelijk ook gericht op ontwikkeling en versterking van landschap en cultuurhistorie. Echter alleen bij wijzigingsbevoegdheden of afwijkingen van de regels wordt landschappelijke inpassing vereist. Overwogen kan worden om ook aan uitbreidingen binnen de regels landschappelijke eisen te stellen of een bijdrage te vragen aan een landschapsfonds zodat elders ingezet kan worden op versterking.

De ruimtelijke kaders zijn vastgelegd in het landschapsonwikkelingsplan en de werkboeken. Het zou goed zijn om in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 gericht naar deze documenten te verwijzen. Zo kunnen ontwikkelingen beter bijdragen aan versterking van het landschap.

Leemten in kennis en informatie

Momenteel wordt een cultuurhistorische waarden kaart van de gemeente gemaakt. De kaart is dus niet meegenomen in de effectbeoordeling. Gezien het conserverende karakter van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en de geregelde bescherming van gebieden en elementen wordt verwacht dat deze kaart niet zal leiden tot een andere beoordeling.

6.7.5 GELUID

Methodiek

De geluidbelasting in het buitengebied wordt voornamelijk bepaald door de agrarische bedrijven, bestemmings- en doorgaand verkeer. De geluidbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren bij intensieve veehouderijen, laden en lossen) wordt gereguleerd via de vergunningverlening. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (zoals woningen in het buitengebied) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-) grenswaarde komt.

Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of en waar (indicatief) de veehouderij van invloed kunnen zijn op de geluidgevoelige functies: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden. Ook kan er overlast worden ervaren in andere gebieden, zoals bos- en natuurgebieden, hoewel deze niet wettelijk zijn beschermd.

Volgens het *VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009)* bedraagt voor het aspect geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (zoals wonen). Is de afstand groter, dan wordt de kans op directe geluidhinder (uit ventilatoren en dergelijke) snel kleiner. Wel kan er sprake zijn van indirecte hinder (geluidhinder door extra verkeersbewegingen).

De ligging van de locaties waar er sprake is van veehouderij ten opzichte van de bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen en woningen is in belangrijke mate bepalend voor eventuele geluidhinder. Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of een toename aan veehouderij invloed kan hebben op de geluidgevoelige functies.

Het volgende criterium wordt voor geluid gehanteerd:

- Verandering geluidsemisatie bij geluidgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Bebouwde kom

De bebouwde kom van Doetinchem bevindt zich in het midden van de gemeente. Verder bestaat de gemeente uit de dorpen Wehl en Nieuw Wehl in het westen van de gemeente en Gaanderen in het zuidoosten van de gemeente. Daarnaast bevinden zich verspreid door de gemeente de buurtschappen Langerak en IJzevoorde. Binnen de gemeente Doetinchem liggen enkele grote bedrijventerreinen, De Huet en Keppelseweg ten noordwesten van de stad, Wijnbergen en Verheulswede ten zuiden van de stad grenzend aan de A18 en Akkermansweide aan de rand van Gaanderen. Ook ligt er een bedrijventerrein aan de Raphaëlstraat en aan de Nijverheidsweg in Wehl. Daarnaast is men bezig met de aanleg van het A18 bedrijventerrein welke is gelegen aan knooppunt 2 van de A18.

Geluidgevoelige gebouwen en terreinen

Verspreid in de gemeente liggen geluidgevoelige gebouwen zoals, scholen en zorginstellingen (Bron: Google en Google Maps). In de huidige situatie zijn in het buitengebied geen problemen bekend ten aanzien van geluidsbelasting.

Woningen

In het buitengebied van gemeente Doetinchem zijn in ruime mate woningen gelegen, zowel burgerwoningen als agrarische woningen. Naast solitaire woningen zijn er buurtschappen. Op de solitaire woningen en buurtschappen kan van geluidhinder sprake zijn door de bedrijfsvoering en daarmee samengaande transportbewegingen van de veehouderij.

Stiltegebieden overige bos- en natuurgebieden

In aansluiting op het Gelders Milieuplan is in het Streekplan Gelderland 2005 een koppeling gemaakt van het beleid voor stilte aan het beleid voor de natuur. Dit gebeurt door de handhaving van de bestaande stiltegebieden en toevoeging van grote aaneengesloten delen van de Ecologische Hoofdstructuur van Gelderland. Met dit Beleid speelt Gelderland in op de recent ingezette beleidsvernieuwing op Europees en nationaal niveau (de EU-richtlijn Omgevingslawaai) (bron: Streekplan Gelderland 2005). In de gemeente Doetinchem zijn geen gebieden als stiltegebied gekwalificeerd.

Effecten en effectbeoordeling

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt voor een toename aan veehouderij (intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij). Daarmee vergroot het voorkeursalternatief (worst-case invulling) de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Vanwege de ontwikkeling in het voorkeursalternatief scoort het alternatief negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 27: Totale effectscores geluid

Criterion	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Involed op geluidhinder	-

Score: ++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Directe geluidhinder kan worden beperkt door extra emissiebeperkende maatregelen (bijvoorbeeld laden en lossen in pandig of tijdsgebonden) via de vergunningverlening te eisen. Indirecte geluidhinder (wegverkeer) kan worden beperkt door de routing van het vrachtverkeer en locatie van inritten in relatie tot nabij gelegen geluidgevoelige functies te sturen.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

6.7.6 VERKEER

Methodiek

Een toename van veehouderijen heeft invloed op de hoeveelheid (vracht-)verkeer op het wegennet in de gemeente Doetinchem. Ten behoeve van de MER is onderzocht wat de effecten zijn van de te verwachten toename aan verkeersbewegingen bij het voorkeursalternatief (worst-case invulling). De volgende criteria zijn daarbij gehanteerd:

- Gevolgen voor de verkeersafwikkeling.
- Beïnvloeding van de verkeersveiligheid.

VERKEERSBEWEGINGEN

Op basis van expert judgement zijn de volgende verkeersbewegingen²¹ voor de veehouderij aangehouden.

- Gemiddelde verkeersbewegingen per intensieve veehouderij: 4 vrachtwagenbewegingen, 3,5 personenautobewegingen per werkdag voor een bedrijf met 364 nge (gesloten varkenshouderij van 500 zeugen).
- Gemiddelde verkeersbewegingen per grondgebonden melkveehouderij: 2 vrachtwagenbewegingen, 3,5 personenautobewegingen per werkdag voor een bedrijf met 364 nge (bedrijf met circa 270 melk- en kalfkoeien met bijbehorend jongvee).

Verkeersafwikkeling

De toename van (vracht)verkeer kan gevolgen hebben voor de verkeersafwikkeling in het buitengebied van de gemeente Doetinchem. Onder verkeersafwikkeling wordt verstaan hoe het verkeer over de wegen wordt afgewikkeld. De mate van verkeersafwikkeling is daarbij afhankelijk van de grootheden:

- Intensiteit (i): aantal voertuigen per uur.
- Dichtheid (k): aantal voertuigen per kilometer.
- Snelheid (v): km/uur.

De formule $i = k * v$ beschrijft de mate van verkeersafwikkeling. De maximaal haalbare intensiteit op een bepaald wegvak of kruispunt is de wegcapaciteit (c).

Als door de toename van veehouderijen het aantal voertuigen (k) toeneemt, dan heeft dat enkel effect op de verkeersafwikkeling als de intensiteit de wegcapaciteit benaderd. In dat geval zal de snelheid (v) afnemen. Er is dan sprake van filevorming.

Verkeersveiligheid

Een wegvak of kruispunt wordt geacht verkeersonveilig te zijn als in een aaneengesloten periode van 5 jaar 4 of meer ongevallen met slachtoffers zijn gebeurd. Het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Gelderland (ROVG) houdt voor elke Gelderse gemeente het aantal onveilige locaties bij per gemeente en verzoekt de wegbeheerder om indien nodig actie te ondernemen.

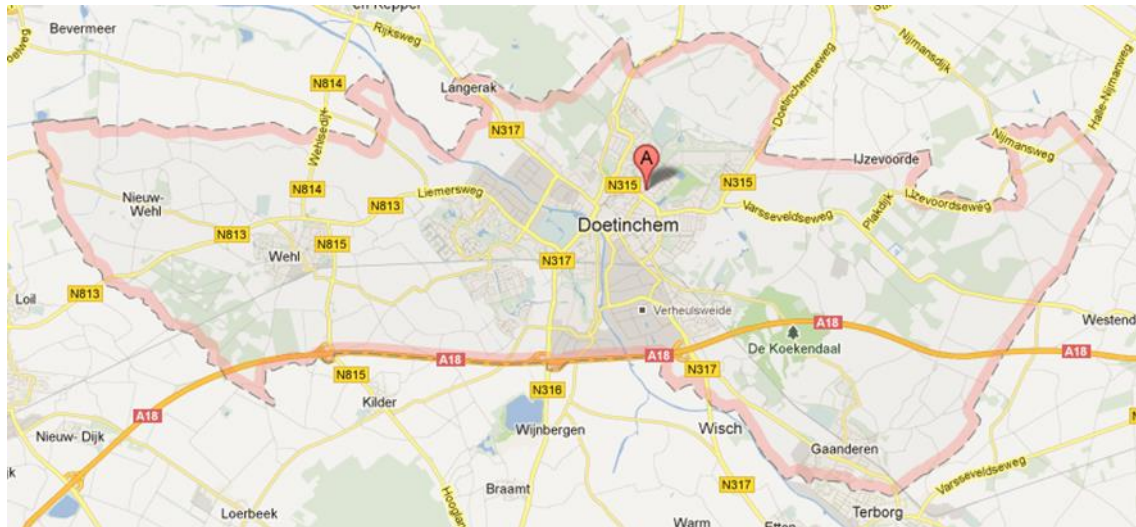
Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In het buitengebied van de gemeente Doetinchem ligt de A18 (130 km/h) welke voor een groot gedeelte op de grens ligt met de gemeente Montferland, in het zuidoosten van de gemeente doorkruist de snelweg wel het buitengebied. Deze snelweg is voornamelijk belangrijk voor het bovenregionale verkeer en voor de ontsluiting van de stad Doetinchem. Daarnaast liggen er enkele provinciale wegen (80 km/h) welke belangrijk zijn voor de verdere ontsluiting van de gemeente. Dit betreffen de provinciale wegen N813, N814, N815, N315, N316 en N317. De ontsluiting van gemeente Doetinchem vindt vooral plaats via deze bovengenoemde wegen, welke in de

²¹ Dit is een bedrijfsmatige benadering. Voor bijbehorende woonhuizen gelden andere aantallen verkeersbewegingen.

Afbeelding 15 zijn aangegeven. Naast deze regionale wegen en enkele lokale gebiedsontsluitingswegen is er ook een groot aantal plattelandswegen (60 km/h) aanwezig in het buitengebied. Afhankelijk van de functie van de weg (bijvoorbeeld ontsluiting van slechts agrarisch land of woningen) varieert de wegbreedte en verkeersintensiteit.

Afbeelding 15: Het wegennet in het buitengebied van de gemeente Doetinchem (bron: maps.google.nl)

Verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid

Bij de gemeente Doetinchem zijn onderstaande problemen met de verkeersafwikkeling/verkeersveiligheid in het buitengebied bekend:

- De aansluiting Weemstraat-Broekhuizerstraat (11 ongevallen in de periode 2006-2010, waarvan 6 met letsel). Problemen met de verkeersveiligheid en de doorstroming.
- De aansluiting Groenestraat oost op rotonde Weemstraat-Groenestraat. Onlogische aansluiting voor fietsers. Problemen met de verkeersveiligheid en comfort.

Effecten en effectbeoordeling

Verkeersafwikkeling

In de referentiesituatie zijn er in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 geen locaties bekend waar de intensiteit de capaciteit van de weg overschrijdt. De toename van verkeer als gevolg van de toename aan veehouderij zal geleid op de beperkte productie en attractie (zoals beschreven in het blauwe tekstkader onder methodiek) nauwelijks effect hebben op de i/c verhouding op de andere wegen.

Het gaat daarbij immers om honderd- of zelf duizendtallen voertuigen per uur aan bestaande intensiteiten en capaciteiten, waardoor het zeker niet aannemelijk is dat door deze toename de snelheid van overig verkeer zal dalen.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zal de toename aan veehouderij dan ook niet leiden tot een verslechtering van de verkeersafwikkeling. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Verkeersveiligheid

In de referentiesituatie zijn er in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 een tweetal verkeersonveilige locaties bekend. Door de toename aan veehouderij zal er een toename zijn van de hoeveelheid verkeer in het buitengebied. De hoeveelheid verkeer zal ook toenemen ter plaatse van de verkeersonveilige aansluitingen Weemstraat-Broekhuizerstraat en Groenestraat oost op rotonde Weemstraat-Groenestraat. Dit omdat deze twee aansluitingen op een voor de hand liggende route zijn gelegen voor de aan- en afvoer van veehouderijen.

De kans op een verkeersongeval in het buitengebied maar ook ter plaatse van deze twee verkeersonveilige l aansluitingen neemt dan ook toe door de toename aan veehouderij.

De Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid heeft de ongevalskans berekent op basis van de twee verschillende wegtypen gebiedsontsluitingsweg en erftoegangsweg: 0,13-0,16 respectievelijk 0,23-0,27 letselgevallen per miljoen voertuigkilometer. De kans op een ongeval door een toename aan veehouderij is dan ook zeer klein.

De kans op verkeersonveiligheid is daarmee nog kleiner, waarbij de opmerking geldt, dat de wegbeheerder mogelijkheden heeft om de verkeersveiligheid gericht positief te beïnvloeden (zoals omschreven bij mitigerende en compenserende maatregelen).

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) is dan ook niet te verwachten dat de toename aan veehouderij tot een verslechtering van de verkeersveiligheid leidt. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 28: Totale effectscores verkeer

Criterion	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0
Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

De aanleg van gescheiden fiets- en wandelpaden, grasbetontegels in de berm, passeerhavens, een verplichte routing voor vrachtverkeer, het verlagen van snelheden of reconstrueren van onduidelijke verkeerssituaties zijn aanvullende maatregelen voor de verbetering van de verkeersonveiligheid op wegvlakken of kruisingen waar een knelpunt kan ontstaan. De aanleg van maatregelen heeft op projectniveau een grotere kans van slagen.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

6.7.7 GEZONDHEID

Methodiek

Door het hiaat aan kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's is er geen effectbeoordeling van het voorkeursalternatief te geven, zeker niet op het schaalniveau van dit MER voor het bestemmingsplan Buitengebied - 2012. De effectbeoordeling van het voorkeursalternatief beperkt zich tot een samenvatting van het advies "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen" van de gezondheidsraad van 30 november 2012. De samenvatting geeft een goed en actueel overzicht van de stand van zaken van kennis(leemten) en gezondheidsrisico's. Een uitgebreide samenvatting van het advies is opgenomen in bijlage 4. In bijlage 4 is ook een samenvatting opgenomen van het advies "De invloed van stikstof op de gezondheid" van de Gezondheidsraad van 10 december 2012.

Korte samenvatting Advies van de gezondheidsraad van 30 november 2012

Hieronder is de letterlijke tekst weergegeven behorende bij het persbericht van de Gezondheidsraad bij het verschijnen van het advies “Gezondheidsrisico’s rond veehouderijen”.

Essentie: Het is niet bekend tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico’s lopen. Daarom is er niet op wetenschappelijke gronden één landelijke ‘veilige’ minimumafstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen. Omwonenden zijn echter vaak ongerust, en dat verdient serieuze aandacht. Daarom zouden gemeenten samen met de GGD (Gemeenschappelijke GezondheidsDienst) en belanghebbenden lokaal beleid moeten ontwikkelen met minimumafstanden. Die kunnen namelijk wel op beleidsmatige gronden vastgesteld worden.

Er is veel maatschappelijke discussie over de intensieve veehouderij in ons land, die vaak in de nabijheid van woongebieden is gevestigd. De uitbraak van de Q-koorts heeft de ongerustheid over gezondheidsrisico’s van wonen in de buurt van veehouderijen verder versterkt. Daarom hebben de minister van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en de staatssecretarissen van I&M (Infrastructuur en Milieu) en van EZ (Economische Zaken) de Gezondheidsraad gevraagd te adviseren over deze gezondheidsrisico’s. Het gaat om de risico’s in de normale situatie, zonder dat er sprake is van een uitbraak van een dierziekte.

Volgens de raad zijn er aanwijzingen dat wonen in de buurt van veehouderijen gezondheidsrisico’s met zich mee kan brengen. Maar de aard en omvang van die risico’s zijn niet precies bekend. Er is bijvoorbeeld wel onderzoek naar fijn stof en de gezondheidsklachten die dat kan veroorzaken, maar die zijn gebaseerd op fijn stof in de stad, dat heel anders van samenstelling is dan op het platteland. Ook is er onderzoek dat uitwijst dat werknemers van veehouderijen door blootstelling aan endotoxinen chronische long- en luchtwegklachten kunnen krijgen. De veilige grens die voor werknemers geldt is echter niet toepasbaar op omwonenden.

Er is dus te weinig informatie om een wetenschappelijk onderbouwde norm vast te stellen voor een veilige afstand tussen een veehouderijbedrijf en woningen. Maar niet alleen harde gegevens zijn van belang, ook de zorgen van mensen tellen. Volgens de raad heeft de maatschappelijke onrust over de intensieve veehouderij behalve met gezondheidsrisico’s, ook te maken met risicopercepties en geurhinder. Geurhinder vermindert de kwaliteit van leven. Bovendien hebben omwonenden vaak het gevoel dat ze geen controle hebben over de situatie, wat de ongerustheid kan vergroten en stress kan veroorzaken. Aan de negatieve gezondheidseffecten die hierdoor worden veroorzaakt, is wel degelijk iets te doen.

De raad beveelt daarom aan dat op lokaal niveau beleid gemaakt wordt en minimumafstanden tussen veehouderijen en woningen worden vastgesteld. Op beleidsmatige gronden kan dat namelijk wél. Hulpmiddel daarbij is het zogeheten Beoordelingskader Gezondheid en Milieu, dat helpt om de relevante aspecten in kaart te brengen. De onzekerheden over de gezondheidsrisico’s spelen daarbij een rol, maar ook de waardering van andere (economische) belangen: de mogelijkheden om risico’s en overlast te beperken bijvoorbeeld en de kosten en baten van maatregelen. De raad benadrukt dat de lokale aanpak gebaseerd moet zijn op een dialoog met alle belanghebbenden, waaronder bewoners, veehouders en overheid.

Parallel daaraan bepleit de raad vermindering van de uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsschade kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld door het gebruik van luchtwassers en andere technieken. Blijvende aandacht is nodig voor nieuwe vormen van bedrijfsvoering en -hygiëne. Welke plaats de veehouderijsector in de toekomst kan innemen is een politieke vraag, die aanleiding kan zijn voor een nationaal debat, vindt de raad.

Reactie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten op het advies van de gezondheidsraad

Op 3 december 2012 gaf de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) de volgende letterlijke reactie op het bovenstaande advies van de gezondheidsraad.

De Gezondheidsraad adviseert gemeenten om samen met betrokken partijen lokaal beleid te ontwikkelen voor minimumafstanden tussen veehouderijen en andere bebouwing. De VNG wil in overleg met gemeenten, provincies en Rijk het advies verder uitwerken tot een passende oplossing of handreiking voor gemeenten. Al sinds 2009 dringt de VNG bij het Rijk aan op duidelijkheid over de relatie tussen intensieve veehouderij en risico's voor de volksgezondheid. Voor gemeenten is het op dit moment lastig om vergunningaanvragen te beoordelen op gezondheidsrisico's. De maatschappelijke onrust over megastallen, de Q-koorts, het rapport van de commissie-Alders en recent gezondheidsonderzoek maken dit wel noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

De schaalvergroting in de intensieve veehouderij betekent niet per definitie een verslechtering van de gezondheidsrisico's. Bij nieuwbouw van veehouderijbedrijven kunnen maatregelen (luchtwassers) worden genomen die een aantal dreigingen voor de volksgezondheid kunnen beperken. Ook via de bedrijfsvoering kunnen risico's worden beperkt (bron: brief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede kamer; kenmerk: PG/ZP-2920705;d.d. 29 mei 2009).

In oktober 2011 heeft de GGD een informatieblad "Intensieve Veehouderij en Gezondheid Update 2011" gepubliceerd. De GGD adviseert in haar publicatie om uit voorzorg bij nieuwbouw en planontwikkeling geen intensieve veehouderij in een straal van 250 meter van gevoelige bestemmingen te bouwen en geen gevoelige bestemmingen binnen 250 meter van intensieve veehouderijen te bouwen. De GGD heeft verder geadviseerd dat binnen een zone van 250 – 1000 meter tussen een landbouwontwikkelingsgebied (LOG) of bedrijf tot een woonkern of lintbebouwing bij vergunningverlening een aanvullende gezondheidskundige risicobeoordeling moet worden uitgevoerd. In het daaruit voortvloeiende advies kunnen dan bedrijfsspecifieke kenmerken zoals diersoort, type bouw (open/gesloten stal), ligging, windrichting en andere ruimtelijke ordeningsaspecten worden meegewogen.

Andere partijen zoals het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences), betrokken bij het gezondheidsonderzoek, en de LTO (Land- en Tuinbouworganisatie) hebben kritiek geuit op het advies van de GGD, omdat hiervoor de wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt. Dat er sprake is van grote leemten in kennis over de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheid wordt door alle partijen onderschreven.

Het overnemen van het advies van de GGD door de provincie of gemeenten in hun ruimtelijk beleid (zoals bestemmingsplannen buitengebied) kan grote gevolgen hebben voor de uitbreidingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen.

De uitkomst van nader onderzoek kan leiden tot aanpassing of introductie van wettelijke normen. Daar waar locatiekeuze aan de orde is kunnen gezondheidsaspecten in de overweging worden betrokken.

Leemten in kennis en informatie

Er is nog een behoorlijk hiaat in de kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's zoals blijkt uit het aangehaalde advies van de gezondheidsraad.

6.7.8 WATER EN BODEM

Methodiek

Zowel de bodemstructuur als de geomorfologische waarde kunnen invloed ondervinden door een toename aan veehouderij. Dit vanwege een toename aan verhard oppervlak.

Veehouderijen kunnen het grond- en oppervlaktewatersysteem beïnvloeden. Dit door grondwateronttrekkingen (bijvoorbeeld veedrenking, zodat geen leidingwater hoeft worden ingezet) en bodemenergiesystemen. De mate waarin deze systemen kunnen worden ingezet hangt af van de bodemopbouw, de grondwaterkwaliteit en van juridische beperkingen. De beoordeling daarvan past niet bij het niveau van dit MER en is van belang voor de individuele vergunningprocedure (en eventueel daaraan gekoppelde project-MER procedure). Vanuit het waterschap gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de veehouderij dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de uitbreidingen van dorpen. Deze maatregelen zijn dat er waterneutraal moet worden gebouwd en dat piekbelastingen op het oppervlaktewater moeten worden voorkomen. Voor het extra verhard oppervlak (daken van schuren, wegen, parkeren enz.) dient waterberging te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren.

Omdat als uitgangspunt geldt dat de veehouderijen waterneutraal opereren is het effect op grond- en oppervlaktewatersystemen neutraal.

In de veehouderij is er geen beïnvloeding van de bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit vanwege vergunningseisen als vloeistofdichte vloeren.

De volgende criteria worden voor water en bodem gehanteerd:

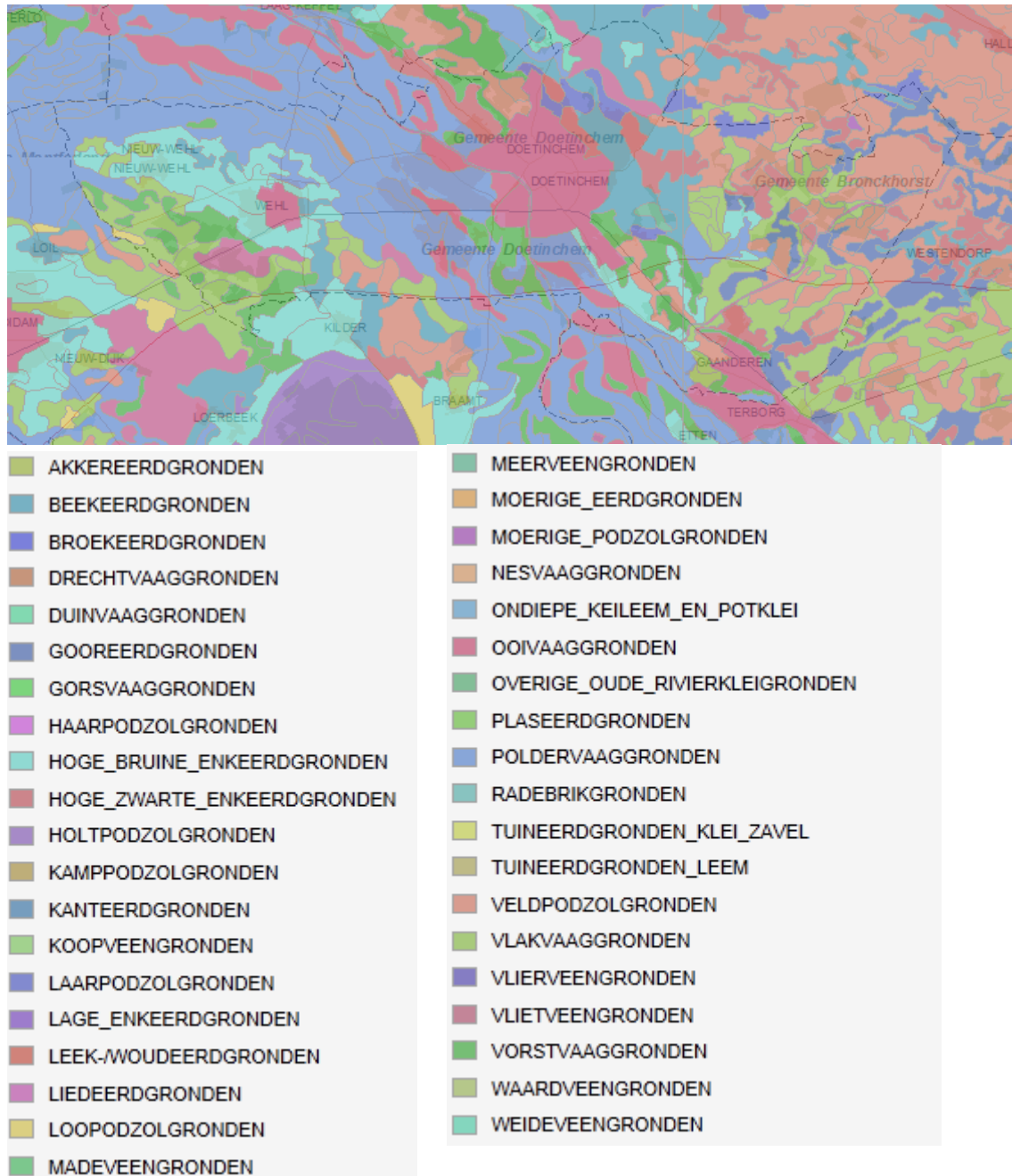
- Effect op de bodemstructuur en geomorfologie.
- Effect op het grond- en oppervlaktewatersysteem.
- Effect op de bodemkwaliteit en de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit.

Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Bodem en Geomorfologie

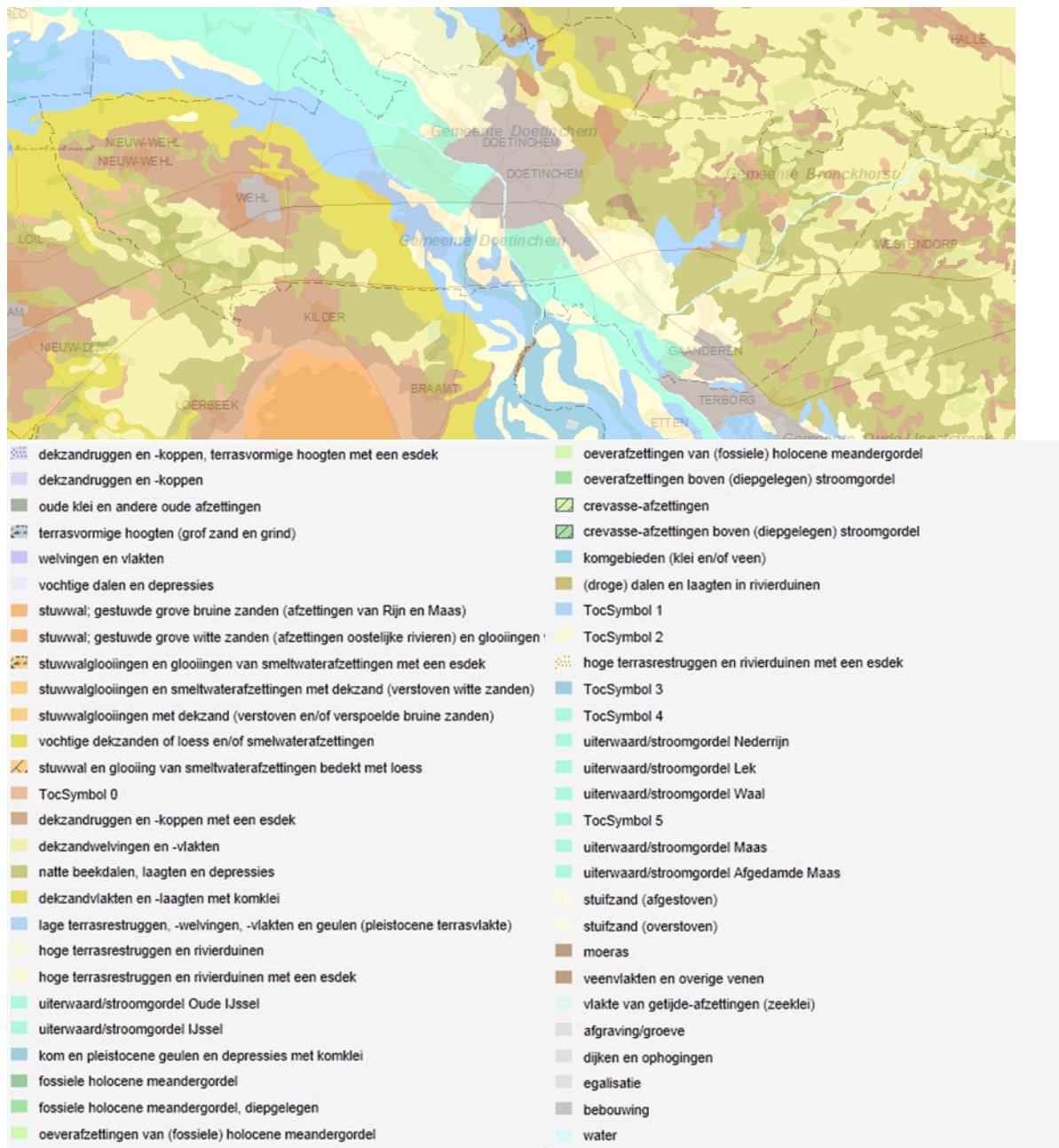
De gemeente wordt doorsneden door poldervaaggronden welke doorloopt over de gemeentegrens naar het zuiden en het noordwesten. Rondom Wehl en Nieuw Wehl bevindt zich een afwisseling van hoge bruine enkeerdgronden rondom het dorp en vlakvaaggronden, vorstvaaggronden. Ten oosten van de stad Doetinchem gaan de gronden over van beekerdgronden naar een afwisseling van vaaggronden en podzolgronden (Afbeelding 16).

Afbeelding 16: Bodemkaart gemeente Doetinchem (bron: ags.prvgl.nl)

De geomorfologie in de gemeente Doetinchem (Afbeelding 17) kenmerkt zich door een opbouw van zuidwest naar noord oost. In het dekzandlandschap in het westen rondom Wehl en Nieuw Wehl betreffen dit dekzandruggen en –koppen (met een esdek), dekzandwellingen en –vlakten en dekzandvlakten en –laagten met komklei. Daaropvolgend ligt het rivierlandschap van de IJssel waarop Doetinchem en Gaanderen zijn gelegen. Dit landschap bestaat uit lage terrasrestruggen, -wellingen, -vlakten en geulen, hoge terrasrestruggen en rivierduinen en uiterwaard/stroomgordel Oude IJssel. Daarop volgt weer een dekzandlandschap met natte beekdalen, laagten en depressies, dekzandruggen en –koppen met een esdek, dekzandvlakten en –laagten met komklei en dekzandwellingen en –vlakten.

Afbeelding 17: Geomorfologische kaart gemeente Doetinchem (bron: ags.prvld.nl)

Oppervlaktewater en grondwater

Door de gemeente loopt de rivier de Oude IJssel, deze loost buiten de gemeente vrij via een sluisstuw-complex bij Doesburg. Tot Doetinchem fungeert de Oude IJssel als scheepvaartkanaal en behoren de dijken tot primaire waterkeringen. Naast de stuw tussen Doetinchem en Terborg (de Pol) ligt een sluis die dienst doet voor de recreatievaart.

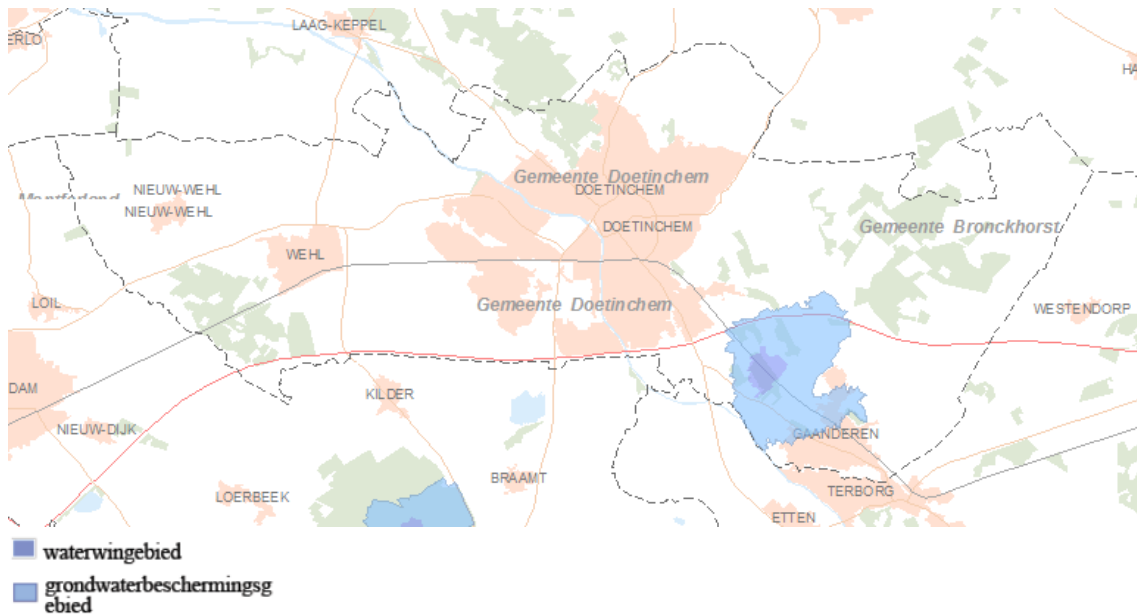
Voorheen veroorzaakte overstromingen van de Rijn, Oude IJssel of IJssel regelmatig overlast. Het water van de Rijn liep dan tussen Azewijn en Ulft via Doetinchem naar de IJssel. De dijken langs de Rijn zijn de afgelopen tien jaar flink verbeterd, waardoor de kans op een watergolf klein is geworden. Aan de andere kant is de mogelijkheid niet uit te vlakken en blijft het als 'Groene rivier' een laatste uitwijkmogelijkheid in de regio. Een andere belangrijke watergang is de Bielheimerbeek.

Doordat de dikte van het watervoerende pakket in het gebied relatief gering is, is het bergend vermogen klein. Samen met de grote terreinhelling maakt dit dat de neerslag snel tot afvoer komt en zeer hoge afvoerintensiteiten kunnen optreden. Anderzijds, in droge perioden daalt het waterpeil in deze beken ten oosten van de Oude IJssel veelal door wegzijging en gebrek aan aanvoer. De waterstand in de waterlopen wordt beheerst met behulp van stuwen en overlaten en een aantal gemalen.

(bron: Landschapsontwikkelingsplan + Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek, 2008)

In het plangebied is sprake van grondwateronttrekking ten noorden van Gaanderen. Ten behoeve van deze waterwinning is ook een grondwaterbeschermingsgebied aangewezen (Afbeelding 18).

Afbeelding 18: Waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied in de gemeente Doetinchem (bron: ags.prvgl.nl)

Effecten en effectbeoordeling

Bodemstructuur en geomorfologie

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) neemt het bebouwd oppervlak van veehouderijen toe ten opzichte van de referentiesituatie. De toename van het bebouwd oppervlak zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde. Het voorkeursalternatief zorgt vanwege de toename van het bebouwd oppervlakte voor een licht negatieve (0/-) score.

Grond- en oppervlaktewatersysteem

Uitgangspunt is dat uitbreidingen van bebouwd oppervlak waterneutraal worden gerealiseerd. Het effect van het voorkeursalternatief op het grond- en oppervlaktewatersysteem is derhalve neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

Uitgangspunt is dat de veehouderij door maatregelen (zoals vloeistofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het voorkeursalternatief op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is derhalve neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 29: Totale effectscores water en bodem

Criterium	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Invloed op bodemstructuur en geomorfologie	0/-
Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem	0
Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Uitgangspunt is dat nieuwe bebouwing en terreinverhardingen waterneutraal worden gerealiseerd, door het aanleggen van waterbergings- of infiltratievoorzieningen. Op het niveau van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 zijn geen nadere mitigerende en compenserende maatregelen te nemen.

Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming. De effectscores zijn bepaald op basis van expert judgement.

6.8 VERGELIJKING ALTERNATIEVEN

In Tabel 30 zijn de effectscores per alternatief en per criterium weergegeven.

Tabel 30: Overzicht effecten alternatieven veehouderij

Aspect	Criterium	Worst-case verkenning	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Natuur	Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Natuurbeschermingswet 1998	--	-
	Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	Niet beoordeeld	-
	Soortenbescherming Flora- en faunawet	Niet beoordeeld	0/-
Geur	Geur: Leefklimaat binnen de bebouwde kom	--	-
	Geur: Leefklimaat buiten de bebouwde kom	--	-
Fijn stof	Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	-	0/-
	Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	--	-
Landschap	Visueel ruimtelijke beïnvloeding van het landschap	Niet beoordeeld	0/-
	Beïnvloeding van landschappelijke patronen en elementen		0
Cultuurhistorie	Beïnvloeding van historische geografische waarden		0
	Beïnvloeding historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden		0
	Beïnvloeding van archeologische waarden		0

Aspect	Criterium	Worst-case verkenning	Voorkeursalternatief (worst-case invulling)
Archeologie	Beïnvloeding van aardkundige waarden		0
Geluid	Invloed op geluidhinder (bij gevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden)		-
Verkeer	Gevolgen voor de verkeersafwikkeling		0
	Gevolgen voor de verkeersveiligheid		0
Gezondheid	Invloed op gezondheid		p.m.
Water & Bodem	Invloed op bodemstructuur en geomorfologie		0/-
	Invloed op grond- en oppervlaktewatersysteem		0
	Invloed op bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit		0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief, - = negatief; - - = zeer negatief

7

Conclusies en aanbevelingen

7.1 CONCLUSIES

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) kan zorgen voor een toename aan stikstofbelasting en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied – 2012 kan dus niet bij een dergelijke “ontwikkeling”. Indien er gebruik wordt gemaakt van de inzet van de best beschikbare staltechnieken (best-case invulling van het voorkeursalternatief (worst-case invulling)) is er geen sprake meer van een toename, maar is sprake van een afname of gelijkblijvende stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en het Beschermde Natuurmonument De Zumpe. In de autonome ontwikkeling zal de depositie ook afnemen doordat de bedrijven moeten voldoen aan de emissieplafons uit de AMvB-Huisvesting. Uitgaande van de inzet van dergelijke technieken bij nieuwe maar ook bestaande bedrijven, is het dus mogelijk om gebruik te maken van de geboden planologische ruimte, binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet.

Het voorkeursalternatief zorgt voor wat betreft de criteria stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur voor een negatief (-) effect ten opzichte van de referentiesituatie. Dit vanwege de grote depositietoename ten opzichte van de referentiesituatie in zowel de WAV-gebieden als de overige EHS gebieden. Het voorkeursalternatief heeft daarnaast een licht negatief (0/-) effect op soorten beschermd via de Flora- en faunawet. Dit aangezien de sloop van boerderijen en/of schuren en kap van aanwezige bomen kan leiden tot negatieve effecten op deze soorten.

Het woon- en leefmilieu binnen en buiten de bebouwde kom verslechterd (beoordeeld als negatief (-)) in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) ten opzichte van de referentiesituatie door de groei van intensieve veehouderij in het voorkeursalternatief (worst-case invulling). Ook treedt er een verslechtering op doordat in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) er van uit is gegaan dat alle stallen voldoen aan AMvB-Huisvesting en door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt groei van intensieve veehouderij voor een toename aan fijn stof emissies. Het verschil tussen het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de referentiesituatie ontstaat echter ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Gezien fijn stof in de vergunde situatie geen problemen veroorzaakt wordt het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het criterium bedrijfsvoering (fijn stof) derhalve beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt voor een toename aan transportbewegingen in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt daarmee voor een toename aan fijn stof emissies. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op fijn stof (verkeer) is derhalve beoordeeld als negatief (-).

Het voorkeursalternatief zal vanwege de omvang waarmee bedrijven nog mogen groeien en het grote aantal bedrijven in het buitengebied effect hebben op de visueel ruimtelijke beleving. Te meer omdat aan deze uitbreidingen binnen bestaande bouwblokken, die vallen binnen de bestemmingsplanregels, geen inpassingseisen zijn verbonden (dit geldt wel voor de afwijkingen en wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan). De omvang is echter niet dusdanig van aard dat dit negatieve effecten op patronen en elementen met zich mee brengt. Daar komt bij dat het landschap in de gemeente een groot dragend vermogen heeft, vooral binnen de meer kleinschalige landschapstypen. Hiermee wordt bedoeld dat de maat en schaal van het landschap zo is dat ontwikkelingen hierin opgenomen kunnen worden zonder dat deze wezenlijk worden aangetast. Resumerend is de score voor de visueel-ruimtelijke beïnvloeding als licht negatief (0/-) beoordeeld en die voor beïnvloeding van patronen/elementen als neutraal (0) (geen noemenswaardig effect). Cultuurhistorische (o.a. archeologische waarden) en aardkundige waarden worden binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 voldoende beschermd. Historisch stedenbouwkundige / architectonische waarden worden niet binnen het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 beschermd, maar hiervoor geldt de Monumentenwet met een lijst die actueel wordt gehouden. In dat opzicht is het een positief effect ten opzichte van het huidige bestemmingsplan, waarbij het gevaar bestond dat het overzicht van monumenten niet actueel was. Aangezien het bestemmingsplan Buitengebied - 2012 echter niet ten opzichte van het oude plan wordt beoordeeld maar ten opzichte van de referentiesituatie is de score neutraal (0) voor deze criteria.

Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) vergroot de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Vanwege de ontwikkeling in het voorkeursalternatief (worst-case invulling) en de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting scoort het voorkeursalternatief (worst-case invulling) negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

In het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zal de toename aan veehouderij niet leiden tot een verslechtering van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid. Het voorkeursalternatief scoort daarmee neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

De toename van het bebouwd oppervlak van veehouderijen zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde. Het voorkeursalternatief (worst-case invulling) zorgt vanwege de toename van het bestaand bebouwd oppervlak voor een licht negatieve (0/-) score.

Uitgangspunt is dat uitbreidingen van bestaand bebouwd oppervlak waterneutraal worden gerealiseerd. Ook is als uitgangspunt gehanteerd dat de intensieve veehouderij en grondgebonden melkveehouderij door maatregelen (zoals vloestofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het voorkeursalternatief (worst-case invulling) op het grond- en oppervlaktewatersysteem en op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is derhalve als neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

7.2 AANBEVELINGEN

Op basis van de resultaten van het MER zijn aanbevelingen aan de gemeente Doetinchem geformuleerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan en algemene aanbevelingen.

Aanbevelingen te regelen via het bestemmingsplan Buitengebied - 2012

- De gemeente wordt aanbevolen om de waardevolle landschapselementen te bestemmen. Hierdoor kan het behoud van landschapswaarden sterker worden verankerd.
- De gemeente wordt aanbevolen om ook aan uitbreiding binnen de regels landschappelijke eisen te stellen of een bijdrage te vragen aan het landschapsfonds zodat elders ingezet kan worden op versterking.
- De gemeente wordt aanbevolen om in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 te verwijzen naar het landschapontwikkelingsplan en de werkboeken. Op deze manier kunnen ontwikkelingen beter bijdragen aan versterking van het landschap.
- Voor een uitvoerbaar plan, op grond van de Natuurbeschermingswet, is het van belang om de inzet van best beschikbare staltechnieken te borgen of een andere maatregel op basis waarvan de stikstofdeposities afnemen ten opzichte van de huidige situatie op basis van feitelijke stalbezetting.

Algemene aanbevelingen

- De gemeente wordt aanbevolen om bij concrete initiatieven de toetsing op soorten uit de Flora- en faunawet te betrekken. Hierbij gaat het om alle activiteiten waarbij ruimtelijke herinrichting (sloop, afgravingen, bouwen, enz.) is voorzien. Het is noodzakelijk om de effecten op beschermde soorten te toetsen. Aanbevolen wordt (in sommige gevallen zelfs verplicht voor een ontheffing) om maatregelen te laten nemen. Hierbij gaat het om fasering en specifieke manier van uitvoering, maar zonodig ook om het compenseren van ruimtebeslag op leefgebieden van beschermde soorten door activiteiten uit het bestemmingsplan Buitengebied – 2012. Vanuit dit oogpunt is het gunstig om zoveel mogelijk ruimtebeslag te beperken door mitigatie. Bijvoorbeeld door een toename aan bebouwd oppervlak ook op lokaal niveau in te passen binnen bestaande natuurwaarden.
- Aangezien de Natura 2000-gebieden in de omgeving van en het Beschermd Natuurmonument De Zumpe in het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 liggen, wordt geadviseerd om bij nieuwe planologische procedures te toetsen aan de Natuurbeschermingswet en de uitwerking hiervan in de provinciale verordeningen voor stikstof en Natura 2000. Hierbij is raadzaam om de ontwikkelingen rond de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS; rijksbeleid) te volgen.
- Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van niet benutte rechten, volgens de vigerende omgevingsvergunning. Dit heeft vooral effect in zones rondom de kernen, natuurgebieden en andere kwetsbare gebieden.
- Aanbevolen wordt om de kennisontwikkeling en adviezen op het gebied van gezondheid te volgen. Pas dit toe bij de vergunningverlening en het beoordelen van ruimtelijke initiatieven. Dit kan zeker nadat deze kennis is vastgelegd in beleid en/of wetgeving (o.a. eigen geurbeleid). Nieuwe kennis of regels kan worden vertaald naar planregels van het bestemmingsplan Buitengebied – 2012.

Daarnaast dienen de monitoring en evaluatie van de feitelijk optredende milieueffecten en de ontwikkeling van de veehouderij bijzondere aandachtspunten voor de gemeente te zijn. Aandachtspunten daarbij zijn o.a.:

- De ontwikkeling van de veestapel, toegepaste stalsystemen en de emissies van geur, ammoniak en fijn stof uit de veehouderij in Doetinchem en de concentraties/belasting van die stoffen.
- Monitor dat de gerealiseerde bebouwing en inpassing ervan voldoen aan de kaders zoals gesteld in het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en de daaruit volgende wijzigingen in omgevingsvergunningen.